

Seletuskiri

keskkonnaseadustiku üldosa seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi ka *KeÜS*) ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) kohaselt muudetakse keskkonnaseadustiku üldosa seadust, atmosfääriõhu kaitse seadust, ehitusseadustikku, jäätmeseadust, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadust, keskkonnatasude seadust, keskkonnavastutuse seadust, kiirgusseadust, maapõueseadust, ravimiseadust, riigilõivuseadust, tööstusheite seadust ja veeseadust ulatuses, mis on vajalik keskkonnaluba reguleerivate õigusnormide rakendajasõbralikkuse parandamiseks. Eelnõu ühtlustab keskkonnavalua menetlusnorme ja tagab läbiva süstemaatilisuse keskkonnaõiguses.

Eelnõukohase seadusega optimeeritakse keskkonnaotsuste protsesse ja vähendatakse keskkonnaõiguses halduskoormust loa menetluste liitmise ja koordineerimise kaudu. Eelnõu on osa keskkonnaseadustiku üldosa seadusega alustatud keskkonnaõiguse kodifitseerimisest, millega süstematiseeritakse keskkonnaseadustiku eriosa seadustes asuvad keskkonnavalua menetluse nõuded, lahendatakse vastuolud ning luuakse alus ühtse keskkonnavalua andmiseks. Eelnõu kaotab paralleelsed keskkonnavalua menetlused, vähendab bürokraatiat ning võimaldab mugavamalt ja efektiivsemalt täita õigusaktidest tulenevaid kohustusi.

Atmosfääriõhu kaitse seaduse muutmisega integreeritakse seni eraldiseisev kasvuhoonegaaside kauplemisüsteemi heitkoguse luba keskkonnavalua koosseisu ja korrastatakse õhukvaliteedi hindamise ning õhusaastelubadega seotud korda.

Jäätmeseaduse muutmisega viiakse ellu keskkonnaõiguse kodifitseerimise raames välja töötatud jäätmeseaduse süstematiseerimine KeÜSi põhimõtetega. Eelnõukohase seadusega loobutakse ohtlike jäätmete käitluslitsentsist kui tegevusloast (s.t eraldiseisvast haldusaktist). Samuti täpsustatakse lubade ja registreerimise nõudeid, et vähendada nii loa ja registreeringu taotleja kui ka nende andja töö- ja halduskoormust.

Maapõueseaduse muutmisega parandatakse maavara kaevandamise keskkonnavalua ja muude maapõue valdkonna lubade rakendajasõbralikkust, lihtsustades lubade menetlust ja tunnistades kehtetuks ülemäära bürokraatlikud kohustused.

Tööstusheite seaduse muutmisega viiakse keskkonnakompleksloa menetlus kooskõlla keskkonnaseadustiku üldosa seaduse loamenetluse nõuetega ja ühtlustatakse jäätmepeletus- või koospõletusehase käitajale kohalduvaid nõudeid.

Eelnõukohase seadusega ajakohastatakse ja ühtlustatakse riigilõivuseaduses Keskkonnaameti toimingute riigilõivumäärad. Riigilõivumäärade muutmine põhineb Keskkonnaameti 2018. aasta teenuste kulude analüüsil, sealhulgas keskkonnavalua menetlusega kaasneval aja- ja ressursikulul, arvestades tegevusvaldkondade erisusi.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu on koostanud Keskkonnaministeeriumi keskkonnatehnoloogia osakonna peaspetsialist Hendrik Hundt (Hendrik.Hundt@envir.ee, telefon 626 0708). Eelnõu koostamisel osalesid Keskkonnaministeeriumi keskkonnatehnoloogia osakonna nõunikud Tiit Kaasik (töösuhe lõppenud) ja Mari-Liis Ummik (mari-liis.ummik@envir.ee, tel 626 2863), veeosakonna peaspetsialist Hendrik Põldoja (hendrik.poldoja@envir.ee, tel 626 2861), välisõhu ja kiirgusosakonna peaspetsialist Riina Maruštšak (riina.marustsak@envir.ee, tel 626 2979), keskkonnakorralduse osakonna nõunik Rene Rajasalu (rene.rajasalu@envir.ee, tel 626 2862) ja peaspetsialist Görel Grauding (gorel.grauding@envir.ee, tel 626 2897), kliimaosakonna peaspetsialist Imre Banyasz (imre.banyasz@envir.ee, tel 626 0719) ning Keskkonnaameti KOTKAS II projekti keskkonnaloa tööühm koosseisus jäätmebüroo juhataja Reet Siilaberg (reet.siilaberg@keskkonnaamet.ee, tel 5884 9116), vee juhtivspetsialist Triin Mägi (triin.magi@keskkonnaamet.ee, tel 5691 6554), välisõhu peaspetsialist Dagmar Undrits (dagmar.undrits@keskkonnaamet.ee, tel 6807423), maapõue peaspetsialist Tiit Rahe (tiit.rahe@keskkonnaamet.ee, tel 5621 5670) ja kliima peaspetsialist Annika Konovalov (annika.konovalov@keskkonnaamet.ee, tel 5694 4935).

Eelnõu juriidilise ekspertiisi tegid Keskkonnaministeeriumi õigusosakonna nõunikud Elina Lehestik (elina.lehestik@envir.ee, tel 626 2904), Annemari Vene (annemari.Vene@envir.ee), Mari-Liis Kupri (mari-liis.kupri@envir.ee, tel 626 0717) ja juristid Käthlin Raudla (kathlin.raudla@envir.ee, 626 0798) ja Kadri Tubli (kadri.tubli@envir.ee, 626 0751) ning keeleteimetaja oli õigusosakonna peaspetsialist Aili Sandre (Aili.Sandre@envir.ee, tel 626 2953).

1.3. Märkused

Eelnõu on seotud valitsusliidu 2019–2023 aluspõhimõtetega riigivalitsemise ja kodanikuühiskonna valdkonnas – jätkata ja täiendada nullbürokratia projekti ning toetada bürokratia ja halduskoormuse igakülgset vähendamist riigijuhtimises ning riigiasutustega suhtlemisel nii eraisikutele kui ka ettevõtetele. Samuti e-riigi ja infoühiskonna valdkonnas riigile andmete esitamise koormuse vähendamise eesmärgi ning e-teenuste arendamisel andmete ühekordse sisestamise printsiibi jälgimisega, et vähendada kodanike ajakulu riigiga suhtlemisel.

Eelnõu on seotud Euroopa Liidu õigusega samas ulatuses, milles Euroopa Liidu õigust rakendasid kehtiv jäätmeseadus, atmosfääriõhu kaitse seadus, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus ning tööstusheite seadus.

Eelnõukohase seadusega muudetakse:

- atmosfääriõhu kaitse seadust (edaspidi *AÕKS*) redaktsioonis RT I, 13.03.2019, 35;
- ehitusseadustikku (edaspidi *EhS*) redaktsioonis RT I, 19.03.2019, 99;
- jäätmeseadust (edaspidi *JäätS*) redaktsioonis RT I, 13.03.2019, 69;
- keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus (edaspidi *KeHJS*) redaktsioonis RT I, 22.02.2019, 15;
- keskkonnaseadustiku üldosa seadust (edaspidi *KeÜS*) redaktsioonis RT I, 22.02.2019, 17;
- keskkonnatasude seadust (edaspidi *KeTS*) redaktsioonis RT I, 13.03.2019, 85;
- keskkonnavastutuse seadust (edaspidi *KeVS*) redaktsioonis RT I, 22.02.2019, 20;
- kiirgusseadust (edaspidi *KiS*) redaktsioonis RT I, 26.06.2018, 10;
- maapõueseadust (edaspidi *MaaPS*) redaktsioonis RT I, 22.02.2019, 24;
- ravimiseadust (edaspidi *RavS*) redaktsioonis RT I, 13.03.2019, 141;
- riigilõivuseadust (edaspidi *RLS*) redaktsioonis RT I, 19.03.2019, 46;

- tööstusheite seadust (edaspidi *THS*) redaktsioonis RT I, 15.03.2019, 19;
- veeseadust (edaspidi *VeeS*) redaktsioonis RT I, 22.02.2019, 1.

Eelnõukohase seaduse vastuvõtmiseks on vaja Riigikogu poolthääle enamust.

Eelnõu on seotud menetluses oleva atmosfääriõhu kaitse seaduse muutmise seaduse eelnõuga (saatmisel kooskõlastamiseks Justiitsministeeriumisse), kuna eelnõukohases seaduses tehtavad muudatused arvestavad nimetatud eelnõuga muudetavate sätetega.

2. Seaduse eesmärk

Seaduse eesmärk on tagada keskkonnaseadustiku üldosa seaduse ja eriosa valdkondlike seaduste õigusselgus ja rakendajasõbralikkus, vähendada keskkonnaõiguses bürokraatiat ja korduseid ning võimaldada keskkonnakaitselubade haldamist tänapäevases keskkonnaotsuste infosüsteemis (edaspidi *KOTKAS*). Eelnõu täidab keskkonnaseadustiku üldosa ning eriosa seaduste eesmärgi – vaadata keskkonnaõiguse kodifitseerimise raames kriitiliselt üle kehtiv õigus, lahendada vastuolud ja lisada seadusesse puuduvad normid.

Keskkonnaseadustiku üldosa seaduses 01.11.2016 jõustunud muudatustega ei pea enam taotlema eri liiki tegevuste (vesi, õhk, jäätmed, maapõu) jaoks eraldi keskkonnalube, vaid saab taotleda nn ühtset keskkonnaluba, mis annab isikule õiguse teha ühte või üheaegselt mitut tegevust ühe loa alusel. Ühtse keskkonnaluba andmise võimaluse rakendamiseks on aga vaja kehtivat lubade andmise regulatsiooni täiendavalt ühtlustada (nt kehtivad praegu eri lubadele erinevad vormid). Eelnõukohane seadus täidab seda eesmärki, seejuures lihtsustades ja tõhustades loamenetlust. Lisaks on eelnõukohase seaduse eesmärgiks luua alus KOTKASe edasiarenduste kasutamiseks, et parandada keskkonnaotsuste valdkonna (load, registreeringud ja nendega seotud kohustuste täitmine) teenuste selgust ning kättesaadavust ühtsest elektroonilisest kliendi- ja menetluskeskkonnast.

Eelnõukohase seaduse kehtestamine on seotud järgmiste Keskkonnaministeeriumi valitsusala arengukavades seatud eesmärkide saavutamise:

- Keskkonnaameti arengukava 2016–2019 üldine strateegiline eesmärk vaadata üle ja lihtsustada teenuste korraldus ja nendega seotud nõuded, vähendades sellega klientide ja riigi halduskoormust;
- Keskkonnaministeeriumi arengukava 2018–2021 meetme nr 3.3 (e-teenuste arendamine ning andmekogude ajakohastamine) eesmärk luua valitsemisalas kõigi teenuste osutamiseks tagatud kvaliteetne, tõhus, ajakohane, jätkusuutlik ja turvaline infosüsteem, üheks prioriteetseks tegevuseks on infosüsteemi KOTKAS arendamine ja juurutamine.

Lisaks toetavad eelnõuga kavandatud muudatused koosmõjus järgmiste eesmärkide täitmist:

- korrastada keskkonnaõiguse ühtlustamise raames keskkonnalubade menetlust ja vähendada halduskoormust lubade menetluste liitmise ja koordineerimise kaudu;
- järgida õigusloome vähendamise kava eesmärki vähendada õigusloome mahtu, luua kvaliteetsem õigusruum ning vähendada ettevõtjate ja kodanike halduskoormust;
- täita nullbürokraatia projektis seatud eesmärgi – vähendada ettevõtetele bürokratlikke nõudeid riigiga suhtlemisel ja pakkuda riigiga suhtlemise teenuseid oluliselt lihtsamalt ja vähem koormavalt;
- tagada keskkonnast tulenevate saasteainete ja -allikate info kättesaadavus ning üldine keskkonnaandmete avalikustamine;

- välja töötada riigi arengut ja elanike heaolu toetavaid info- ja kommunikatsioonitehnoloogia lahendusi, sealhulgas avalike teenuste lihtsamaks ja mugavamaks pakkumiseks;
- viia lõpule keskkonnavaluste õigusaktide kodifitseerimine ja vähendada halduskoormust, suurendada kodanike juurdepääsu keskkonnavaluste haldusotsuste ülevaadetele ning tõhustada avalikult kättesaadava keskkonnateabe terviklikkust ja kvaliteeti¹.

Enne seaduseelnõu ja seletuskirja koostamist ei koostatud eelnõu vajaduse kooskõlastamiseks ja õiguslike valikute selgitamiseks seaduseelnõu väljatöötamiskavatsust, arvestades Vabariigi Valitsuse 22. novembri 2011. aasta määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ (edaspidi *HÕNTE*) § 1 lõike 2 punkti 5.

Keskkonnaseadustiku kodifitseerimise töörühm töötas välja keskkonnaseadustiku üldosa ja eriosa seaduste kontseptsiooni ning keskkonnavaluste menetluse põhimõtted 2009. aasta lõpus. Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse 5. peatükis sätestatud keskkonnavaluste menetluse reguleerimise eesmärk on anda ühetaolised alused keskkonnakasutuse menetlusele ja tingimustele ning negatiivse keskkonnamõjuga tegevuseks lubade andmise menetlusele ja tingimustele. Nimetatud peatükk jõustus 01.11.2016. Arvestades keskkonnaseadustiku eriosa seaduste kodifitseerimise protsessi, viiakse eelnõukohase seadusega lõpule pikalt kestnud keskkonnavaluste ülevaatus – korrastades, integreerides ja lihtsustades seadustes läbivalt keskkonnavaluste käsitlevaid nõudeid.

Eelnõukohase seaduse rakendamisega ei kaasne olulist õiguslikku muudatust ega muud olulist mõju. Muudatused on vajalikud nii korduste kaotamiseks ja valdkonna selgemaks reguleerimiseks kui ka sisuliselt ühtse keskkonnavaluste kontseptsiooni rakendamiseks.

Eeltoodud põhjendusi arvestades – kuna tegemist ei ole õiguskorras põhimõttelist tähendust omavate muudatustega – ei koostatud eelnõu ettevalmistamisel ka *HÕNTE* § 1 lõikes 3 nimetatud kontseptsiooni.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu ühtlustab läbivalt keskkonnaseadustiku eriosa seaduseid, parandab üldosa seaduse 5. peatükis sätestatud keskkonnavaluste menetluse rakendamist, vähendab bürokraatiat ning tagab läbiva süstemaatilise keskkonnavalustes.

Eelnõu on osa keskkonnaseadustiku üldosa seadusega alustatud keskkonnavaluste kodifitseerimisest, viies lõpule keskkonnaseadustiku eriosa seadustes mitmesuguste lubade menetluse süstematiseerimise. Nõuete ühtlustamisega vähendatakse halduskoormust menetluste liitmise ja koordineerimise kaudu. Keskkonnavaluste idee on lihtne – konsolideerida senised valdkondlikud load (jäätmeluba, õhusaasteluba, vee erikasutusluba, kaevandamisluba, keskkonnakompleksluba, ohtlike jäätmete käitluslitsents, kasvuhoonegaaside heitkoguste luba) üheks tervikuks. Väheneb asjatu bürokraatia ja keskkonnavalustad seotakse paremini. Eelnõukohase seaduse jõustumisel võib näiteks vee-ettevõtja senise vee erikasutusloa ja jäätmeloa asemel taotleda ühe keskkonnavaluste.

Eelnõus kirjeldatud seaduste muutmine on seotud ja toetab projektis „KOTKAS II“ Keskkonnavaluste infosüsteemi edasiarendust. KOTKAS on keskne infosüsteem keskkonnavaluste ning registreeringute haldamisega seotud teenuste (sealhulgas

¹ OECD 2017. aasta Eesti keskkonnatoime ülevaade <http://www.oecd.org/environment/oecd-environmental-performance-reviews-estonia-2017-9789264268241-en.htm>.

keskkonnatasude maksmine ning andmete kogumine) pakkumiseks, kus kasutaja saab kasutada iseteenindusportaali ning kõikidest teenusega seotud tegevustest ülevaate. KOTKAS II jaguneb mitmeks alamprojektiks, mille esimese osa tulemusel realiseeritaks ühtse keskkonnaloa üldraamistik (taotlemise ja menetlemise põhimõtted, mitmesuguste kohustuste täitmise loogika) ja ühtse keskkonnaloa osad vee, õhu ja jäätmete valdkonnas.

Projekti teises etapis lisatakse ühtsele keskkonnaloale maapõue valdkonnaga seotud lubade taotlemise, menetlemise ja kohustuste täitmise funktsionaalsused ning realiseeritakse töölaud keskkonnatasude büroole loa omajate kohustuste jälgimiseks. Lisaks realiseeritakse geoloogilise uuringu loa ja üldgeoloogilise uurimistöö loa menetlemise ning kohustuste täimisega seotud funktsionaalsused. Teise etapi tulemusel on kogu tasuloogika ühes infosüsteemis ja keskkonnaloast tulenevate kohustuste täitmist saab süsteemselt kontrollida. Projekti kolmandas ja neljandas etapis realiseeritakse ühtse keskkonnaloa ulatusest välja jäävad registreeringud (tegevustest teavitamine) õhu, vee ja jäätmete valdkonnas. Kolmanda osa realiseerimine võimaldab loobuda täna kasutusel olevatest eraldiseisvatest infosüsteemidest OSIS (õhk) ja JATS (jäätmel). Projekti neljanda osa realiseerimise tulemusel loobutakse aegunud keskkonnaloade infosüsteemi KLIS2 kasutamisest – kuni süsteemiga seotud vanad load lõpetavad oma eluea KLIS2-s.

KOTKAS II projekti realiseerumisel viiakse kõik keskkonnaloa ja registreeringud ning lubadega seotud kohustuste täitmise funktsioonid ühte infosüsteemi, mis teeb teenused kliendile lihtsamaks ja kiiremaks. Eelnõu ning KOTKASe arendamine haakuvad riigivalitsemise reformi eesmärgiga vähendada ettevõtjate halduskoormust riigiga suhtlemisel, milleks on ellu kutsutud nn nullbürokratia projekt. Projekti raames koguti ettevõtjate ja organisatsioonidelt ettepanekuid bürokratia ja halduskoormuse vähendamiseks riigiasutustega suhtlemisel. 164 realiseeritavast ettepanekust on KOTKASe loomisega otseselt rakendatavad 12 ettepanekut. Lisaks seonduvad KOTKASega ka mitu riigi sisebürokratia vähendamiseks tehtud ettepanekut.

Eelnõu sisu on analüüsitud ja täpsemalt kirjeldatud iga paragrahvi muutmissettepanekute sissejuhatuses.

Eelnõukohane seadus koosneb 14 paragrahvist.

Paragrahv 1 sätestab keskkonnaseadustiku üldosa seaduses tehtavad muudatused.

Paragrahv koosneb 20 punktist.

Punktiga 1 muudetakse § 20 lõikes 2 sätestatud käitaja teavitamise kohustuse sõnastust, et parandada seaduse rakendajasõbralikkust. Muudatus sätestab selgemalt käitaja üldise kohustuse olulise keskkonnanähtingu või loa muutmise aluseks oleva asjaolu viivitamatust teavitamisest loa andjale.

Punktiga 2 sätestatakse § 40 lõikes 2 selgemalt põhimõtte, et rakendada tuleb kõiki menetlusnõudeid, mis on loa tegevusvaldkondi reguleerivates eriseadustes kirja pandud. Kehtiva § 40 lõike 2 teise lause sõnastus jätab mulje, et keskkonnaloa andmise menetlus on sätestatud ainult üldosa seaduses. Põhimõtte tasandil muudab eriseadus üldseadust, kuid õigusselguse huvides täiendatakse lõiget ning lisatakse, et loa andmise menetlusele kohaldatakse KeÜSi ning loa tegevusvaldkondi reguleerivate jäätmeseaduse, veeseaduse, atmosfääriõhu kaitse seaduse, maapõueseaduse, kiirguseaduse ja tööstusheite seaduse nõudeid. Lisatud täiendus on vajalik, et keskkonnaloa andmisel selgelt arvestada tegevust reguleerivates seadustes sätestatud erisuste, piirangute ja muude kohustustega.

Punktiga 3 muudetakse KeÜSi § 40¹ lõiget 1, lisades keskkonnaotsuste infosüsteemi eesmärkide hulka üldgeoloogilise uurimistöö ja geoloogilise uuringu lubadega seotud kohustuste täitmise ning kogutud andmete säilitamise, kasutamise ja kättesaadavuse. Muutmine on vajalik maapõueseaduse alusel antavate üldgeoloogilise uurimistöö ja uuringulubade menetlemiseks samuti KOTKASes.

Punktiga 4 täiendatakse § 40¹ lõikega 4 ja nimetatakse seaduses isikuandmete vastutav töötleja, analoogselt keskkonnaministri 29. juuni 2017. a nr 20 määruse „Keskkonnaotsuste infosüsteemi asutamise ja andmekogu pidamise põhimäärus“ §-ga 3. Vastutava töötleja nimetamine keskkonnaseadustiku üldosa seaduses on kooskõlas isikuandmete kaitse seaduse ja isikuandmete kaitse seaduse rakendamise seaduse põhimõtetega.

Punktiga 5 tunnistatakse kehtetuks § 41 lõike 1 punktis 5 kiirgustegevusloa andmine keskkonnaloa osana, kuna kiirgustegevuseks antav luba on valdkonnaspetsiifiline ning ei oma reeglina ühisosa muude keskkonnaloa tegevusvaldkondadega. Muudatus ei muuda üldist õiguskorda, sest kiirgustegevusloa menetlusele rakendatakse endiselt üldosa seaduse 5. peatükis sätestatud menetlusnõudeid.

Punktis 6 lisatakse § 41 kodifitseerimise eesmärgil uus lõige 5, mis sätestab keskkonnaseadustiku üldosa seaduses keskkonnaloa andja Keskkonnaamet.

Praegu on keskkonnaluba andva asutusena nimetatud Keskkonnaamet läbivalt eriseadustes. Pärast keskkonnaõiguse kodifitseerimist kohaldavad kõik keskkonnakasutust reguleerivad eriseadused loa menetlusele KeÜSi 5. peatükki ning õigusselguse tagamiseks sätestatakse KeÜSi § 41 lõikes 5 keskkonnaloa andjana Keskkonnaamet.

Keskkonnaloa andmise otsustamine on erandlikel juhtudel, peamiselt rahvusvahelist koostööd nõudvates küsimustes, antud ka Keskkonnaministeeriumi pädevusse. Kuivõrd eriseadused on üldosa täpsustavad, siis on loa andjat käsitlevas sättes viidatud võimalusele, et seaduses sätestatud juhtudel võib keskkonnaloa anda muu asutus.

Punktiga 7 tunnistatakse kehtetuks keskkonnaloa taotlemisel loa kättetoimetamise viisi ning kättetoimetamiseks vajalike kontaktandmete esitamise nõue (§ 42 lõike 1 punkt 13). Keskkonnalubade edaspidi KOTKASes menetlemisel kasutatakse taotluse esitamisel infosüsteemi pakutavaid eeliseid ning menetlus on nii loa andja kui ka taotleja jaoks lihtsustatud – ülevaade keskkonnaloaga sätestatud õigustest ja kohustustest on kliendi ning ametniku jaoks hallatav infosüsteemis. Dokumentide kättetoimetamise üldine viis on sätestatud haldusmenetluse seadus (edaspidi *HMS*) § 25 lõikes 1 – haldusakt, kutse, teade või muu dokument toimetatakse menetlusosalisele kätte postiga, elektrooniliselt või teeb seda dokumendi väljastanud haldusorgan. Muudatus jõustus haldusmenetluse seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega 01.02.2018 ning see puudutab dokumentide elektroonilise kättetoimetamise üldist korda. Keskkonnaloa menetlus üldisest korrast erisusi ette ei näe, mistõttu kohaldatakse keskkonnaloa kättetoimetamisele haldusmenetluse seaduse sätteid.

Punktiga 8 parandatakse keskkonnaloa taotluse täpsustatud nõuete ja andmekoosseisu volitusnormi sõnastust (§ 42 lõige 7) ning lisatakse volitus taotluse esitamise korra kehtestamiseks, kuna mõningaid esitamise üksikasju on otstarbekam reguleerida määruses.

Punktiga 9 muudetakse § 47 lõike 1 punkti 1 sõnastust seoses keskkonnaloa menetluse kohaldamisega keskkonnalubadele ning keskkonnakomplekslubadele. Muudatus on vajalik, et

võimaldada ühtlustada avalikkuse teavitamise teate nõuded kõigi keskkonnakaitsealuste menetluste puhul.

Punktiga 10 täiendatakse keskkonnaloa andmise menetluses avalikkusele esitatava teate sisu – vajaduse korral tuleb avaldada ka teave selle kohta, kas peetakse konsultatsioone teise riigiga (§ 47 lõike 1 punkt 9) piiriülesest keskkonnamõjust. Punkti lisamine ühtlustab keskkonnaõigust, sätestades varem THSi § 33 lõike 3 punktis 7 nõutud teabe esitamise kohustuse KeÜSis. THSi § 33 tunnistatakse eelnõukohase seadusega kehtetuks.

Punktis 11 sätestatakse KeÜS § 49 lõikes 1¹ selgelt põhimõtte, et puuduste kõrvaldamiseks määrataval tähtajal on n-õ edasilükkav mõju ja haldusorganile asja lahendamiseks ettenähtud tähtaja kulgemine peatub. Puudustega taotlust ei saa menetleda, mistõttu juhul, kui taotluse läbivaatamiseks ettenähtud tähtaeg ei peatuks puuduste kõrvaldamise ajaks, seaks see ohtu menetlustulemuse õiguspärasuse, kuna järelejäanud aeg ei pruugi olla piisav menetlemiseks ja kõigi asjaolude väljaselgitamiseks. Kui puudulik taotlus toob kaasa menetluse venimise, siis taolise viivituse eest haldusorgan ei vastuta. Täpsustus tehakse lähtuvalt praktikas ilmnunud vajadusest.

Punktiga 12 muudetakse § 50. Paragrahvi täiendatakse õigusselguse eesmärgil sättega (lõige 2), mille kohaselt tuleb tegevusi ühendava keskkonnaloa andmisel igal juhul arvestada valdkonda reguleerivate seaduste eri- ja täiendavate nõuetega. Sama põhimõtte kehtib ka KeÜSi § 59 lõike 4 alusel mitut tegevust ühendava keskkonnaloa muutmise korral – keskkonnaloa muutmise taotluse vaatab keskkonnaloa andja läbi keskkonnaloa andmiseks sätestatud korras. Lõike lisamine on vajalik tegevusi ühendava keskkonnaloa andmiseks, et järgida kõiki seadustest tulenevaid erisusi, tähtaegu ning muid täiendavaid nõudeid. Tegevusi ühendava keskkonnaloa andmise eelduseks on kõikide tegevuseks vajalike kooskõlastuste, nõusolekute ja arvamuste küsimine ning loa kui terviku andmise tähtajaks on pikim seaduses määratud tähtaeg. Näiteks tuleb erinormiga arvestada maavara kaevandamiseks antava keskkonnaloa menetlemisel MaaPSi §-s 52 sätestatud pikema loa andmise otsustamise tähtajaga. Seejuures parandab uus säte tegevusi ühendava keskkonnaloa andmise menetluse õigusselgust, sätestades, et erinevate menetlusenõuete korral kohaldatakse menetlusele rangeimat seaduses sätestatud nõuet.

Siinkohal on oluline arvestada ka mitut tegevust ühendava keskkonnaloa muutmise või kehtetuks tunnistamise menetluse ulatusega. Kui taotletakse olemasolevale keskkonnaloale täiendava tegevuse lisamist, muudetakse ühtsel keskkonnaloal tingimusi vaid ühe tegevusvaldkonna ulatuses, või kui jäetakse loalt välja loa osa, siis tuleb loa andjal eesmärgipärasel menetlemisel järgida vaid neid nõudeid, mis seda valdkonda reguleerivas eriseaduses on sätestatud. Näiteks muutes keskkonnaluba, mis reguleerib maavara kaevandamist ja samal ajal ka kaevandamisvee ärajuhtimist, ei ole vee juhtimise nõuete muutmisel sisuliselt põhjendatud ja proportsionaalne nõuda täiendavaid kooskõlastusi, mis on vajalikud maavara kaevandamise õiguse saamiseks (näiteks kohaldada pikemat menetlustähtaega).

Muudatus parandab õigusselgust, kuna keskkonnakaitsealuste andmisel ei tule lähtuda ainult menetlusnormidest, vaid ka materiaalsooõiguslikest normidest, mis paiknevad keskkonnaseadustike eriosades ja nende alamaktides – näiteks valdkondlikud põhimõisted, piirväärtused, tegevuskavad, kaevandamismahud, keelatud tegevused jne.

Punktiga 13 jäetakse keskkonnaloa koosseisust (§ 53 lõike 1 punktist 2) välja loa omaja kontaktisiku haldusaktile märkimise kohustus. KOTKASes on keskkonnaloade menetlemisel sama nõue tagatud infosüsteemis loa omaja volitatud isiku märkimisega, sealhulgas volitatud

isiku kontaktandmete kuvamisega. KeÜSi § 52 lõike 3 kohaselt antakse keskkonnaluba üldjuhul tähtajatult ja võib eeldada, et loa kehtivusaajal muutub kontaktisik mitmel korral. Kontaktisiku keskkonnaloale märkimine ei ole otstarbekas, sest selle vahetumisel tuleks luba muuta. KOTKASes saab loa omaja infosüsteemis volitatud isiku kontaktandmeid alati ajakohastada. Lisaks vähendab muudatus töö- ja halduskoormust, sest keskkonnaloale kantud kontaktisiku andmete uuendamiseks ei kaasne eraldi menetlust.

Punktiga 14 ühtlustatakse keskkonnaloa tähtaega puudutatavat regulatsiooni, tuues JäätSist, VeeSist ja AÕKSist keskkonnaloa kehtivusaega puudutavad sätted üle KeÜSi § 53 lõikesse 2. Seadust täiendatakse eriseadustes kehtestatud alustega, millal luba saab anda tähtajaliselt – kui luba on seotud muu tähtajalise haldusakti või kasutuslepinguga või kui esinevad muud keskkonnakaitse seisukohalt põhjendatud juhud. KeÜSi § 53 lõikes 2 sätestatud alused on selguse eesmärgil ja analoogselt kehtivate eriseadustega esitatud loeteluna, et tähtajalise loa andmise võimalused oleksid sätestatud selgelt ja ülevaatlikult.

Muudatusega tunnistatakse kehtetuks KeÜSi § 53 lõikes 2 praegu sätestatud lisaklausel, et loa tähtajalise andmise korral võib selle anda vähemalt üheks aastaks, kui taotleja ise ei soovi luba lühemaks ajaks. Nõue on põhjendamatu piirav, luues olukorra, kus loa andja ei saa anda luba lühemaks ajaks kui üks aasta, välja arvatud juhul, kui loa taotleja on esitanud sellekohase taotluse. Keskkonnaameti menetluspraktika kohaselt on piirang üleliigne ning menetlusökonoomia kaalutlustel jäetakse piirang seaduse tekstist välja.

Punktiga 15 muudetakse § 53 lõikes 3 keskkonnaloa andmise rakendusakti volitusnormi sõnastust ja lisatakse volitus loa andmise korra kehtestamiseks, kuna mõningaid menetluslikke üksikasju on otstarbekam reguleerida määruses.

Punktiga 16 sätestatakse § 58 lõikes 5, et keskkonnaloa andmise või keeldumise otsus avalikustatakse keskkonnaotsuste infosüsteemis. Kehtiva sõnastuse kohaselt avalikustatakse see loa andja veebilehel. Kuna aga KOTKAS on keskne infosüsteem lubade menetlemiseks, on otstarbekas loa andmise või keeldumise otsus avalikustada just selle kaudu. Isikutel on lihtsam otsida infot keskkonnalubade kohta ühest konkreetsest allikast, mis sisaldab kogu asjassepuutuvat infot.

Punktiga 17 täiendatakse § 59 lõikega 4¹, eesmärgiga tagada õigusselgus mitut tegevust ühendava keskkonnaloa muutmisel. Ühtse keskkonnaloa erinevaid osasid tuleb käsitleda eraldi ning erinevate loa osade paindlikuks menetlemiseks tuleb kohaldada muudetavat valdkonda reguleerivates õigusnormides sätestatud nõudeid.

KeÜS § 50 uus lõige 2 sätestab, et omavahel ruumiliselt või tehnoloogiliselt seotud tegevustele ühe keskkonnaloa andmisel tuleb lisaks KeÜSis sätestatule arvesse võtta valdkonda reguleerivates õigusnormides sätestatud nõudeid. Paragrahvi 59 lõikes 4¹ täpsustatakse, et loa muutmisel tuleb arvestada neid valdkondi reguleerivaid õigusnorme, mida muudatus käsitleb.

Punktidega 18 ja 19 muudetakse § 60.

Muudetakse paragrahvi pealkirja ja lõiget 1 täiendades keskkonnaloa üleandmise korda. Erinevalt maapõueseaduse §-s 73 sätestatust ei võimalda KeÜS praegu luba osaliselt üle anda. Seaduse täiendamine on mõistlik ja vajalik arvestades ka, et KeÜSi § 52 lõige 3 näeb ette võimaluse anda taotleja soovil luba osaliselt tegevuseks, milleks loa andmine on lubatav. Säte viitab, et vajaduse korral võib loa erinevate tegevustega seotud osi käsitleda eraldiseisvatena, mistõttu peaks määravaks olema loa taotleja või loa omaja tahe.

Lisaks täiendatakse § 60 lõikega 4, et tagada võimaliku olulise keskkonnanahäiringu vältimine olukorras, kus loa üleandmisel ei esine sama paragrahvi lõikes 3 või muus seaduses sätestatud keeldumise alust, aga loa omaja andmete muutmisest keeldumiseks esineb keskkonnakaitse seisukohalt põhjendatud asjaolu. Loa andjale sellise kaalutusõiguse andmine on näiteks vajalik KeÜSi § 16 lõikes 2 sätestatud käitaja kohustuse täitmiseks, kus käitaja peab enne sellise tegevuse alustamist, millega kaasneb keskkonnaoht või keskkonnarisk, omandama teadmised, mis tegevuse laadi ja ulatust arvesse võttes on vajalikud keskkonnaohu vältimiseks või ettevaatusmeetmete rakendamiseks.

Punktiga 20 täiendatakse seadust ühtse keskkonnaloa kontseptsioonile üleminekuks vajalike rakendussätetega. Keskkonnaloa antakse eelnõukohase seaduse järgi KeÜSi § 41 lõikes 1 nimetatud tegevusteks – vee erikasutus, saasteainete viimine paiksest saasteallikast välisõhku, jäätmete käitlemine ja maavara kaevandamine. Nimetatud tegevuste lubade menetlust reguleerivad täpsemalt keskkonnaseadustiku eriosades asuvad rakendussätted, mistõttu lisatakse eelnõukohase seadusega KeÜSi § 62¹⁰ rakendussätted vaid mitut tegevust ühendava keskkonnaloa andmise ja taotlemise reguleerimiseks.

Seadust täiendatakse ka rakendussättega (§ 62¹⁰ lõige 3), mille kohaselt on ühtse keskkonnaloa taotlemine ning varem kehtinud lubade vormistamine keskkonnaloa andmekoosseisuga loaks vabastatud riigilõivuseaduses sätestatud riigilõivu tasumisest. Vabastuse eesmärk on ühtsele keskkonnaloale ülemineku perioodil soodustada omavahel ruumiliselt või tehnoloogiliselt seotud tegevustele välja antud lubade ühendamist. Toiming on vabastatud riigilõivu tasumisest tingimisel, et menetlus viiakse läbi ainult lubade ühendamiseks või uue andmekoosseisuga loaks vormistamiseks ning sellega ei kaasne sisulist tegevuse muutumist. Keskkonnalubade ühendamine on eelnõu ning keskkonnaõiguse kodifitseerimise üks põhieesmärke, mis vähendab paralleelseid loamenetlusi ja toetab null-bürokraatia tegevuskava eesmärke.

Seaduse jõustumisel käimasolevate loamenetluste puhuks ei ole KeÜSis rakendusnormi ette nähtud, sest on võimalik lähtuda HMSi § 5 lõikest 5 ja uue loa andmekoosseisu jõustumisel anda luba uues andmekoosseisus. Kui eelnõukohase seadusega tehakse lubade või menetluste osas põhimõttelisi sisulisi muudatusi, on vastavad rakendusnormid sätestatud valdkondlikes seadustes.

Paragrahv 2 sätestab atmosfääriõhu kaitse seaduses tehtavad muudatused.

Paragrahv koosneb 25 punktist.

Atmosfääriõhu kaitse seaduse muutmisega integreeritakse seni eraldiseisev kasvuhoonegaaside kauplemissüsteemi heitkoguse luba keskkonnaloa ja keskkonnakompleksloa koosseisu ja korrastatakse õhukvaliteedi hindamise ning õhusaastelubadega seotud nõudeid.

AÕKSiga määratakse õhukvaliteedi hindamiseks kasutatav andmestik, mis hõlmab andmeid välisõhu saastamisega seotud heiteallikate ja heite kohta ning välisõhu seire ja arvutusliku hindamise käigus saadud õhukvaliteedi andmeid. Seoses sellega, et AÕKSi koostamise ajal puudusid nende andmete kogumiseks ja hoiustamiseks mõeldud andmekogud, sätestati seaduses õhukvaliteedi hindamise andmekogu rakendusakti volitusnorm. Praeguseks on otsustatud, et viidatud andmete kogumiseks ja hoiustamiseks võetakse kasutusele KOTKAS ning keskkonnaseire andmete kogumise ja avalikustamise infosüsteem (edaspidi KESE). Viidatud õhukvaliteedi hindamise andmekogu kattuks KOTKASE ja KESE andmekogudega ning lähtuvalt avaliku teabe seaduse §-st 43³ ei asutata ühtede ja samade andmete kogumiseks eraldi andmekogusid. Seetõttu tunnistatakse kehtetuks AÕKSi § 31, mis käsitleb õhukvaliteedi

hindamise andmekogu, ning korrigeeritakse seaduses paragrahve, mis viitavad kõnealusele andmekogule.

Eelnõukohase seadusega muudetakse AÕKSi 7. peatüki 2. jaotist, mis reguleerib kasvuhoonegaaside heitkoguse loa kohustust. Euroopa Liidu kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemis (edaspidi *kauplemissüsteem*) osalemiseks väljastatakse täna heitkoguse luba. Kauplemissüsteem on loodud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks tulemuslikul ja majanduslikult tõhusal viisil. Käitise või selle osast kasvuhoonegaaside atmosfääri paiskamise õiguse annab heitkoguse luba, kuid kehtiva AÕKSi järgi peavad sellised käitajad enne heitkoguse loa taotlemist omama ka keskkonnaluba või kompleksluba, mis on sisuliselt tekitanud topelt loa kohustuse.

AÕKSi 7. peatüki 2. jaotise muudatustega integreeritakse senine heitkoguse luba KeÜSi § 40 lõikes 1 nimetatud keskkonnaloa või keskkonnakompleksloa osaks ning loa menetlusele ja avalikustamisele kohaldatakse KeÜSi 5. peatükis sätestatud üldisi nõudeid. Muudatus vähendab bürokraatiat kasvuhoonegaaside kauplemissüsteemis osalevate ettevõtete jaoks ning parandab kohustuse täitmise efektiivsust nii ettevõtja kui ka riigi poolt, sest kaob üksteist sisuliselt dubleerivate lubade kohustus. Muutmine on seotud null-bürokraatia programmis halduskoormuse vähendamise ettepanekute elluviimisega. Kvaliteetsema teenuse pakkumiseks luuakse projektis KOTKAS II vastav tehniline lahendus lubade integreerimiseks.

Eelnõukohase seadusega ei kaasne olulist muudatust AÕKSi 7. peatüki reguleerimisalas, kuivõrd muutmine on seotud kehtiva õiguse ümberkorraldamisega. Heitkoguse loa kohustused on analoogsed AÕKSiis sätestatule. Muudetavate paragrahvide selgitused on esitatud välisõhu kaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu 57 SE ja välisõhu kaitse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 434 SE seletuskirjas².

Punktiga 1 täiendatakse AÕKSi § 30 lõikega 6, milles defineeritakse õhukvaliteedi hindamiseks kasutatav andmestik. Võrreldes kehtiva seadusega ei ole toimunud olulist muutust, kuna selles lõikes nimetatud andmestik ühtib kehtiva seaduse § 31 lõikes 2 loetletud andmetega, mis tuleb kanda õhukvaliteedi andmekogusse. Sisuliselt on tegemist § 31 lõike 2 ületoomisega tulenevalt § 31 kehtetuks tunnistamisest.

Punktiga 2 tunnistatakse kehtetuks seaduse § 31, mis käsitleb õhukvaliteedi hindamise andmekogu. AÕKSiis viidatud õhukvaliteedi hindamise andmestik kattub andmekogudega KOTKAS ja KESE ning lähtuvalt avaliku teabe seaduse §-st 43³ on keelatud asutada ühtede ja samade andmete kogumiseks eraldi andmekogusid. Seega tunnistatakse kehtetuks sisustamata volitusnorm.

Punktiga 3 muudetakse AÕKSi § 42 lõike 2 sõnastust ning viide õhukvaliteedi hindamise andmekogule asendatakse viitega riiklikule heiteinventuurile. Muudatus on vajalik tulenevalt seaduse § 31 kehtetuks tunnistamisest. Asjakohane on viide riiklikule heiteinventuurile, kuna see sisaldab vajalikke alusandmeid õhukvaliteedi taseme arvutuslikuks hindamiseks.

Punktiga 4 muudetakse § 50 lõike 1 sõnastust ning viide õhukvaliteedi hindamise andmekogule asendatakse viitega riiklikule heiteinventuurile. Analoogselt punktiga 3 on muudatus vajalik tulenevalt seaduse § 31 kehtetuks tunnistamisest. Viide riiklikule heiteinventuurile on asjakohane, kuna riigi tasandil seire on üks kontrollimehhanisme

---

² <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/a2423fb3-ac2d-45ac-86ee-b074d58bb463>
<https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/b25346ed-89d6-74f8-6627-ef85e32ed5cf>.

heiteinventuuride andmete täpsuse hindamiseks, mistõttu on oluline seire- ja inventuuriandmete kooskõla.

Punktiga 5 tunnistatakse kehtetuks AÕKS § 79 lõige 2, mis viitab keskkonnakompleksloa kohustusega käitisele atmosfääriõhu kaitse seaduse nõuete kohaldamisele, kui käitise tegevus on seotud saasteainete väljutamisega välisõhku. Muudatuse kohaselt tõstetakse viide AÕKSi nõuete kohaldamisest keskkonnakompleksloa käitistele THSi, mille reguleerimisalasse keskkonnakompleksload kuuluvad.

Punktiga 6 tunnistatakse kehtetuks AÕKSi §-s 90 sätestatud õhusaasteloa menetluse tähtjaid. Muudatusega kaotatakse kordused AÕKSi ja loa tähtjaid sätestatakse KeÜSi § 53 lõikes 2 (vt ka § 1 punkti 14 selgitust).

Punktiga 7 ja 8 tunnistatakse kehtetuks jäätmepõletus- või koospõletustehase käitamisel õhusaasteloa taotluse ja loa sisu erinõuded (§ 91 lõiked 4 ja 5, § 98 lõige 2). Jäätmepõletus- ja koospõletustehase nõuded tulenevad Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivi 2010/75/EL (tööstusheidete kohta) IV peatükist ning on täna kehtivasse õigusesse üle võetud THSi 4. peatükis ja selle alusel antud rakendusaktidega. Eelnõukohase seadusega ühtlustatakse seni tööstusheite seaduses, atmosfääriõhu kaitse seaduses ja jäätmeseaduses sätestatud nõuded (paraneb ka VeeSi rakendamine) ning sätestatakse jäätmepõletus- või koospõletustehase käitaja loa kohustused täielikult THSis (vt ka eelnõu § 11 punkti 19 selgitust).

Punktiga 9 muudetakse § 98 lõikes 6 asuvat viidet lubatud heitkoguse projekti avalikustamiseks loa andja veebilehel. KOTKAS on Keskkonnaameti keskne infosüsteem, kus avalikustatakse kõik lubadega seotud info, sealhulgas lubatud heitkoguse projektid. Seetõttu muudetakse seaduses viide loa andja veebilehele viiteks KeÜSi § 40¹ lõike 2 alusel loodud keskkonnaotsuste infosüsteemile.

Punktiga 10 täiendatakse seaduse § 102 lõikega 2¹, mille kohaselt peavad seireandmed olema kättesaadavad töödeldaval kujul, st andmete esitusviis peab võimaldama andmetöötlust. Seireandmete all peetakse silmas nii ühekordseid mõõtmistulemusi kui ka heiteallika pidevseire andmeid. Heiteallika pidevseire andmeid peab olema võimalik esitada õhusaasteainete piirväärtustele vastava mõõtmisintervalliga (tunni-, ööpäeva või kuukeskmised andmed). Kõnealuse täpsustuse lisamine on vajalik, kuna praegu esitatakse andmeid mittetöödeldaval kujul (nt PDF-failina), mis oluliselt raskendab õhukvaliteedi tasemete hindamist. See on oluline, et hinnata riigi õhukvaliteedi taset ning koostada riiklikke strateegiaid/arengukavasid õhusaaste vähendamiseks.

Punktiga 11 muudetakse § 102 lõike 5 sõnastust ning eemaldatakse viide õhukvaliteedi hindamise andmekogule asendades selle viitega õhukvaliteedi juhtimissüsteemile, mille kaudu tehakse õhukvaliteedi seirejaamade andmed avalikkusele kättesaadavaks ning kuvatakse need reaalsajas veebilehel <https://www.ohuseire.ee>. Muudatusega sisulist muutust ei kaasne, ehk käitaja, kellele on keskkonnaloa või keskkonnakompleksloaga kehtestatud saasteaine(te) välisõhu pidevseire kohustus (st õhukvaliteedi seire väljaspool tootmisterritooriumi piiri), peab ka edaspidi edastama pidevseire andmed reaalsajas õhukvaliteedi juhtimissüsteemi. Pidevseire andmete edastamine peab võimaldama võrdlust saasteainete kohta kehtestatud asjakohaste õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtustega. Mõõtetulemused peavad olema mõõteseaduse kohaselt tõendatult jälgitavad.

Punktiga 12 asendatakse § 142 lõikes 1 viide kasvuhoonegaaside heitkoguse loale viitega kauplemissüsteemis osalemise õiguse andmisele keskkonnaloa või keskkonnakompleksloaga.

Punktidega 13–15 tehakse atmosfääriõhu kaitse seaduse 7. peatüki 2. jaotises vajalikud muudatused heitkoguse loa integreerimiseks keskkonnavalua või keskkonnakompleksloa osaks. Muudetakse kehtiva AÕKSi 2. jaotise pealkirja ja § 144 ning sätestatakse, et paikse heiteallika käitajale annab õiguse käitise või selle osast kasvuhoonegaaside atmosfääri paiskamiseks Keskkonnaamet KeÜSi § 40 lõikes 1 nimetatud keskkonnavalua või keskkonnakompleksloa osana (edaspidi *kauplemissüsteemi luba*). Muudatus kaotab varem eraldiseisva haldusakti ja menetlusega antud kasvuhoonegaaside heitkoguse loa. Kuna tegemist on keskkonnavalua osaga, mitte iseseisva keskkonnavalua, ei kohaldu kauplemissüsteemi loale eraldi RLS § 136² lõike 1 punkt 2.

Seaduse kriitilise ülevaatamise tulemusena korrastatakse kauplemissüsteemi loa nõuete ülesehitus muudetavas jaotises. Sellega seoses tunnistatakse kehtetuks § 144 lõige 3, kuna luba kauplemissüsteemis osalemiseks ei pea olema piiratud kauplemissüsteemi kestusega. Samuti kaotab kehtivuse sama paragrahvi lõige 4, kuna see kordab KeÜSi § 41 lõikes 4 ja § 42 lõikes 6 sätestatud põhimõtteid, et keskkonnavalua võib hõlmata ühe käitaja ühel tootmisterritooriumil asuvat üht või mitut käitist.

Punktidega 16 ning 18–22 tunnistatakse kehtetuks heitkoguse loa taotlust, loa andmise otsustamist, keeldumist, loa sisu ning kauplemissüsteemist väljaarvamist reguleerivad §-d 145–148 ning 150–154.

Punktiga 17 täiendatakse seadust §-dega 145¹ ja 145², mille alla ühendatakse varem AÕKSi §-des 145–154 sätestatud heitkoguse loa taotlemise ja menetlemise nõuded. Paragrahvidesse 145¹ ja 145² koondatakse uue nimetusega kauplemissüsteemi loa taotluse ning loa andmise otsustamise, peatamise, taastamise ja sellest keeldumise nõuded. Arvestades, et õigus kasvuhoonegaaside atmosfääri paiskamiseks antakse edaspidi mitte eraldiseisva loana, vaid keskkonnavalua või keskkonnakompleksloa osana, ei dubleerita enam KeÜSis sätestatud. Kauplemissüsteemi loale kohalduvad KeÜSi loamenetluse üldnõuded ning §-des 145¹ ja 145² sätestatakse vaid üldosa seadusest erisusi loovad nõuded.

Paragrahvis 145¹ sätestatakse kauplemissüsteemi loa taotluses esitatavad andmed, loa menetluse tähtaeg ning loa andmisest keeldumise alused. Paragrahv koosneb kahest lõikest. Üle on võetud varem AÕKSi § 145 lõigetes 1 ja 3 ja § 147 punktides 1 ja 6 kehtestatud alused.

Paragrahvis 145² sätestatakse kauplemissüsteemi loa sisu, loa peatamine ning taastamine. Paragrahv koosneb neljast lõikest. Üle on võetud varem AÕKSi § 148 lõikes 1 ja §-s 150 kehtestatud nõuded.

Halduskoormust vähendava ja seaduse rakendamist parandavate muudatustena tunnistatakse kehtetuks §-de 145 ja 148 alusel juba keskkonnavalual olemasolevaid andmeid dubleerivad nõuded. Lisaks muutub kehtetuks § 145 lõike 2 ja § 148 lõike 2 alusel kehtestatud keskkonnaministri 7. detsembri 2016. a määrus nr 63 „Paikse heiteallika käitaja kasvuhoonegaaside heitkoguse loa taotluse kohta esitatavad täpsustatud nõuded ja taotluse vorm, heitkoguse loa muutmise taotluse täpsustatud nõuded ja heitkoguse loa vorm“. KeÜSi loamenetluse kohaldamine parandab muudetava AÕKSi 7. peatüki 2. jaotise rakendajasõbralikkust, vähendab õigusloome mahtu ja bürokraatiat ning loob aluse ühtse keskkonnavalua andmiseks ka kasvuhoonegaaside heitkoguste kauplemissüsteemis osalevatele käitajatele.

Muudatus on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. a direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ direktiivi (2003/87/EÜ) artikli 8

reguleerimisalaga, mille kohaselt võivad liikmesriigid anda direktiivi artiklites 5, 6 ja 7 sätestatud nõutele vastava kasvuhoonegaaside heiteloala ka tööstusheite direktiiviga (2010/75/EL) reguleeritud menetlustes.

Punktiga 23 tunnistatakse kehtetuks § 166 lõikes 1 sätestatud käitaja kohustus esitada loa taotluses ka Euroopa Komisjoni määrusele (EL) nr 601/2012 (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ kohase kasvuhoonegaaside heite seire ja aruandluse kohta) vastav seirekava, kuna sama kohustuse sätestab eelnõukohase seaduse § 145¹ lõike 1 punkt 2.

Punktiga 24 tunnistatakse kehtetuks § 253, millega kehtestati nõue, et seaduse § 102 lõikes 5 sätestatud kohustust edastada välisõhu pidevseire andmeid reaalajas õhukvaliteedi hindamise andmekogusse rakendatakse hiljemalt 2018. aasta 1. juuliks. Selle sätte eesmärk oli anda käitistele üleminekuajaks § 102 lõikes 5 seatud nõude rakendamiseks. See nõue on jõustunud ning selle rakendamiseks ette nähtud üleminekuajaks möödunud. Seega on nõue juba kohaldatav ning piisab selle kajastamisest § 102 lõikes 5.

Punktiga 25 täiendatakse seaduse 10. peatüki 1. jagu §-ga 254³, mis kohustab enne paragrahvi jõustumist atmosfääriõhu kaitse seaduse § 144 alusel välja antud kauplemissüsteemi heitkoguse load kehtetuks tunnistama ja kandma loale märgitud andmed paikse heiteallika käitaja keskkonnakompleksloale või keskkonnaloale.

Paragrahv 3 sätestab ehituseadustikus tehtavad muudatused.

Ehituseadustikus muudetakse § 31 lõike 1 sõnastust, et see oleks kooskõlas KeHJSiga. Eelnõukohase seadusega muudetakse KeHJSi § 7 punkti 1 nii, et projekteerimistingimused ei kuulu enam tegevusloa mõiste alla ja seega ei peaks projekteerimistingimuste taotluse esitamisel tegema KeHJSi § 11 lõike 2 alusel KMH algatamise või algatamata jätmise otsust. Kuna EhSi § 31 lõige 1 sätestab, et pädev asutus otsustab KMH algatamise vajaduse ja projekteerimistingimuste andmise menetluse korraldamise avatud menetlusena, tuleb KMH-d puudutav tekstiosa välja jätta, et välistada vastuolu KeHJSiga.

Paragrahv 4 sätestab jäätmeseaduses tehtavad muudatused.

Paragrahv koosneb 72 punktist. Muudatused tuginevad 11.09.2017 algatatud jäätmeseaduse eelnõul (SE 495), mis langes Riigikogu menetlusest välja seoses koosseisu lõppemisega. Eelnõu viib lõpuni jäätmeseaduse kodifitseerimise keskkonnaseadustiku üldosa seaduses kehtestatud põhimõtetele ning kohaldab jäätmeloale KeÜS 5. peatükis sätestatud loamenetluse korda.

Punktiga 1 asendatakse JäätSi § 1 lõikes 3¹ kehtiva jäätmeseaduse viited eelnõukohase seaduse viidetega.

Punktidega 2 ja 3 sätestatakse JäätSi §-s 1 HMSi ja KeÜSi kohaldamise erisused keskkonnalubade menetlemisel. Kuna keskkonnaloala menetluse (loa taotlemise, andmise, muutmise, peatamise, kehtetuks tunnistamise ja avalikustamise) põhinõuded on sätestatud KeÜSis, ei korrata neid enam jäätmeseaduses.

Punktidega 4–7 ja 9–10 ühtlustatakse mõisted ning viiakse need kooskõlla KeÜSi §-dega 40 ja 41. KeÜSi viidatud sätete kohaselt on keskkonnakaitsealuba keskkonnaluba, keskkonnakompleksluba või muu luba, mis nähakse ette seadusega keskkonnariski vähendamiseks mõnel tegevusalal tegutsemiseks. Keskkonnakaitsealused ei ole tegevusalad majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (edaspidi *MSÜS*) mõistes. Keskkonnaluba erineb

tegevusloast peamiselt selle poolest, et üldjuhul antakse keskkonnaluba kaalutlusõigusega ja avatud menetluses (KeÜSi 5. peatükk), tegevusloa andmisel puudub haldusorganil kaalutlusõigus ja avatud menetlust ei korraldata. MSÜSi oluline põhimõte on, et kui kontrolliesemeks olevad nõuded on täidetud, tuleb tegevusloa üldjuhul anda. Keskkonnaõiguses see põhimõte rakendatav ei ole. Samuti on keskkonnaloal ja tegevusloal erinevad põhiseaduslikud alused: keskkonnaloa aluseks on põhiseaduse §-d 5 ja 53, tegevusloa aluseks § 31. KeÜSi § 41 lõike 1 punkti 3 kohaselt annab keskkonnaluba isikule õiguse jäätmeid käidelda, mis sisuliselt tähendab jäätmeluba jäätmeseaduse või keskkonnakompleksluba tööstusheite seaduse tähenduses. KeÜSi § 40 lõike 1 punktis 3 nimetatud loa all mõistetakse aga jäätmeseadusekohast registreeringut ehk nn väikest luba, mis on vajalik teatud valdkondades või tegevusaladel. Registreeringute puhul on olemuslikult tegemist lubadega, mida on vaja mõjude või tegevuse iseloomu poolest keskkonnalubadega reguleeritavate tegevustega sarnaste tegevuste elluviimiseks. Eristavaks teguriks on kaasneva keskkonnariski väiksem ulatus. Tegevusega kaasneva keskkonnariski väiksema ulatuse tõttu on riigipoolse sekkumise vajadus samuti väiksem.

Seega on põhjendatud vastavate lubade menetlemisel lihtsamate ja isikuid vähem koormavate lahenduste rakendamine. Registreering on haldusakt, mille andmine on taotleja tegevuse elluviimiseks nõutav. Ilma registreeringuta ei ole lubatud tegutseda. Seega on sisult tegemist keskkonnaalase loaga, kuid mis ei ole keskkonnaluba KeÜS tähenduses. Keskkonnaameti tellimisel on SA Keskkonnaõiguse Keskus koostanud 2015. aastal õigusliku analüüsi „Keskkonnariskiga tegevuste registreerimise menetlus“. Nimetatud töös analüüsiti registreeringu sisu ning MSÜS kohaldamist. Registreeringut on vaja mõjude või tegevuse iseloomu poolest keskkonnalubadega reguleeritavate tegevustega sarnaste tegevuste elluviimiseks, ent eristavaks teguriks on kaasneva keskkonnariski väiksem ulatus. Töö autorid on jõudnud järeldusele, et ei ole otstarbekas registreeringu menetlust ühildada keskkonnaloa menetlusega, kuna väiksema mõjuga tegevuse puhul on põhjendatud kohaldada väiksemat haldus- ja töökoormust.

Tegevuste puhul, kus jäätmekäitlus saab toimuda keskkonnakompleksloa, jäätmeloa või registreeringu alusel, kasutatakse eelnõukohases seaduses läbivalt terminit „keskkonnakaitseluba“. Kui tegevust reguleerib vaid konkreetselt jäätmeluba või registreering, kasutatakse seaduses konkreetselt terminit.

Punktiga 8 asendatakse JäätSi § 26²⁰ lõikes 8 viited kehtivale seadusele.

Punktidega 11 ja 12 jäetakse JäätSi kaevandamisjäätmekavasid puudutavatest sätetest (§ 39 lõige 4 ja § 42¹ lõike 3 punkt 2) välja viited üldgeoloogilise uurimistöo loale. Seda põhjusel, et MaaPSi muudatusettepaneku kohaselt ei saa üldgeoloogilise uurimistöo loa alusel enam korraldada maavara kasutuselevõtmise eesmärgil tehtavaid uuringuid. Seega ei saa uuringute käigus tekkida ka jäätmeid, mis liigituks kaevandamisjäätmeteks. Pikem põhjendus on esitatud seletuskirja maapäevaseaduses tehtavate muudatuste punktides 22 ja 23.

Punktidega 13 ja 14 täpsustakse §-s 64 ohtlike jäätmete saatekirja koostamise kohustust ning isikut, kellel on õigus ohtlike jäätmeid vastu võtta ning saatekirja koostada. Ohtlike jäätmete saatekiri koostatakse enne veo algust digitaalses registris. Erandjuhul võib saatekirja koostada ka ohtlike jäätmete üleandmisel keskkonnakaitseluba omavale isikule. Saatekirja saab registris algatada isik, kellele on antud õigus ohtlike jäätmeid käidelda.

Punktiga 15 asendatakse JäätSi § 67 lõikes 3 viide kehtivale riigihangete seadusele.

Punktidega 16–19 ühtlustatakse mõisted.

Punktiga 20 muudetakse JäätSi 6. peatüki pealkirja ning 6. peatüki 1. jao pealkirja. Muudetud pealkirjad on senisest selgemad ning sõnastus katab paremini peatükkide reguleerimisala.

Punktiga 21 jäetakse § 73 lõikest 1 välja tekstiosa, mis viitab JäätSi §-le 75. Paragrahv 75 tunnistatakse eelnõukohase seadusega kehtetuks (vt punkti 30 selgitus).

Punktides 22–25 muudetakse JäätS § 73 lõiget 2, mis sätestab tegevused, milleks on vaja jäätmeluba.

Punktiga 22 muudetakse kehtiva jäätmeseaduse sõnastust, et oleks selgemini arusaadav, millisteks tegevusteks on vaja jäätmeluba. Hetkel kehtiva JäätSi kohaselt on vaja jäätmeluba vaid siis, kui kogutakse ja veetakse ohtlikke jäätmeid või metallijäätmeid. Kuna ka ohtlike jäätmete ja metallijäätmete taaskasutamine või kõrvaldamine on tegevus, mida peab täiendavalt reguleerima jäätmeloaga, on selline täpsustus vajalik.

Punktiga 23 tunnistatakse kehtetuks jäätmeloa omamise kohustus juhul, kui toimub kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatud olmejäätmete vedu või olmejäätmete vedu majandus- või kutsetegevusena. Kuna jäätmevedu ei ole tegevus, mis omaks suurt keskkonnamõju, on edaspidi selliseks tegevuseks vajalik jäätmekäitlejana registreerimine.

Punktiga 24 lisatakse sellised jäätmealased tegevused, mis vajavad oma suure keskkonnamõju tõttu jäätmeluba. Jäätmeluba jäätmete tekitamiseks maavara kaevandamisel või rikastamisel ning kaevandamisjäätmete hoidla käitamine on Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivi 2006/21/EÜ (kaevandustööstuse jäätmete käitlemise kohta) järgi tegevus, mis peab olema reguleeritud jäätmeloaga. Kehtivas seaduses tuleneb selleks tegevuseks jäätmeloa omamise kohustus § 75 (jäätmeluba jäätmete tekitamiseks) lõike 1 punktist 12. Eelnõukohase seaduse § 4 punktiga 30 nähakse ette § 75 kehtetuks tunnistamine.

Punktiga 25 lisatakse jäätmeluba vajavate tegevuste loetellu ka prügila ja jäätmeoidla käitamine. Hetkel on mõlema jäätmeloa kohustus toodud JäätSi eri paragrahvides, kuid selguse huvides on vaja loetleda ühes paragrahvis kõik jäätmealased tegevused, mil rakendub jäätmeloa kohustus.

Punktiga 26 tunnistatakse kehtetuks § 73 lõige 3, selle sisu sätestatakse edaspidi sama paragrahvi lõike 4 punktis 3.

Punktidega 27 ja 28 täpsustatakse tegevused, mille puhul pole jäätmeluba kohustuslik (§ 73 lõige 4). Võrreldes kehtiva seadusega lisatakse päästetööde hulka ka demineerimistö, mis kätkeb endas samuti tegelemist ohtlike jäätmetega. Samuti on lisatud jäätmeluba mittevajavate tegevuste alla uus tegevus, milleks on jäätmete kõrvaldamine riigi- ja õppeasutuste õppuste käigus, kui tingimused on kooskõlastatud Keskkonnaametis. Kooskõlastamise vajaduse on tinginud juhtumid, kus õppuste käigus on vanade autode jms põletamisel eiratud elementaarseid keskkonnakaitse nõudeid. Jäätmeluba ei ole vaja ka juhul, kui jäätmealaseks tegevuseks on antud keskkonnakompleksluba.

Punktiga 29 tunnistatakse kehtetuks § 73 lõikes 4¹ sätestatud senised erisused jäätmeloa nõudest teiste isikute tekitatud ja üleantud metallijäätmete kogumiseks või veoks jäätmete edasise kaubandusvahendamise või taaskasutamise eesmärgil. Kuna eelnõu näeb ette, et jäätmete kogumine ja vedu on tegevused, mille puhul on vajalik jäätmekäitleja registreering, ei ole nendeks tegevusteks enam vaja säilitada erandit – vabastust jäätmeloa kohustusest.

Punktiga 30 tunnistatakse kehtetuks JäätSi §-d 74 ja 75. Paragrahvis 74 sätestatakse jäätmekäitleja registreerimine. Jäätmekäitleja registreerimise sätted on taasesitatud eelnõukohase seaduse § 4 punktis 60 JäätSi lisatavates §-des 98⁵–98¹³.

Eelnõukohase seadusega jäetakse JäätSist välja kohustus omada jäätmeluba jäätmete tekitamisel teatud valdkondades. Jäätmeluba on kohustuslik, kui isikud tegelevad jäätmekäitlusega. Jäätmete tekitamist ei loeta jäätmekäitluseks. Osaliselt kattuvad jäätmete tekitamiseks jäätmeluba vajavad tegevusalad tööstusheite seaduse alusel kehtestatud alltegevusvaldkondade loeteluga ning künnisvõimsustega, mille korral on käitise tegevuse jaoks nõutav keskkonnakompleksluba. Tegevused, mille puhul jäätmeloa nõue jääb, loetletakse JäätSi § 73 lõikes 2.

Punktiga 31 tunnistatakse kehtetuks 2. jao pealkiri, sest 1. jao pealkiri hõlmab ka selle jao paragrahvide reguleerimisala.

Punktidega 32–34 muudetakse §-s 77 jäätmeloa taotlemisega seonduvat. Kehtetuks tunnistatakse sätted, mis on juba reguleeritud KeÜSis. Paragrahvi 77 lõikes 4 täpsustatakse, et jäätmeluba peab taotlema iga käitluskoha, käitise või jäätmete tekkekoha kohta eraldi.

Punktidega 35 ja 36 tehakse muudatused §-s 78 (jäätmeloa taotlus). Senine tekst muudetakse lõikeks 1 ning paragrahvi täiendatakse uute lõigetega.

Jäätmeloa taotlus koosneb KeÜSi § 42 lõikes 1 ja JäätSi §-s 78 sätestatud jäätmekäitlusega seotud keskkonnariskide maandamiseks vajalikest andmetest. Võrreldes kehtiva seadusega on loa taotluse andmekoosseisu täpsustatud. Praktikale tuginedes on jäätmeloa taotluses vajalik välja selgitada jäätmete käitlusvõimekus ning tehnoloogia sobivus. Täpsustatud on kohustust esitada käideldavate jäätmete mahud, mida kavatakse jäätmekäitluse ajal ladustada, et loa andja saaks hinnata, kas tegevus on ka ajalises perspektiivis jätkusuutlik, või on risk, et väheväärtuslik osa jäätmeid võib jääda käitlemata. Selleks peab jäätmekäitleja esitama jäätmekäitluskohas maksimaalse jäätmete ladustamise koguse. Lisaks peab jäätmekäitleja ära näitama vaheladustatud jäätmete paiknemise käitluskohas. Probleemtoodetest tekkivate jäätmete ja ohtlike jäätmete käitlemise ning prügila või jäätmehoidla käitamise jäätmeloa taotluse nõuded kehtestatakse JäätSi § 78 lõigetes 2-5.

Punktiga 37 tunnistatakse kehtetuks §-d 79–80 (loa menetluse sätted), kuna need on reguleeritud KeÜSi 5. peatükis.

Punktidega 38 ja 39 tunnistatakse kehtetuks JäätSi § 81 lõige 1 (loa sisu), kuna sätestatu kajastub KeÜSis. Sama paragrahvi lõike 2 sõnastust muudetakse ja lisatakse viide KeÜSi § 53 lõikele 1, jättes vastavalt välja KeÜSis juba kajastatud punktid. Jäätmeloa sisu nõuded sõnastatakse selgemalt ning täiendatakse jäätmete jäätmekäitluskohas ladustamise kestuse ja tingimuste loale märkimisega.

Punktiga 40 tunnistatakse kehtetuks § 82, kuna kohaldatakse KeÜSi § 53 lõikes 2 sätestatud üldiseid loa kehtivusaja sätteid, mille kohaselt antakse keskkonnaluba tähtajatult, välja arvatud juhul, kui:

- luba taotletakse tähtajaliselt;
- kui on ette näha keskkonnaloa omaja tegevuse, sealhulgas kasutatava tehnoloogia või keskkonnaseisundi muutumist, või
- seadusega ettenähtud juhul.

Tähtajaline keskkonnaluba antakse vähemalt üheks aastaks, kui keskkonnaloa taotluses ei ole märgitud lühemat tähtaega. Kehtiva JäätSi § 82 kohaselt antakse jäätmeluba kuni viieks aastaks. Selle erandi kaotamine on põhjendatud halduskoormuse vähendamise vajadusega, kuna vastasel juhul tuleb sisuliselt sama tegevuse jätkamiseks läbida loa menetluse protsess mitmel korral. Jäätmeloa puhul ei ole võrreldes muude keskkonnavaldkondadega selliseid erisusi, mis põhjendaks erandi kehtima jätmist.

Punktidega 41 ja 42 lisatakse § 83 lõikesse 1 viide KeÜSi §-le 52 ning ühtlustatakse sõnastust, jättes vastavalt välja KeÜSis juba kajastatud punktid. Paragrahvi 83 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks, kuna selles sätestatu on reguleeritud KeÜSi §-s 52.

Punktidega 43 ja 44 tehakse muudatused §-s 84. Lõiked 1 ja 2 tunnistatakse kehtetuks, jäätmeloa muutmisel lähtutakse edaspidi KeÜSist. Paragrahvi lisatakse lõige 3, mille kohaselt võib loa andja jätta jäätmeloa muutmise taotluse läbi vaatamata, kui loa omajal on eelmise kalendriaasta jäätmearuande tähtpäevaks esitamata. Jäätmearuande esitamine on jäätmekäitleja kohustus, mis tuleneb jäätmeseadusest ning mille aluseks on jäätmekäitleja pidev jäätmearuannet. On olukordi, kus jäätmekäitleja ei esita ka pärast korduvaid meeldetuletusi jäätmearuannet ning seega puudub loa andjal ülevaade isiku jäätmekäitlusest. Nimetatud alused annavad loa andjale lisavõimaluse jätta jäätmeloa muutmise taotlus läbi vaatama, kuna puudub info ja usaldus jäätmekäitleja senise tegevuse kohta (vt ka punktide 45–47 selgitus).

Punktidega 45–47 muudetakse § 85. Pealkirja lisatakse ka loa kehtivuse peatamine. Loa kehtetuks tunnistamise ja peatamise alused sätestatakse eraldi lõigetes. Loa peatamise alused tulenevad edaspidi KeÜSist, lõikes 1 tehakse viide KeÜSi § 61 lõikele 1 ja sätestatakse täiendav alus, mil loa andja võib loa kehtivuse peatada.

Paragrahvi täiendatakse lõikega 1¹, mis sätestab, millal loa andja võib loa kehtetuks tunnistada. Lisaks KeÜS § 62 lõikes 2 sätestatud alustele võib loa andja jäätmeloa kehtetuks tunnistada, kui loa omaja ei ole esitanud jäätmearuannet tähtajaks.

Kehtiva seaduse alusel ei ole võimalik loa andjal tunnistada luba kehtetuks, kui isikul puudub jäätmealane tegevus ning loa omaja ei ole esitanud sellekohast taotlust. Nii on tekkinud olukord, kus kehtiva jäätmeloaga isikul ei ole jäätmealast tegevust ja aastast-aastasse kulutab loa andja ja järelevalveasutus aega nende isikute jäätmearuande esitamata jätmise põhjuste selgitamiseks. Viidatud sättele tuginedes saab loa andja saata isikule meeldetuletuse esitamata aruande osas ning kui isik ei ole vaatamata mitmele märguandele aruannet esitanud, alustatakse loa kehtetuks tunnistamise menetlust. Juhul, kui isik hoiab teadlikult kõrvale jäätmealase aruande esitamisest, on loa kehtetuks tunnistamise võimalus üks tõhusaimaid sunnivahendeid, et motiveerida isikut siiski aruannet esitama.

Muus osas kohaldatakse loa kehtetuks tunnistamisel KeÜSi.

Lõikes 2 sätestatud jäätmeloa kehtetuks tunnistamise põhimõte on esitatud KeÜSi §-s 61, mistõttu ei ole selle reguleerimine jäätmeseaduses enam asjakohane.

Punktiga 48 tunnistatakse kehtetuks §-d 86 ja 87, kuna menetluse tähtajad ja riigilõivu tasumise kohustus on sätestatud KeÜSis. Ka ei ole eraldi vaja kehtestada keskkonnaministri määrusega jäätmeloa taotluse ja loa vorme, kuna andmekoosseisud määratakse KeÜSi keskkonnaloa rakendusaktis.

Punktidega 49–51 loetakse kehtiva seaduse 6. peatüki 3. jagu 2. jaoks ja muudetakse §-des 88 ja 89 metallijäätmeloa taotlemise ja keeldumise aluseid, viidates JäätSi loa andmise üldsätetele

ja KeÜSi vastavasisulisele paragrahvile. Samuti tunnistatakse kehtetuks § 90, kuna ei ole asjakohane nõuda metallijäätmeloa koopiat jäätmekäitleja juures. Kõik load menetletakse ja allkirjastatakse digitaalses keskkonnas ning neist eraldi koopiat välja printida ei ole enam vaja.

Punktidega 52–57 loetakse kehtiva seaduse 6. peatüki 4. jagu 3. jaoks ja muudetakse §-des 91–94¹ sätestatud. Muudetakse jao pealkirja, et see kirjeldaks täpsemalt jao sisu. Lisaks sellele lisatakse asjakohased viited, muudetakse sätete sõnastust arusaadavamaks ning tunnistatakse kehtetuks KeÜSi nõuete kordused. Seadust täiendatakse ka uue §-ga 94², kuna prügila või jäätmeoidla järelhooldus on tegevus, mille jaoks on vaja jäätmeluba, millega määratakse isiku tegevusele täiendavad keskkonnanõuded ja tingimused. Võrreldes kehtiva jäätmeseadusega sisulist muudatust õiguskorras ei tehta.

Punktiga 58 tunnistatakse kehtetuks 6. peatüki 5. jagu, kuna jäätmete põletamise loa nõuded kehtestatakse eelnõukohase seadusega THSis, ning 6. jagu, kuna kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatud olmejäätmete vedu reguleeritakse edaspidi jäätmekäitleja registreerimisega.

Punktiga 59 tehakse muudatused 6. peatüki 7. jaos. Muudetakse jao pealkirja, et see kirjeldaks täpsemalt jao sisu ning jäätmeloa nimetus oleks kooskõlas tegevusega, milleks on vaja jäätmeluba. Lisaks sellele lisatakse asjakohased viited, muudetakse sätete sõnastust arusaadavamaks ning sätted, mis on reguleeritud juba KeÜSis, tunnistatakse kehtetuks. Võrreldes kehtiva jäätmeseadusega sisulist muudatust õiguskorras ei tehta.

Punktiga 60 täiendatakse kehtiva seaduse 6. peatükki 8. ja 9. jaoga.

8. jaoga täpsustatakse ohtlike jäätmete taaskasutamiseks või kõrvaldamiseks antava jäätmeloaiga seonduvat. Ohtlike jäätmete käitlemine on suure keskkonnaohuga tegevus ja sellega seonduv vajab täiendavat tähelepanu. Praktika, sealhulgas ohtlike jäätmete käitlejatega seotud probleemid, on näidanud, et käitlejalt tuleb nõuda pädeva personali ja jäätmekäitluseks vajalike vahendite olemasolu juba enne tegevuse alustamist. Seetõttu on kehtiva JäätSi ohtlike jäätmete käitluslitsentsi andmise spetsiifilised eeltingimused (finantstagatise/kindlustuse ning vastutava isiku asjakohase koolituse ja pädevuse nõuded) sätestatud ohtlike jäätmete käitlemiseks vajaliku jäätmeloa taotluse nõuete juures. Samuti sätestatakse jäätmeloa andmisest keeldumise alused. Lisaks JäätSi § 83 lõikes 1 toodule võib jäätmeloa andmisest keelduda, kui selgub, et taotlejal puuduvad asjakohased tehnilised vahendid, taotleja pädevus ei vasta nõuetele, puudub kindlustus või finantstagatis, samuti kui taotlejat on korduvalt karistatud keskkonnaalase süüteo eest, kui taotlejal puuduvad tehnilised vahendid saatekirja koostamiseks või kui taotleja ei suuda tõendada probleemtoodete käitlemisel sätestatud taaskasutamise ja ringlussevõtu sihtarvude saavutamist.

9. jaos sätestatakse jäätmekäitleja registreerimise kohustus. Registreerimine on tegevuse õiguspärasuse eelduseks ja on selle tunnuse poolest võrdsustatav loa väljastamisega. Jäätmekäitleja registreerimine kuulub KeÜSi § 40 lõike 1 punktis 3 sätestatud keskkonnakaitselubade kategooriasse. Eelnimetatud norm sätestab, et kui seaduses ei ole kehtestatud keskkonnaloa ega keskkonnakompleksloa nõuet, võib ette näha muu loa nõude mõnel tegevusalal tegutsemiseks, et vähendada selle tegevusega kaasnevaid keskkonnariske. Kui tegevusega kaasneb keskkonnaoht, tekib seaduses sätestatud juhtudel keskkonnaloa või keskkonnakompleksloa taotlemise kohustus. Samas ei ole viimati nimetatud load seotud vaid keskkonnaohuga, vaid ka keskkonnariskidega, mis samuti nõuavad vähendamist ja selleks tegevusele loas kõrvaltingimuste seadmist. Niisiis on tegevuse registreerimine üheks KeÜSi §-s 11 sätestatud ettevaatuspõhimõtte rakendamise vormiks. Tegevuse registreerimine erineb keskkonnaloast ja keskkonnakompleksloast sellega seotud halduskoormuse väiksema ulatuse poolest, mis väljendub ennekõike avatud menetluse puudumises ja registreerimiseks nõutavate

andmete väiksemas mahus, üldreeglina kõrvaltingimuste puudumises ning Keskkonnaameti piiratud kaalutusõiguses registreerimisest keeldumisel ja registreeringu kehtetuks tunnistamisel. Oluliselt väiksema mahuga on ka tegevuse registreerimise põhjendused, seda tulenevalt mõjude piiratud ulatusest ja intensiivsusest ning kaalutlusruumi piiratusest. Kui tegevus ei piira kolmandate isikute õigusi ja vabadusi, piisab HMSi § 56 lõike 4 kohaselt registreerimise õigusliku aluse äranäitamisest.

Võrreldes kehtiva seadusega korrastab eelnõukohane seadus registreeringu taotluse ja andmise korda. Väheneb lubadega seotud halduskoormus – kehtiv JäätS (§ 73 lg 2 p 5) nõuab kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatud jäätmeveo teenuse pakkumiseks jäätmeluba, edaspidi piisab tegevuse Keskkonnaametis registreerimisest. Lisaks ei nõuta enam jäätmeloa taotlemist iga maakonna kohta eraldi (JäätS § 77 lg 5).

Paragrahvis 98⁵ sätestatakse jäätmekäitleja registreerimist nõudvad tegevused. Lõike 2 punktides 2 ja 3 on tegevuse lisatingimusena sätestatud majandustegevus. Majandustegevus on defineeritud MSÜS § 3 lõikes 1 – iga iseseisvalt teostatav, tulu saamise eesmärgiga ja püsiv tegevus, mis ei ole seadusest tulenevalt keelatud. Selle paragrahvi lõikes 3 on sätestatud juhtumid, mil isik on vabastatud tegevuse registreerimise kohustusest. Keskkonnaametil on õigus nõuda jäätmeloa taotlemist, kui lõikes 2 nimetatud tegevused vajavad võimaliku tervise- või keskkonnoahu tõttu täiendavate nõuete või meetmete määramist jäätmeloaga. Keskkonnaamet teavitab sellest kirjalikult loa taotlejat, põhjendab oma otsust ja määrab tähtaja jäätmeloa taotluse esitamiseks. Nõudes registreeringu asemel keskkonnaluba, tuleb Keskkonnaametil otsust põhjendada ning selgitada, millistele asjaoludele keskkonnoahu kahtlus tugineb ning milles võimalik oht seisneb.

Paragrahvis 98⁶ sätestatakse registreeringu taotlemise nõuded. Registreerimiseks esitatava taotluse andmekoosseis hõlmab taotluse esitanud isiku ja tema tegevuskoha ning tegevusala andmeid ning selliseid andmeid tegevuse mahu, iseloomu ja ulatuse kohta, millest sõltub tegevuse mõju keskkonnale. Lõigetes 3 ja 4 sätestatakse menetlustähtajad taotluse nõuetele vastavuse kontrollimiseks ja tegevuse registreerimise kohustuse vajaduse selgitamiseks registreeringu taotlejale.

Paragrahvis 98⁷ sätestatakse registreeringu sisu.

Paragrahvis 98⁸ sätestatakse, et registreeringu andja teeb otsuse isiku registreerimiseks 30 päeva jooksul, alates sellest, kui esitatakse nõuetele vastav taotlus. Kui taotlust ei vaadata tähtajaks läbi, ei kaasne sellega tegevuse vaikimisi registreerimist.

Paragrahvis 98⁹ sätestatakse registreerimisest keeldumine KeÜSi §-s 52 sätestatud alustel ning lisaks registreeringu andja kaalutusotsusena, kui tegevus ei vasta valdkonna arengukavale või kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavale, registreeringu taotleja ei ole tähtajaks esitanud jäätmearuannet, samuti juhtudel, kui ohtlike jäätmete ja metallijäätmete käitlemise eritingimused on täitmata.

Paragrahvis 98¹⁰ sätestatakse registreeringu kehtivus. Tegevus registreeritakse reeglina määramata ajaks, välja arvatud kui registreeringut taotletakse tähtajaliselt või ühekordseks toiminguks.

Paragrahvis 98¹¹ sätestatakse registreeritud isikule kohustus teavitada Keskkonnaametit registreerimistaotluses esitatud andmete muutumisest.

Paragrahvides 98¹² ja 98¹³ sätestatakse registreeringu muutmise ja kehtetuks tunnistamise alused. Kehtiv JäätS ei reguleeri registreeringu muutmist ega kehtetuks tunnistamist. Eelnõukohase seadusega täiendatakse jäätmeseadust KeÜSi § 59 lõigetes 1 ja 2 ning § 62 lõikes 1 sätestatud aluste kohaldamisega registreeringu menetlusele. Lisaks võib registreeringu andja tunnistada registreeringu kehtetuks, kui esinevad registreeringu andmisest keeldumise alused.

Punktiga 61 tunnistatakse kehtetuks JäätSi 7. peatükk, mis reguleerib ohtlike jäätmete käitluslitsentsiga seonduvat. Kehtiva õigusega võrreldes on suuremaks muudatuseks ohtlike jäätmete käitluslitsentsi nõudest loobumine. Ohtlike jäätmete käitlusteenuse osutamiseks vajalik ohtlike jäätmete käitluslitsents ja litsentsi menetlemine dubleeris suures osas ohtlike jäätmete käitlemiseks antavat jäätmeluba ja selle menetlemist. Ohtlike jäätmete käitlemine on suure keskkonnohuga tegevus ja sellega seonduv vajab siiski täiendavat tähelepanu. Praktika, sealhulgas ohtlike jäätmete käitlejatega seotud probleemid, on näidanud, et käitlejalt tuleb nõuda pädeva personali ja jäätmekäitluseks vajalike vahendite olemasolu juba enne tegevuse alustamist. Seetõttu on kehtiva JäätSi ohtlike jäätmete käitluslitsentsi andmise spetsiifilised eeltingimused (tagatise või kindlustuse ning vastutava isiku asjakohase koolituse ja pädevuse nõuded) sätestatud ohtlike jäätmete käitlemiseks vajaliku jäätmeloa taotluse nõuete juures (vt seletuskirja punktid 35 ja 36).

Punktidega 62–67 ühtlustatakse mõisted ja JäätSi sõnastus viiakse kooskõlla KeÜSiga. Tegemist on tehniliste muudatustega.

Paragrahvi 110 lõikes 2 asendatakse sõna „Volitatud“ sõnaga „Pädev“, kuna tegemist on Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006.a määruses (EÜ) nr 1013/2006 jäätmesaadetiste kohta kasutusel oleva terminoloogiaga.

Punktis 68 JäätSi § 117 lõikes 1¹ tehtavad muudatused on tingitud registreeringu sätete viidete muutumisest.

Punktidega 69 ja 70 ühtlustatakse mõisted ning JäätSi sõnastus viiakse kooskõlla KeÜSiga.

Punktiga 71 tunnistatakse kehtetuks vastutussäte (§ 120³) ohtlike jäätmete litsentsita tegevuse puhul, tulenevalt ohtlike jäätmete käitluslitsentsist loobumisest. Ohtlike jäätmete käitlemise nõuete rikkumised kvalifitseeritakse edaspidi JäätSi §-le 120¹ või §-le 120² tuginedes.

Punktiga 72 täiendatakse seadust §-ga 136¹⁰, mis sisaldab enne seaduse jõustumist välja antud jäätmelube, registreerimistõendeid ja ohtlike jäätmete käitluslitsentse puudutavaid rakendussätteid. Enne eelnõukohase seaduse jõustumist välja antud tähtjaline jäätmeluba, registreerimistõend ja ohtlike jäätmete käitluslitsents kehtib kuni selle muutmiseni, kehtetuks tunnistamiseni või selles märgitud kehtivusaja lõpuni.

Pooleliolevas menetluses jäätmeloa või registreerimistõendi taotlused menetletakse edasi eelnõukohases seaduses sätestatu kohaselt.

Rakendussäte on vajalik, et võimaldada taotlejal omandada jäätmete käitlemise keskkonnaluba või registreeringu ajakohastatud andmekoosseisuga ning efektiivselt uues KOTKASE menetluskeskkonnas.

Kuna seadusega tunnistatakse kehtetuks ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omamise kohustus ning see litsents integreeritakse jäätmeloa koosseisu, siis sätestatakse JäätSi § 136¹⁰ lõikes 3, et

pooleliolevas menetluses ohtlike jäätmete käitluslitsentsi taotlused menetletakse edasi jäätmeloa muutmise või uue jäätmeloa taotlusena.

Paragrahv 5 sätestab keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses tehtavad muudatused

Paragrahv koosneb 12 punktist.

Keskkonnamõju hindamise (edaspidi *KMH*) põhiline ülesanne on anda tegevusloa andjale ehk otsustajale tegevusloa andmise või andmata jätmise otsuse tegemiseks teavet, kuidas kavandatav tegevus eeldatavalt keskkonda mõjutab. KeHJS muudatusettepanekutega muudetakse kehtivat KMH süsteemi oluliselt paindlikumaks, andes arendajale võimaluse soovi korral keskkonnamõju hinnata juba enne tegevusloa taotluse esitamist. Samuti loobutakse KeHJSi käsitusallas olevate tegevuslubade loetelus projekteerimistingimuste mõistest ning lähtuvalt praktikas üles kerkinud vajadusest täpsustatakse teatud KMH menetluses ette nähtud menetlustoimingute ajaraamistikku.

KeHJSi muudetakse selliselt, et arendajal oleks võimalus soovi korral hinnata keskkonnamõju enne tegevusloa taotluse esitamist. Selleks täiendatakse KeHJSi uue §-ga 26¹, mis sätestab võimaluse keskkonnamõju hindamiseks arendaja soovil. Kehtiva KeHJSi § 26 (ehitusprojekti koostamisega seotud keskkonnamõju hindamise erisus) annab sellise võimaluse vaid ehitusloa puhul, praktikas on ilmnunud aga vajadus muuta praegust süsteemi paindlikumaks ning anda selline võimalus ka teiste tegevuslubade puhul. Keskkonnaministeeriumile on ka varem tehtud vastavasisulisi ettepanekuid (eelkõige komplekslubade puhul).

Lisaks on vaja muuta KeHJSi ja EhSi selliselt, et projekteerimistingimuste taotlemise etapis ei oleks KMH kohustuslik. Erinevad puudutatud asutused ja organisatsioonid (Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Põllumajandusamet, Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühing, kohaliku omavalitsuse üksused jt) on tõstatanud probleemi, et KeHJSi § 7 punkti 1 ei ole paljudel juhtudel (eriti joonobjektide kavandamisel) võimalik rakendada. Probleem on ilmnunud suhteliselt hiljuti, kuna KeHJSi § 7 punkt 1, milles tegevuslubade loetelu täiendati projekteerimistingimustega, jõustus senisel kujul 13.07.2017. Nimetatud sätet täiendati, et viia see kooskõlla EhSi § 31 lõike 1 sõnastusega, mille kohaselt projekteerimistingimuste menetluses pädev asutus otsustab keskkonnamõju hindamise algatamise vajaduse. Seetõttu korrigeeritakse eelnõukohase seadusega ühtlasi ka EhSi § 31 lõike 1 sõnastust nii, et KMHd ei tuleks juba projekteerimistingimuste menetluse raames algatada.

Punktiga 1 muudetakse KeHJSi § 2⁴ sõnastust nii, et loetellu lisatakse viited KeHJSi § 18 lõigetele 7 ja 8, § 22 lõikele 1 ning § 26¹ lõikele 4. Praktikast on osutunud vajalikuks anda ka KeHJSi § 18 lõigetes 7 ja 8 toodud tähtaegade (vastavalt 18 kuud ja 24 kuud) pikendamise võimalus. Teatud juhtudel (nt tulenevalt kavandatava tegevuse erisustest dokumentatsiooni koostamisel, vajalike muudatuste ja täienduste tegemise sisust ning mahust jmt) ei pruugi arendaja KMH programmi või aruannet nõutud ajaks valmis saada ning vajalikuks osutub pikem tähtaeg. Pikendamisel määrab otsustaja uue tähtaja, lähtudes mõistlikkuse printsiibist.

Kuna eelnõukohase seadusega lisatakse kuue kuu pikkune tähtaeg KeHJSi § 22 lõikesse 1 (pärast KMH aruande avalikku arutelu aruande esitamine otsustajale nõuetele vastavuse kontrollimiseks), siis analoogselt lisatakse selle tähtaja pikendamise võimalus KeHJSi § 24 loetellu. Lisaks täiendatakse loetelu KeHJSi lisatava §-ga 26¹, mille lõikes 4 toodud tähtaega peab olema samuti võimalik vajaduse korral pikendada.

Punktidega 2 ja 4 kaotatakse maavara geoloogilise uuringu ja üldgeoloogilise uurimistöö puhul kohustus anda eelhindang selle kohta, kas tegevusel on oluline keskkonnamõju (KeHJSi § 6 lõike 2 punkt 2, § 7 punkt 3). Muudatuse eesmärk on bürokraatia vähendamine. Maavara geoloogilise uuringu ja üldgeoloogilise uurimistöö puhul ei ole Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 16. aprilli 2014. a direktiivi 2014/52/EL, millega muudetakse direktiivi 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta, kohaselt eelhindangu andmine üldjuhul kohustuslik. Kohustus anda eelhindang on vaid süvapuurimise korral. Eesti õiguses on eelhindangu nõue vaatamata sellele olnud direktiivi ülevõtmisest alates kõigi uuringulubade ja üldgeoloogilise uurimistöö lubade puhul. Vahepeal on küll tehtud leevendusi, näiteks liiva ja kruusa maismaal korraldatavatel uuringutel seda kohustust enam ei ole. Samas on praktika näidanud, et eelhindangute koostamisega kaasneb suur töömaht ja reaalselt väärtust sellel ei ole, kuna uuringute mõjud ei ole märkimisväärsed. Praeguseks ei ole algatatud mitte ühtegi keskkonnamõju hindamist maavara geoloogilise uuringu loa ja üldgeoloogilise uurimistöö loa taotluse menetluses. Seetõttu on põhjendatud selle nõude kaotamine. Loa andjale jääb siiski võimalus KMH algatamiseks, kui selleks on põhjendatud alus, kuna edaspidi liigituks need tegevused muude tegevuste alla, mis võivad teatud juhtudel kaasa tuua olulise keskkonnamõju. Säilib ka kohustus anda eelhindang süvapuurimise korral (üle 1000-meetrise sügavusega puuraugud). Sellest tulenevalt on eelhindangu andmine ka edaspidi kohustuslik selliste maavara geoloogiliste uuringute ja üldgeoloogiliste uurimistööde puhul, mille käigus on kavas süvapuurimine.

Punktiga 3 muudetakse KeHJSi § 7 punkti 1, jättes loetelust välja projekteerimistingimused. KeHJSi § 7 punkt 1 jõustus senisel kujul 13.07.2017, kui tegevuslubade loetelu täiendati projekteerimistingimustega. Sellega viidi KeHJS koosõlla EhSi § 31 lõike 1 sõnastusega, mille kohaselt peab pädev asutus (otsustaja) projekteerimistingimuste menetluses otsustama KMH algatamise vajaduse. Praktikas on tekitanud probleeme projekteerimistingimuste etapis KMH algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemine, kuna see on osutunud liiga varajaseks etapiks, mil keskkonnamõju hindamiseks piisavalt põhjalikku asjakohast teavet kavandatava tegevuse kohta ei pruugi veel olemas olla. Erinevad asutused ja organisatsioonid (Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Põllumajandusamet, Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühing, kohaliku omavalitsuse üksused jt) on juhtinud tähelepanu sellele, et KeHJSi § 7 punkti 1 ei ole projekteerimistingimuste puhul sageli võimalik rakendada (eriti joonobjektide puhul), mistõttu ei ole projekteerimistingimuste tegevuslubade loetellu kuulumine põhjendatud.

Punktiga 5 muudetakse § 11 lõike 2¹ sõnastust. Kehtiva KeHJSi § 11 lõige 2¹ annab KMH eelhindamise puhul võimaluse § 11 lõikes 2 toodud tähtaega pikendada.

Kehtiv KeHJSi § 11 lõige 2¹ käsitleb vaid tegevusloa taotluse menetlemise aega. Eelnõukohase seadusega täiendatakse sätet nii, et välja oleks toodud ka KMH algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemise aja pikendamise võimalus. Lisaks jäetakse välja pikendamisele etteantud tähtaeg 30 päeva, kuna mõistlikum on anda otsustajale võimalus ise juhtumipõhiselt otsustada, kui pikka lisaega on vaja. Tuleb rõhutada, et pikendamisel peab arvestama HMSi § 5 lõikes 2 sätestatud efektiivsuse põhimõttega.

Üldjuhul on KeHJSi § 11 lõikes 2 toodud tähtaeg 90 päeva ning selle pikendamisvõimalus 30 päeva KMH eelhindamiseks ja otsustamiseks piisav. Siiski on olukordi, kus selle aja jooksul ei ole võimalik otsust teha. Seetõttu on Keskkonnaamet juhtinud tähelepanu sellele, et sarnaselt KeHJSi §-le 2⁴ võiks ka sel juhul olla pikendamise tähtaeg piiritlemata, arvestades §-s 2⁴ nimetatud pikendamise põhimõtteid. Ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2014/52/EL, 16. aprillist 2014, millega muudetakse direktiivi 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta lisatava artikli 4 lõige 6 sätestab järgmist: „Erakorralistel juhtudel, näiteks seoses projekti laadi, keerukuse, asukoha või mahuga, võib

pädev asutus kõnealust kindlakstegemise tähtaega pikendada; sellisel juhul teatab pädev asutus arendajale kirjalikult tähtaja pikendamise põhjused ja kindlakstegemise eeldatava kuupäeva“. Direktiivi muudatuste ülevõtmisel oli Eesti valik piirata pikendamise tähtaega 30 päevaga, kuid see võib tekitada teistpidi probleeme (st teatud juhtudel ikkagi liiga lühike otsuse tegemise tähtaeg). Seetõttu lähtutakse direktiivi sõnastusest.

Kuigi arendaja jaoks on oluline saada KMH algatamise või algatamata jätmise otsus mõistliku aja jooksul, tuleb siiski arvestada, et ka otsuse sisu on oluline. Probleemsete kaasuste menetlus, kus on rida vastuväiteid, mis võivad olla ka vastandlikud ja mahukad ja mis tavapäraselt püütakse ära lahendada enne lõppotsuse tegemist, võibki võtta aega. Teatud juhul on olnud eelhindamisel vaja saata KMH algatamise või algatamata jätmise otsuse eelnõu taotlejale tutvumiseks ka kaks korda.

Punktiga 6 muudetakse KeHJSi § 12 lõike 2 sõnastust. Kehtiva KeHJSi § 12 lõike 2 kohaselt tuleb KMH algatamata jätmisest teavitada riikliku ehitisregistri kaudu muuhulgas ka projekteerimistingimuste andmise korral. Kuna muudetakse KeHJSi § 7 punkti 1 sõnastust ning jäetakse sellest välja projekteerimistingimused, st projekteerimistingimuste taotluse esitamisel ei ole vaja teha KMH algatamise või algatamata jätmise otsust, ei ole asjakohane ka KeHJSi § 12 lõikes 2 käsitleda projekteerimistingimuste andmisel KMH algatamata jätmisest teavitamist.

Punktiga 7 täiendatakse KeHJSi § 13 punkti 10 nii, et oleks arvestatud KeHJSi lisatava uue §-ga 26¹. Kuna nimetatud paragrahv annab arendajale võimaluse hinnata keskkonnamõju enne tegevusloa taotlust, siis on vaja KeHJSi § 13 punktis 10 lisada, et juhul, kui tegevusloa taotlust veel ei ole, tuleb KMH programmi juurde lisada KeHJSi § 26¹ lõike 1 kohane KMH algatamise taotluse koopia.

Punktiga 8 lisatakse KeHJSi § 22 lõikesse 1 tähtaeg kuus kuud, mille jooksul peab arendaja pärast KMH aruande avalikku arutelu esitama aruande otsustajale nõuetele vastavuse kontrollimiseks. Tähtaja seadmine hoiab ära praktikas esinevaid juhuseid, kus KMH jääb pärast avalikku arutelu venima ning otsustajal ei ole kuidagi võimalik jätta tegevusloa taotlust läbi vaatamata ega KMH menetlust lõpetada. Sätte täiendamisega on arendajal kohustus esitada otsustajale kuue kuu jooksul KMH aruanne. Siiski on tegemist paindliku lähenemisega: täiendatud KeHJSi § 2⁴ annab otsustajale võimaluse vajaduse korral seda tähtaega pikendada.

Punktiga 9 täiendatakse KeHJSi § 22 lõiget 9 nii, et pärast KMH aruande nõuetele mittevastavaks tunnistamise otsuse tegemist peab arendaja esitama täiendatud aruande otsustaja määratud tähtaja jooksul. See annab otsustajale võimaluse vajaduse korral KMH menetlust lõpetada ning jätta tegevusloa taotlus läbi vaatamata. Sätte vajalikkus tuleneb praktikast – on esinenud juhuseid, et KMH võib jääda lõputult venima ning otsustajal ei ole võimalust menetlusega edasi minna.

Punktiga 10 tunnistatakse kehtetuks KeHJSi § 26. Nimetatud paragrahv sätestab ehitusprojekti koostamise käigus keskkonnamõju hindamise erisuse. Edaspidi annab selle võimaluse lisatav § 26¹, mis käsitleb enne tegevusloa taotluse esitamist keskkonnamõju hindamise võimalust, hõlmates ka enne ehitusloa taotlust toimuva ehitusprojekti koostamise käigus tehtavat KMHd.

Punktiga 11 täiendatakse KeHJSi §-ga 26¹. Kehtiva KeHJSi alusel tehakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsus pärast tegevusloa taotluse esitamist (KeHJS § 11 lõiked 1 ja 2). Erisus on praegu sätestatud vaid ehituslubade puhul, kuna KeHJSi § 26 annab võimaluse KMHks enne ehitusloa taotlust ehitusprojekti koostamise käigus. KeHJSi § 26¹ lisamisega laiendatakse erisust võimaldades hinnata keskkonnamõju enne tegevusloa taotlust ka teiste

tegevuslubade puhul. Kuigi eelnõukohase seadusega muudetakse KeHJSi § 7 punkti 1 nii, et projekteerimistingimused ei kuulu enam KMH käsitusallas olevate tegevuslubade alla, siis KeHJSi § 26¹ jätab ka sellel juhul siiski võimaluse keskkonnamõju hindamiseks võimalikult varakult, juba enne tegevusloa taotluse esitamist.

KeHJSi lisatava § 26¹ lõike 1 kohaselt saab keskkonnamõju hinnata arendaja soovil enne KeHJSi § 11 lõike 1 kohase tegevusloa taotluse esitamist. KMH menetlus lähtub KeHJSi tavapärasest menetlusest, arvestades §-st 26¹ tulenevaid erisusi. Näiteks ei vaadata enam KeHJSi 6. ja 6¹. paragrahvi, kuna KMH algatatakse üksnes arendaja soovi alusel (§ 26¹ lõige 3). KeHJSi § 26¹ lõigete 3 ja 4 kohaselt esitab arendaja otsustajale kirjaliku soovi, mis sisaldab arendajale kogu teadaolevat teavet kavandatava tegevuse kohta. Seejärel algatab otsustaja 30 päeva jooksul KMH ning jätab KMH algatamata üksnes juhul, kui otsustajale teadaoleva teabe alusel on kavandatava tegevuse puhul tegemist ilmselgelt perspektiivitu tegevusega (KeHJSi § 26¹ lõige 6). Näiteks on selliseks juhuks olukord, kui arendaja esitab soovi kaevandada, kuid kaevandatav ala asub kaitsealal, mille kaitse-eeskirjaga on kaevandamine keelatud. Sellisel juhul tagastab otsustaja KMH algatamise taotluse.

Seega ei rakendu KeHJSi § 26¹ puhul tavapärane KMH algatamise või algatamata jätmise menetluskord ning KeHJSi § 11 lõiked ei kehti (välja arvatud lõiked 8, 10 ja 12, mida saab kasutada ka KeHJSi § 26¹ puhul). Otsustaja ei lähtu olulise keskkonnamõju ega eelhindamise sätetest (KeHJSi §-d 6 ja 6¹). KeHJSi § 26¹ puhul tuuakse KMH algatamise põhjendusena välja kõnealune paragrahv, st viidatakse KeHJSi § 26¹ lõikele 3 (või KMH algatamata jätmise puhul viidatakse lõikele 6). KMH algatamise otsuse sisu on sätestatud KeHJSi § 11 lõikes 8 ning sellest tuleb lähtuda ka KeHJSi § 26¹ alusel KMHd algatades.

KeHJSi § 26¹ lõikes 2 on määratud, kes loetakse sellisel juhul KMH menetluses otsustajaks – selleks on kavandatavaks tegevuseks vajaliku tegevusloa andja. Kuigi nimetatud paragrahvi alusel tehakse KMH juba enne tegevusloa taotlust, on selleks ajaks siiski juba teada, milliseid tegevuslube tulevikus kavandatava tegevuse elluviimiseks vaja läheb ning arendajal tuleb KMH sooviga enne tegevusloa taotlemist pöörduda tegevusloa andja poole. Sageli on tegevuse elluviimiseks vaja taotleda mitu tegevusluba (nt keskkonnaluba, ehitusluba jm), sellisel juhul tuleb vaadata KeHJSi § 26¹ lõiget 5 - kui kavandatavaks tegevuseks on vaja taotleda kaks või enam tegevusluba, mille puhul otsustajad on erinevad, esitab arendaja KMH algatamise taotluse neist ühele otsustajale. Sellisel juhul võib arendaja valida, millise otsustaja poole ta pöördub.

Kui KeHJSi § 26¹ kohane KMH on lõppenud, rakenduvad ülejäänud KeHJSi sätted tavapärasel viisil. Sealjuures tuleb rõhutada, et muuhulgas tuleb tegevusloa andmise üle otsustamisel arvestada ja sellekohases otsuses ka kajastada KMHga seonduvat (KeHJSi § 24). Nõuetele vastavaks tunnistatud KMH aruanne lisatakse tegevusloa taotlusele ning otsustaja saab asjakohasel juhul KeHJSi § 11 lõike 6 alusel jätta tegevusloale KMH algatamata, kui on selge, et keskkonnamõju on juba asjakohaselt hinnatud ja otsustajal on tegevusloa andmiseks piisavalt teavet. Samas, kui KeHJSi § 26¹ kohane KMH ei ole tegevusloa taotluse etapis mingil põhjusel enam piisav või asjakohane, et selle alusel tegevusluba anda (nt kavandatud tegevuses või tehnoloogias on toimunud muudatused, kättesaadav on olulist tähtsust omav uus teave või andmed või muud asjaolud on muutunud), peab otsustaja lähtuma KeHJSi § 11 lõikest 2 ning algatama uue KMH.

KeHJSi § 26¹ lõikes 5 nimetatud KMH algatamise taotlus peab sisaldama kogu arendajale teadaolevat ja kättesaadavat teavet kavandatava tegevuse kohta. Selle all mõeldakse nii infot kavandatava tegevuse kohta kui ka kogu teadaolevat infot eeldatavalt olulise keskkonnamõju kohta. Kuna arendaja ei pea selles etapis esitama tegevusloa taotlust, siis antud nõudega

tagatakse, et otsustajale esitatakse asjakohane teave kavandatava tegevuse kohta (mis on vajalik muuhulgas KMH algatamise otsuse tegemiseks).

Kehtiva KeHJSi § 22 lõike 5 punkti 3 kohaselt peab otsustaja kontrollima KMH aruande asjakohasust ja piisavust tegevusloa andmiseks. Nimetatud sätte rakendamisel § 26¹ kontekstis võtab otsustaja aluseks olemasoleva info ning annab esialgse seisukoha temale hetkel kättesaadava ja teadaoleva info alusel. Arendaja eesmärk keskkonnamõju hindamisel enne tegevusloa taotlemist on saada piisav ning vajalik teave tegevusloa taotlemiseks, mistõttu on oluline, et otsustaja ütleks võimaluse korral juba oma hinnangu ka tulevikus taotletava tegevusloa kohta (nt võib määratleda mahud või tingimused, mis võiksid olla piisavad tegevusloa andmiseks vms).

Punktiga 12 täiendatakse KeHJSi § 30 lõike 4 punkti 1 sõnastust, arvestades KeHJSi lisatava §-ga 26¹. Kui tavapärase piiriülese KMH puhul tuleb mõjutatud riigile saata muu hulgas tegevusloa taotlus, siis § 26¹ sätestatud juhul sellist taotlust veel ei ole. Seetõttu saadetakse mõjutatud riigile KeHJSi § 26¹ lõike 1 kohane KMH algatamise taotluse koopia. Piiriülese KMH menetluse korral on oluline rõhutada ka § 30 lõiget 8, mille kohaselt peab otsustaja viivitamata teavitama Keskkonnaministeeriumi piiriülese keskkonnamõjuga tegevuseks vajaliku tegevusloa andmisest või selle andmisest keeldumisest. Keskkonnaministeeriumi ülesandeks on edastada vastav otsus mõjutatud riigile.

Paragrahv 6 sätestab keskkonnatasude seaduses tehtavad muudatused.

Paragrahv koosneb neljast punktist.

Punktidega 1–3 ühtlustatakse keskkonnatasude seaduses keskkonnalubade loetelu. Kodifitseerimise eesmärgil tunnistatakse kehtetuks punktides 4, 7 ja 9 nimetatud vee erikasutusloa, õhusaasteloa ning jäätmeloa viited ning sätestatakse need ühiselt keskkonnavalooma nimetuse all punktis 1¹. Lisaks muudetakse § 5 lõike 2 punkti 2, kuna MaaPSist on välja jäetud katendi ja mäeeraldise teenindusmaalt looduslikust seisundist eemaldatava maavara või maavarana arvele võtmata kivimi või setendi tarbimise või võõrandamise luba.

Punktiga 4 muudetakse KeTSi § 9 lõikeid 9 ja 9¹, milles on nimetatud maaparandushoiutööde ja põllumajandustööde käigus üle jäävat materjali, kuna nimetatud tööde käigus tekkiva materjali kasutamiseks muudetud MaaPSi kohaselt enam luba vaja ei ole ja selle materjali kasutamise eest ei tule ka kaevandamisõiguse tasu maksta.

Paragrahv 7 sätestab keskkonnavastutuse seaduses tehtavad muudatused.

Paragrahv koosneb kahest punktist.

Paragrahviga parandatakse keskkonnavastutuse seaduse §-s 8 viited jäätmete ja vee valdkonna keskkonnalubadele ja registreeringutele, tulenevalt eelnõukohases seaduses tehtavatest muudatustest.

Paragrahv 8 sätestab kiirgusseaduses tehtavad muudatused.

Paragrahv koosneb kahest punktist.

Kiirgusseaduse § 2 lõikest 2 jäetakse välja viide keskkonnavaloomale ning ühtlustatakse kiirgustegevusloa taotlust ja kiirgustegevusluba puudutava rakendusakti volitusnormide sõnastus KeÜSi sõnastusega, parandades sel viisil õigusselgust.

Paragrahv 9 sätestab maapõueseaduses tehtavad muudatused.

Paragrahv koosneb 96 punktist.

Punktides 1, 2, 4–12 (§ 25 lõike 4 osas), 13, 14, 17–20, 22–30, 35–45, 47, 48, 55–57 ja 77–81 olevad muudatused on otseselt seotud üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloa olemuse muutmisega. Muudatused on vajalikud selleks, et paremini eristada üldgeoloogilise uurimistöö õigust ja maavara geoloogilise uuringu õigust ning lihtsustada mõlema õiguse saamiseks nõutavat menetlust. Selle saavutamiseks ei saa üldgeoloogilise uurimistöö loa alusel edaspidi korraldada maavara otsingut ega maavara arvele võtta. Selle loa tüübi alusel on edaspidi võimalik geoloogiline kaardistamine, geofüüsikaline uuring, geokeemiline uuring ja muud sihtotstarbelised geoloogilised tööd. Maavara otsinguks ja uuringuks tuleb edaspidi taotleda maavara geoloogilise uuringu luba.

Üldgeoloogilise uurimistöö rolli on siiani nähtud peamiselt maapõue geoloogilise ehituse ja maavarade leviku seaduspärasuste selgitamises ja geoloogilise uuringu rolli maavara kaevandamise ettevalmistamises. Üldgeoloogiliste uurimistööde hulka kuulusid siis rakendusuuringud: geoloogiline kaardistamine, maavarade otsing, geofüüsikaline ja geokeemiline uuring ning muud sihtotstarbega geoloogilised tööd. Praktikas kujunes maavarade otsingu ja maavara geoloogilise uuringu piir väga häguseks ning tegelikkuses osutus võimalikuks üldgeoloogilise uurimistöö loa alusel saadud tulemuste põhjal lisaks aktiivsele reservvarule ka aktiivse tarbevaru arvelevõtmine. Lisaks on MaaPSis maavara otsinguks korraldatavale üldgeoloogilisele uurimistööle eranditena kehtestatud samad nõuded nagu maavara geoloogilisele uuringule ning suures plaanis on ka eesmärk peaaegu sama. Seetõttu on otstarbekas need erandid MaaPSist välja jätta ja jätta maavara otsingut lubavaks vaid geoloogilise uuringu loa juures.

Valdavalt seisnevadki need muudatused vaid sõnade „maavara otsinguks“ või „üldgeoloogilise uurimistöö loa maavara otsinguks“ väljajätmises. Selliste punktide sisu ja eesmärki allpool eraldi uuesti ei selgitata. Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloa olemuse muutmisega on seotud ka mitmed muud MaaPSis tehtavad muudatused.

Punktis 3 on seaduse sätete järjepidevuse tagamiseks täpsustatud, millistel juhtudel on lubatud geoloogiline uuring ilma geoloogilise uuringu loata. Selleks on MaaPSi § 17 lõikesse 2 lisatud § 17 lõikes 1 kirjeldatud üldgeoloogilise uurimistöö puhul lubatud erisused ja juurde toodud § 42 lõike 3 punktis 7 nimetatud erand, mille kohaselt võib kaevandamisloa alusel mäeeraldise piires teha geoloogilist uuringut uuringuloata.

Punktiga 12 muudetakse MaaPSi § 25 lõikes 5 asutust, kes otsustab geoloogilise uuringu tegemisel saadud kivimmaterjali, puursüdamike ja proovide säilitamise vajaduse üle ja kes neid realselt säilitab. Siiani oli selleks asutuseks keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötlejana Maa-amet. Alates 2018. aasta algusest tegutseb Eesti Geoloogiateenistus, kelle põhimääruses on ülesannetena muu hulgas loetletud:

- 1) maapõue andmete kogumine, sealhulgas puursüdamike kogumine ja hoiustamine;
- 2) geoloogilise materjali süstematiseerimine ja kättesaadavuse tagamine.

Eesti Geoloogiateenistusel on ka ruumid vastavate proovide hoidmiseks ja pädevus ning huvi seda teha. Lisaks on Eesti Geoloogiateenistusele üle antud ka kõik seni Keskkonnaministeeriumi haldusala valduses olnud puursüdamikud. Praegu on töökorralduslikult kokku lepitud, et Maa-amet edastab info saadaolevate materjalide kohta Eesti Geoloogiateenistusele, kes saab seejärel Maa-ametile oma seiskoha säilitamisvajaduse kohta

anda, aga lihtsama ja selgema lahenduse tagamiseks on mõistlik ka seaduses välja tuua tegelik vastutaja. Seega määratakse asutuseks, kes proovide säilitamise vajaduse üle otsustab ja proove säilitab, Eesti Geoloogiateenistus.

Punktiga 15 jäetakse seadusest välja kohustus küsida üldgeoloogilise uurimistöö loa taotluse ning taotluse kohta antava haldusakti eelnõu kohta kohaliku omavalitsuse üksuse arvamust (§ 27 lõige 7). Kehtiva MaaPSi kohaselt tuleb kohaliku omavalitsuse üksuse arvamust küsida ka üldgeoloogilise uurimistöö loa taotluse puhul, kuid kohaliku omavalitsuse üksuse arvamus on loa andmisest keeldumise aluseks vaid juhul, kui luba taotletakse maavara otsinguks. Kuna üldgeoloogilise uuringu loa alusel enam maavara otsingut korraldada ei saa, siis on otstarbekas mitte nõuda kohaliku omavalitsuse üksuse arvamuse küsimist selle loa tüübi puhul. Üldgeoloogilise uurimistöö võimalik keskkonnamõju ja mõju ümberkaudsetele elanikele on minimaalne ning uuringu tulemusena ei teki edaspidi maakasutuspiiranguid ega eeldust loodusvarade kasutuselevõtmiseks. Arvamuse küsimise nõude ärajätmine võimaldab vähendada bürokraatiat ja kiirendada loa taotluse menetlust. Keskkonnaministri 17. detsembri 2018. a määruse nr 52 „Üldgeoloogilise uurimistöö ning maavara geoloogilise uuringu kord ja nõuded ning nõuded fosforiidi, metallitoorme, põlevkivi, aluskorra ehituskivi, järvelubja, järvemuda, meremuda, kruusa, liiva, lubjakivi, dolokivi, savi ja turba omaduste kohta maavarana arvelevõtmiseks“ § 2 lõike 1 alusel säilib siiski kohustus kohaliku omavalitsuse üksust uurimistöö välitöödest teavitada.

Lisaks lühendatakse punktis kohaliku omavalitsuse üksusele geoloogilise uuringu loa taotluse ja otsuse eelnõu kohta arvamuse andmiseks antavat aega. Seni oli selleks kaks kuud, edaspidi 30 päeva. Tähtaja lühendamise põhjuseks on asjaolu, et nii pika tähtaja andmine ei ole põhjendatud. Uuringuloa taotlus ei ole kuigi mahukas ja selle läbitöötamine ning selle kohta arvamuse kujundamine ei vaja nii palju aega. Ka uuringuloa võimalik mõju ei ole reeglina suur. Lisaks täidab muudatus ühtlustamise eesmärgi, kuna teiste keskkonnalubade puhul on arvamuse andmise aeg reeglina 30 päeva ja ka keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 43 lõike 2 kohaselt on kohaliku omavalitsuse üksusel keskkonnavalua taotluse kohta arvamuse esitamiseks üks kuu. Tähtaja lühendamine võimaldab lühendada loa menetlusaega, muutes selle analoogseks keskkonnalubade tavapärase menetlusajaga.

Punktidega 16, 55 ja 72 muudetakse maavarade komisjoni rolli maapõue lubadega seotud menetlustes. Edaspidi ei esitata maavarade komisjonile arvamuse saamiseks kõiki loa taotlusi ja korralduse eelnõusid ning korrastamisprojekte läbivaatamiseks, kuna sellise praktika järele puudub vajadus. MaaPSi § 12 lõike 3 kohaselt on maavarade komisjoni põhiülesanne Keskkonnaministeeriumi ja tema valitsemisala asutuste nõustamine maapõue uurimise, kasutamise ja kaitse ning maavara arvestamise küsimustes. Eesmärk on muuta komisjoni töö sisulisemaks ja toetada Keskkonnaministeeriumi ja tema valitsemisala asutusi keerukamates otsustes ja küsimustes.

Seadusesse jääb siiski nõue saata maavarade komisjonile arvamuse saamiseks suurema tähtsusega või vähem uuritud maavarade (põlevkivi, fosforiidi jt MaaPSi § 21 lõikes 2 nimetatata maavarade korral) lubade taotlused koos seonduva otsuse eelnõuga. MaaPSi § 12 lõike 3 kohaselt on jätkuvalt võimalik komisjonis arutada kõiki maapõuealaseid küsimusi, milles Keskkonnaministeerium või tema haldusala nõu vajab, sealhulgas kõiki maapõuealaseid lubasid. Muudatuse tulemusel väheneb riigiasutuste halduskoormus – lubade menetlemiseks ei ole vaja maavarade komisjoni arvamust kõikide loa taotluste kohta. Samas säilib võimalus arutada maavarade komisjonis küsimusi, mille puhul Keskkonnaministeerium või tema haldusala vajab nõuandeid.

Punktiga 21 tunnistatakse kehtetuks kohustus esitada üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloa taotluse seletuskirjas andmed kättetoimetamise viisi ning kontaktandmete kohta (§ 28 lõike 3 punkt 10). Edaspidi kasutatakse lubade menetlemisel KOTKASes taotluse esitamisel infosüsteemi pakutavaid eeliseid ning menetlus on nii loa andja kui ka taotleja jaoks lihtsustatud – ülevaade loaga sätestatud õigustest ja kohustustest on kliendi ning ametniku jaoks hallatav süsteemis. Dokumentide kättetoimetamise üldine viis on sätestatud HMSi § 25 lõikes 1 – haldusakt, kutse, teade või muu dokument toimetatakse menetlusosalisele kätte postiga, või elektrooniliselt või teeb seda dokumendi väljastanud haldusorgan. Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloa menetlus edaspidi üldisest korrast erisusi ette ei näe, mistõttu kohaldatakse kättetoimetamisele haldusmenetluse seaduse sätteid.

Punktidega 22 ja 23 jäetakse seadusest välja üldgeoloogilise uurimistöö loa taotluse puhul nõue kirjeldada tekkivaid kaevandamisjäätmekavaid (§ 28 lõike 3 punkt 11) ja esitada asjakohasel juhul kaevandamisjäätmekava (§ 28 lõige 5), kuna üldgeoloogilise uurimistöö loa alusel ei saa enam korraldada maavarade kasutuselevõtmise eesmärgil tehtavaid uuringuid. Seega ei saa uuringute käigus tekkida ka jäätmekavaid, mis liigituks kaevandamisjäätmekavadeks. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/21/EÜ kaevandustööstuse jäätmekäitluse ja direktiivi 2004/35/EÜ muutmise kohta artikli 2 punkti 1 kohaselt hõlmab direktiiv selliste jäätmekäitluse meetmete, mis on tekkinud maavarade uuringute, kaevandamise, rikastamise ja ladustamise ning karjääride töö tulemusena (ehk kaevandamisjäätmekavaid). Artikli 3 alapunkti 12 kohaselt on uuring majandusliku väärtusega maavaralasundi otsing, sealhulgas proovivõtmine, koondproovi võtmine, puurimine ja kaevamine, kuid välja arvatud kõik maardla kasutuselevõtmiseks vajalikud tööd ja kõik olemasoleva kaevandamisega otseselt seotud toimingud. Seega loetakse uuringuks selle direktiivi mõistes vaid majandusliku väärtusega maavaralasundi otsingut, st üldgeoloogilise uurimistöö loa kontekstis maavara otsingu eesmärgil tehtavat tööd. Kuna seda edaspidi antava üldgeoloogilise uurimistöö loa alusel ei lubata, ei ole ka kaevandamisjäätmekavaid puudutavad nõuded nende lubade puhul asjakohased.

Punktidega 24–30 tunnistatakse kehtetuks uurimistöö loale avatud menetluse kohaldamise nõuded (muudatused tehakse §-des 29–31). Seda põhjusel, et seni rakendusid need vaid juhul, kui üldgeoloogilise uurimistöö luba taotleti maavara otsinguks (§ 29). Eelnõukohase seaduse järgi ei saa maavara otsinguks enam üldgeoloogilise uurimistöö luba taotleda, mistõttu ei ole need nõuded enam vajalikud.

Punktiga 31 muudetakse MaaPSi § 32 lõiget 1 ja lühendatakse üldgeoloogilise uurimistöö andmise otsustamise tähtaeg ühelt aastalt 30 päevale. Üldgeoloogilise uurimistöö andmise tähtaeg oli siiani aasta, kuna üldgeoloogilise uurimistöö luba maavara otsinguks anti sisuliselt samasuguse menetlusega nagu uuringuluba, mille menetluse tähtajaks oli samuti aasta. Üldgeoloogilise uurimistöö luba maavara otsinguks edaspidi ei anta, loa andmine toimub ilma avatud menetluseta, enam ei ole kohustust küsida maavarade komisjoni ja kohaliku omavalitsuse üksuse arvamust ega ole vaja riigivara valitseja kooskõlastust. Tehtud on ka muid väiksemaid lihtsustusi, mille tulemusena on loa andmine võimalik 30 päeva jooksul.

Punktiga 32 täiendatakse MaaPSi § 32 lõikega 1¹ ja lühendatakse uuringuloa andmise otsustamise tähtaega ühelt aastalt 90 päevale. Seda võimaldab asjaolu, et uuringuloa andmise menetlust on eelnõus lihtsustatud. Nimelt ei ole menetluses enam kohustuslik maavarade komisjoni arvamuse küsimine, kohaliku omavalitsuse üksusel on taotluse ning taotluse kohta antava haldusakti eelnõu kohta arvamuse esitamiseks kahe kuu asemel 30 päeva ja tehtud on veel mõned väiksemad lihtsustused. Menetlusaja lühendamine aitab kaasa keskkonnavaldkonna lubade menetluste ühtlustamisele, kuna 90 päeva on paljude keskkonnalubade tavapärase menetlusaeg.

Punktiga 33 säilitatakse MaaPSi § 32 lõikes 2 nii üldgeoloogilise uurimistöö loa kui ka uuringuloa puhul endiselt võimaluse menetluse tähtaega pikendada, kui ilmnevad asjaolud, mis ei võimalda loa andmise otsustamist selle tähtaja jooksul.

Punktidega 34–42 jäetakse üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloa saamise õiguse ning enampakkumise korrast välja üldgeoloogilise uurimistöö loa taotlus ja luba (muudetakse MaaPSi § 33 ja 34). Kuna üldgeoloogilise uurimistöö loa alusel ei ole edaspidi võimalik otsida maavarasid ja moodustada maardlaid, siis ei teki ka olukorda, et samal maapõue osal võiks või peaks kellelgi olema uurimistööst tulenev eesõigus. Üldgeoloogilist uurimistööd on edaspidi võimalik lubada samas maapõue osas mitme samaaegselt kehtiva loa alusel ja esitatavad taotlused omavahel ei konkureeri.

Punktis 37 MaaPSi § 33 lisatav lõige 3¹ on sama, mis kehtiva MaaPSi § 35 lõike 1 punkt 6. Nimetatud punkt on § 33 tõstetud seaduse loogilise ülesehituse ja parema jälgitavuse tagamiseks.

Punktiga 38 jäetakse MaaPSi § 33 lõikest 6 välja üldgeoloogilise uurimistöö luba puudutav ja lisatakse punktis 37 tehtavate muudatustega lisatav taotluse tagastamise alus, mis varem oli loa andmisest keeldumise alus (§ 35 lõike 1 punkt 7). See arvestab MaaPSi üldist loogikat, mille kohaselt on keeldumise alustena sätestatud juhud, mis vajavad sisulist kaalumist, ning tagastamise alustena juhud, mis on ilmselged ja mil sisuline kaalumise vajalik ei ole.

Punktiga 44 tunnistatakse kehtetuks § 35 lõike 1 punktid 6 ja 7. Punkt 6 on tõstetud seaduse loogilise ülesehituse ja parema jälgitavuse tagamiseks MaaPSi § 33. Punkt 7 ei ole enam asjakohane, kuna üldgeoloogilise uurimistöö luba ei anta enam maavara otsinguks.

Punktidega 46 ja 51 jäetakse üldgeoloogilise uurimistöö loa lisade hulgast välja kaevandamisjäätmekava. Põhjendus on sama, mis seletuskirja punktis 23.

Punktiga 48 jäetakse seadusest välja kohustus avaldada üldgeoloogilise uurimistöö loa andmise või selle andmisest keeldumise teade Ametlikes Teadaannetes. Selle põhjuseks on asjaolu, et selle loa andmine ei toimu enam avatud menetluses ja otsuste täiendav avalikustamine ei ole põhjendatud. Pikemalt on seda põhjendatud seletuskirja punktide 24–30 selgituste juures. Kõik kehtivad load on siiski avalikult leitavad lubade infosüsteemist aadressil <https://eteenus.keskkonnaamet.ee/>.

Punktiga 49 jäetakse üldgeoloogilise uurimistöö loa muutmise põhjuste hulgast (MaaPSi § 38 lõike 1 punkt 4) välja kaevandamisjäätmekava muutmine. Põhjendus on sama, mis käesoleva seletuskirja punktis 23.

Punktiga 50 jäetakse MaaPSi § 38 lõikes 3 sätestatud juhtudest, kui uuringuluba või üldgeoloogilise uurimistöö luba võib muuta avatud menetluseta, välja viited üldgeoloogilise uurimistöö loale. Põhjuseks on asjaolu, et üldgeoloogilise uurimistöö loa andmisele ja muutmisele ei kohaldata avatud menetlust enam ühelgi juhul.

Punktiga 52 muudetakse MaaPSi § 42 lõike 3 punkti 2 ja laiendatakse kaevandamisloa alusel lubatavate tegevuste loetelu. Kehtivas sättes on kinnine loetelu tegevustest, mis on mäeeraldise teenindusmaal väljaspool mäeeraldise piire kaevandamisloa alusel lubatud. Punkti lisatakse, et loa omajal on loa alusel õigus eemaldada mäeeraldise teenindusmaal väljaspool mäeeraldise piire kivimit või setendit lisaks kraavidele, settebasseinidele ja teedele ka muude kaevandamiseks vajalike tehnorajatiste rajamiseks (nt ladude põhjade ettevalmistamine, kaablite süvendite rajamine jms). Loetelu laiendamine on mõistlik, et tagada ühtne lähenemine

erinevatele töödele ja rajatistele mäeeraldise teenindusmaal. Eelnimetatud õiguste realiseerimisel tuleb silmas pidada, et kaevandatakse kaevandamisprojekti järgi (MaaPSi mõistes kuulub kaevandamise hulka ka maavara looduslikust seisundist eemaldamise ettevalmistamiseks tehtav töö) ja nimetatud objektid peavad olema kaevandamisprojekti eelnevalt kajastatud. Lisaks tuleb arvestada, et MaaPSi vastav punkt annab teatud tingimustel õiguse mäeeraldise teenindusmaal väljaspool mäeeraldise piire kivimit või setendit eemaldada, kuid kaevandamisluba ei anna õigust mäeeraldise teenindusmaal hoonete ehitamiseks, mille puhul tuleb lähtuda ehitusseadustikust.

Punkti on lisatud veel õigus eemaldada mäeeraldise teenindusmaal väljaspool mäeeraldise piire kivimit või setendit korrastamistingimuste täitmiseks korrastamisprojekti määratud ulatuses. Seni on see olnud selgelt reguleerimata teema, mis on tihti korrastamisprojekti koostamisel ja kinnitamisel küsimusi tekitanud. Nimelt on mõnikord vaja korrastamise eesmärkide paremaks saavutamiseks teha pinnaseteid (nt pinnast süvendada, tasandada) ka väljaspool mäeeraldise piire. Mõnikord on seetõttu suurema mahuga süvendustööde korral võetud selleks eraldi ehitisluba, mis ei ole mõistlik. Seega on edaspidi lubatud korrastamisprojekti ette nähtud pinnaseteid mäeeraldise teenindusmaal väljaspool mäeeraldise piire teha kaevandamisloa alusel. Väljaspool mäeeraldise teenindusmaa piire tuleb siiski lähtuda ehitusseadustikust.

Sarnaselt katendi kasutamisega tuleb mäeeraldise teenindusmaal väljaspool mäeeraldise piire eemaldatud kivimi või setendi võõrandamine või väljaspool mäeeraldist kasutamine deklareerida ja asjakohastel juhtudel maksta selle eest kaevandamisõiguse tasu.

Punkt 53 täpsustab sarnaselt punktiga 52 kaevandamisloa alusel lubatud töid. Edaspidi sätestab MaaPS selgelt, et allmaakaevandamisel on kaevandamisloa alusel lubatud mäeeraldise lamamise ja lasumise rajada kaevandamisprojekti ette nähtud tehnoarajatise veekõrvalduse, ventilatsiooni, elektrivarustuse ja kaevandamise ohutuse tagamiseks. Täpsustatud on, et need tehnoarajatised ei tohi teenindusmaaga mittekattuval alal ulatuda lasumise pinnakatte setenditeni. Selle piirangu eesmärk on tagada maaomanike kaitse ja maapinna püsivus olukorras, kus kaevanduse tehnoarajatiste konkreetse asukohta rajamine ei ole kokku lepitud. Väljaspool teenindusmaad maapinnani ulatuvate tehnoarajatiste rajamisel tuleb lähtuda ehitusseadustikust.

Sarnaselt katendi kasutamisega tuleb eelnimetatud tööde käigus tekkinud kivimi või setendi võõrandamine või väljaspool mäeeraldist kasutamine deklareerida ja asjakohastel juhtudel maksta selle eest kaevandamisõiguse tasu.

Punktis 54 lühendatakse sarnaselt punktiga 15 tähtaega, mis on kohaliku omavalitsuse üksusele määratud kaevandamisloa taotlusele ja taotluse kohta antava haldusakti eelnõule arvamuse andmiseks. Seni oli selleks kaks kuud, kuid edaspidi 30 päeva. MaaPSi § 49 lõige 6 tunnistatakse kehtetuks ja edaspidi tuleneb tähtaeg KeÜS § 43 lõikest 2: „Kohaliku omavalitsuse üksus esitab kirjaliku arvamuse keskkonnaloa taotluse kohta ühe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Arvamuse esitamine ei piira kohaliku omavalitsuse üksuse õigust esitada edasise menetluse käigus täiendavaid seisukohti.“

Teiste keskkonnalubade puhul on arvamuse andmise aeg reeglina 30 päeva. Kaevandamisloa puhul tähtaja osas kõigi teiste keskkonnalubadega võrreldes erisuse tegemine ei ole põhjendatud, see üksnes pikendab loa taotluse menetlust ja ei arvesta ühtse keskkonnaloa üldist eesmärki loamenetluse nõuded ühtlustada.

Punktiga 58 tunnistatakse kehtetuks volitusnorm (§ 50 lõige 9), mille alusel kehtestati kaevandamisloa taotluse esitamise kord ning täpsustatud nõuded kaevandamisloa taotluse

kohta. See ei ole enam vajalik, kuna vastav kord ja nõuded kehtestatakse KeÜSi alusel eraldi määrusega ühtsena kõigi keskkonnalubade kohta.

Punktiga 59 jäetakse seadusest välja erand, mis kohustas avalikkuse teavitamisel kaevandamisloa andmise menetlusest ja kaevandamisloa teatavakstegemisel avalikustama lisaks keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 47 lõikes 1 ja § 58 lõikes 4 sätestatud andmetele ka kaevandaja nime. Kuna kaevandaja nime enam loale ei kanta, siis ei ole see säte vajalik.

Punktidega 60 ja 61 parandatakse seaduses olnud lünk, mis ei võimaldanud lahendada olukorda, kus samale maapõue osale esitati esmalt uuringuloa taotlus ja seejärel teise isiku poolt kaevandamisloa taotlus ning tegevused ajaliselt kattuks. Kuna tegemist on erinevate lubadega, siis ei saanud nende taotluste vahel enampakkumist korraldada ja sellise võimaluse loomine ei ole ka põhjendatud, sest kummagi loa liigiga saadav õigus on väga erinev. Seetõttu on mõistlik ühte liiki loa taotluse esitamisel tagastada teist liiki loa taotlus. Ajaliselt esimene taotlus määrab loa liigi, mis maapõue osale antakse (vt punktid 37 ja 38). Teised isikud saavad tähtaja jooksul esitada konkureerivaid sama liiki loa taotlusi, mille vahel korraldatakse enampakkumine, kui kellelgi ei ole seadusest tulenevat eesõigust. Pärast esimesena esitatud taotluse laekumist esitatud teist liiki loa taotlused tagastatakse läbi vaatamata, kui taotlejal ei ole seadusest tulenevat eesõigust.

Punktiga 62 lahendatakse seaduses olnud lünk, millest tulenevalt ei olnud reguleeritud, kuidas tuleks käituda MaaPSi § 53 lõike 5 punktis 2 nimetatud tähtajast hiljem esitatud taotlustega, kui enampakkumise korraldamise alus ei esine (st teine taotlus ei esitatud 60, vaid nt 70 päeva jooksul). Selline täpsustus on kindlasti vajalik, sest praegu ei tulene seadusest selliseks puhuks selget käitumisjuhust. MaaPSi § 53 lõikesse 6 lisatud punkt 5 näeb edaspidi ette tähtajast hiljem esitatud taotluste tagastamise läbi vaatamata.

Punktidega 63 ja 64 ühtlustatakse loale märgitavad loa omaja andmed teiste keskkonnalubadega. Selleks lisatakse MaaPSi § 56 lõike 1 sissejuhatavas lauseosasse täiendavalt viide KeÜSi § 53 lõike 1 punktile 2, mille kohaselt tuleb keskkonnaloale märkida loa omaja aadress ja kontaktandmed. Samas jäetakse MaaPSi § 56 lõikest 1 välja punktid, mis nõuavad loa omaja ja kaevandaja andmete loale kandmist. Kaevandaja andmete nõudmine keskkonnaloa koosseisus ei ole vajalik, kuna sisuliselt vastutab loa alusel toimuva tegevuse eest loa omaja. Osad loa omajad vahetavad tihti kaevandajaid, kelle andmete muutmine loal eeldab loa andja poolset menetlust, mis võtab aega. Seetõttu on lubadel palju aegunud kaevandajate andmeid. Loa andjale tekitab andmete uuendamise vajadus täiendavat töökoormust ning loa omajale halduskoormust. Kuna sellel infol erilist sisulist tähtsust riigi jaoks ei ole, siis kaevandaja andmeid enam keskkonnaloale ei kanta.

Punktidega 65–67 antakse keskkonnaministrile võimalus põlevkivi kaevandamise loa omaja kasutatava põlevkivi kaevandamise aastamäära osa määramise edasivolitamiseks (MaaPS § 61). Sisuliselt on kõik ülejäänud põlevkivi lubasid ja põlevkivi kaevandamise aastamäära puudutavad otsused ja toimingud antud loa andja (Keskkonnaamet) pädevusse. Aastamäära jaotuse kehtestamise ja jaotuse muudatuste kinnitamise jätmine keskkonnaministri pädevusse ei ole põhjendatud ning killustab ülesannete jaotust. Eriti arvestades asjaolu, et nende otsuste tegemisel ei ole arvestatavat kaalutusruumi.

Punktiga 68 tunnistatakse kehtetuks § 66 lõike 1 punkt 1 ja § 66 lõike 3 punkt 1, tulenevalt eelnõu punktidega 63 ja 64 tehtavatest muudatustest.

Punktidega 69–71 ühtlustatakse kaevandamisloa kehtetuks tunnistamise aluseid (MaaPSi § 71) KeÜSi vastavate keskkonnaloa kohta käivate sätetega.

MaaPSi kehtiv § 71 lõige 2 teeb erandi järgmistest KeÜS § 62 lõike 2 punktidest:
„2) kui loa omaja ei täida loaga või õigusaktiga sätestatud nõudeid ja loa kehtetuks tunnistamist nõuab oluline avalik huvi või loa omajat on sellise rikkumise eest karistatud;
3) kui loa omaja on esitanud teadvalt valeandmeid, mis mõjutasid keskkonnavalda andmise otsustamist.“.

MaaPSi § 71 lõike 2 järgmised punktid on kehtestatud erandina KeÜSis:
„2) loa omaja ei täida loas või õigusaktis sätestatud nõudeid ja loa kehtetuks tunnistamist nõuab oluline avalik huvi;
3) loa omajale on määratud rohkem kui üks karistus kuriteo või rohkem kui kaks karistust väärteo eest kaevandamise või kaevandamisjäätmete käitlemise valdkonnas ja nende andmed ei ole karistusregistrist kustutatud.“.

MaaPSi erisused võrreldes KeÜSis sätestatuga ei ole väga suured ja nende säilitamine ühtse keskkonnavalda kontekstis ei ole põhjendatud. Samuti on tegemist nagunii kaalutusõiguse alusel rakendatavate keeldumise alustega, mistõttu hindab loa andja igal konkreetsel juhul rakendatava meetme põhjendatust ja sobivust. MaaPSis sätestatud erandite säilitamiseks puuduvad selged sisulised argumendid. Seega on põhjendatud pigem KeÜSis sätestatud üldiste aluse rakendamine, mis jätab loa andjale rohkem kaalutusruumi.

Punktidega 73–76 muudetakse kaevandatud maa ja selle korrastamise aruande esitamise korda (MaaPSi § 82). Kehtiva MaaPSi kohaselt tuleb kaevandatud maa ja selle korrastamise kohta esitada eraldi aruanne markseiderimõõdistamise toimumise kvartalile järgnevas kvartalis koos kaevandamismahu aruandega. Samas sisaldab praeguse aruande vorm palju üleliigset infot, mis on loa andjal niigi olemas ja sisulist tähtsust omavad aruandes vaid mõned väljad. Kuna sarnaselt kaevandatud mahtudega saadakse täpne info korrastamise kohta markseiderimõõdistamise aruandest ja info tuleb ka esitada samal ajal, siis on otstarbekas lisada maa kaevandamisega mõjutamist ja korrastamist puudutavad väljad kaevandamismahu aruande koosseisu ning eraldiseisev aruanne kaotada.

Punktiga 82 jäetakse MaaPSi §-st 95 välja loa nõue füüsilisest isikust kinnisasja omanikule, kes soovib talle kuuluvalt ühelt kinnisasjalt võetud maavara ning maavarana arvele võtmata kivimit ja setendit transportida oma teisele kinnisasjale selle isiklikus majapidamises kasutamise eesmärgil. MaaPSi § 95 sätestab sisuliselt erandi, mis lubab füüsilisest isikust kinnisasja omanikul kaevandada enda kinnistult oma majapidamise tarbeks ilma kaevandamisloata. Seejuures on oluline, et tegemist oleks füüsilise isikuga ja materjali võetakse enda majapidamise tarbeks. Säte ei luba võetavat materjali võõrandada ega kasutada kellegi teise kinnistul. Samuti ei ole lubatud võetud materjali ärilisel eesmärgil kasutamine. Mõlemal juhul liigituks tegevus loata kaevandamiseks. Siiani oli oma majapidamise tarbeks materjali võtmisel veel täiendav nõue, et ühelt enda kinnisasjalt materjali teisele kinnisasjale transportimisel on vajalik Keskkonnaameti luba. Nimetatud loa nõue võimaldas materjali liikumist paremini kontrollida, kuid bürokraatia vähendamise eesmärke silmas pidades ei ole selle kasutegur märkimisväärne ja selle säilitamine ei ole põhjendatud. Kuigi loa nõue materjali oma ühelt kinnistult teisele viimisel kaotatakse, jäävad kõik muud piirangud sellisele tegevusele alles.

Punktidega 83, 85 ja 87–90 jäetakse MaaPSi §-st 97 välja kohustus võtta kaevise võõrandamise luba ja seadusest välja kohustus maksta teatud juhtudel kaevandamisõiguse tasu maaparandushoiutööde ja põllumajandustööde käigus tekkinud kaevise kasutamiseks väljaspool kinnisasja või võõrandamiseks (§ 98). Praktikas puudutab see küsimus eelkõige põllukivide kasutamist. Muudatuse eesmärk on suurendada õigusselgust ja vähendada

bürokraatiat. Maaparandushoiutööde käigus tekkinud kaevise kasutamise temaatika lisati 01.01.2017 jõustunud MaaPSi. Seejuures välistas MaaPSi § 97 lõike 9 punkt 1 vajaduse küsida maaparandushoiutööde käigus tekkinud kaevise kasutamiseks luba. 01.01.2019 jõustus uus maaparandusseadus. Koostoimes maaparandusseadusega (selle seaduse § 8 lõike 3 punkti 2 ja § 44 lõike 1 kohaselt on kivide koristamine maaparandushoiu mõiste alla kuuluv kultuurtehniline töö), välistab MaaPS ka maaparandussüsteemiga kattuvatelt põldudelt põllumajandustööde käigus kogutud põllukivide kasutamiseks loa küsimise nõude, millest tulenevalt ei ole enam ka põllumajandustööde käigus tekkinud kaevise kasutamine osaliselt reguleeritud. Selline vahe tegemine maaparandussüsteemiga kattuvatel ja mitte kattuvatel põldudel ei ole kindlasti põhjendatud. Samas ei ole tekkinud olukorras mõistlik ka uuesti laiendada loa nõuet, kuna tekkivad põllukivide mahud ei ole reeglina kuigi suured ja neid spetsiaalselt põllult rohkem korjata on keeruline. Väikeste mahtude ja piiratud ressursi tõttu ei ole põllukivide vabamal kasutamisel ka olulist mõju ehitusmaavarade turule. Samas nende korjamine parandab põldude viljakust ja haritavust ning nende kasutamine võimaldab vähesel määral vähendada maavarade kaevandamist, millel kokkuvõttes on positiivne mõju. Väikeste koguste tõttu ja tulenevalt asjaolust, et tasukohustus oli vaid riigimaalt pärinevatel kividel, ei ole ka jätkuv tasukohustuse säilitamine mõistlik, kuna see nõuaks rohkem ressursi, kui kivide eest tasuda tuleks.

Punktidega 84 ja 86 jäetakse seadusest välja nõue kirjeldada ehitamisel ja maaparandussüsteemi ehitamisel üle jääva kaevise võõrandamise loa taotluses kaevise kasutamise asukohta ja lisada taotlusele kaevist vastuvõtva kinnisasja omaniku või vastuvõtva kinnisasja kasutamise õigust omava isiku nõusolek (MaaPS § 97 lõike 2 punkt 2, lõige 4 ja lõike 7 punkt 3). Nimetatud nõuded lisati 01.01.2017 jõustunud MaaPSi eesmärgiga tagada kontrolli selle üle, mida kaevisega tehakse ja kus seda tarbitakse ning kooskõlastamata tegevuse ärahoidmiseks. Tegelikuses on need sätted põhjustanud palju haldus- ja töökoormust seoses asjaolude selgitamisega ja andnud ekslikult aluse tõlgendusele, mille kohaselt kaevise võõrandamise luba reguleerib ka kaevise kasutamist. Kaevise võõrandamise luba on tegelikult vajalik info saamiseks erinevate tegevuste käigus tekkivate ja kasutatavate kaevise koguste kohta ning asjakohastel juhtudel kaevisele kaevandamisõiguse tasu määramiseks. Kaevise kasutamist selle loaga reguleerida ei ole vaja, nagu ei reguleerita ka kaevandamisloa alusel saadud maavara tarbimist. Kasutamise kohas tuleb lähtuda teistest kohalduvatest õigusaktidest, mille alusel võib see materjal olla näiteks toode või teatud tingimustel minna ka jäätmeseaduse regulatsiooni alla.

Punktis 91 muudetakse MaaPSi § 99 lõikes 1 viiteid seoses punktides 52 ja 53 tehtavate muudatustega.

Punktidega 92–94 jäetakse seadusest välja katendi ja mäeeraldise teenindusmaalt looduslikust seisundist eemaldatava maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi tarbimise ning võõrandamise loa kohustus (§-st 99). Muudatuse eesmärk on nõuete lihtsustamine ja bürokraatia vähendamine. Katendi ja mäeeraldise teenindusmaalt looduslikust seisundist eemaldatava maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi tarbimise ning võõrandamise eelduseks on kaevandamisloa olemasolu. Seega tegevus, mille käigus materjal tekib, on selgelt reguleeritud. Muudatusega ei loobuta varem kehtinud kohustusest järgida mullakaitse nõudeid ja tagada, et kaevandatud maa korrastamisel on võimalik järgida kaevandatud maa korrastamise nõudeid. Kui sellist materjali edaspidi kasutatakse, tuleb see deklareerida kaevandamismahu aruandes ja asjakohastel juhtudel kaasneb kasutamise ka kaevandamisõiguse tasu. Seega üldiselt jäävad katendi ja mäeeraldise teenindusmaalt looduslikust seisundist eemaldatava maavara ning maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi tarbimise ning võõrandamise nõuded samaks, kuid edaspidi ei pea selleks eraldi luba taotlema, vaid seonduv info tuleb esitada kaevandamismahu aruandes.

Punktiga 95 tunnistatakse kehtetuks MaaPSi §-d 120 ja 121, kuna seletuskirja punktis 82 ja punktides 92–94 kirjeldatud põhjustel selliseid lube enam ei ole.

Punktis 96 on rakendussätted menetlusse võetud üldgeoloogilise uurimistöö loa taotluste ja kehtivate üldgeoloogilise uurimistöö lubade kohta, mille eesmärk on maavara otsing. Seadust täiendatakse §-dega 135¹–135³.

Sisuliselt säilitatakse nendele taotlustele ja lubadele samad nõuded koos õiguste ja kohustustega, mis kehtivad ka praegu.

Paragrahvi 135¹ lõige 1 sätestab, et enne selle paragrahvi jõustumist maavara otsinguks antud üldgeoloogilise uurimistöö load kehtivad nendes märgitud kehtivusaja lõpuni või nende kehtetuks tunnistamiseni. Tulenevalt eelnõukohasest seadusest maavara otsinguks üldgeoloogilise uurimistöö lube enam ei anta.

Lõike 2 kohaselt kohaldatakse edaspidi nende lubade suhtes uuringulubade kohta kehtestatud nõudeid, välja arvatud käesoleva seaduse §-des 135² ja 135³ sätestatud juhtudel.

Lõikes 3 on sätestatud, et kehtivate ja § 135² alusel maavara otsinguks antavate üldgeoloogilise uurimistöö lubade alusel tehtavale uurimistööle kohaldatakse edasi seni kehtinud nõudeid maavarade arvestuse pidamise (§ 21 lõige 1), maavara arvele võtmise (§ 22 lõige 1, § 23) ja saadud geoloogilise teabe säilitamise (§ 25 lõige 2) kohta. Vastasel juhul ei oleks uute sätete alusel enam võimalik üldgeoloogilise uurimistöö alusel maavara arvele võtmine, mis ei ole aga põhjendatud piirang. Kehtivate ja § 135² alusel maavara otsinguks antavate üldgeoloogilise uurimistöö lubade omajad peavad saama loa alusel tekkivad õigused realiseerida seni lubatud mahus.

Lõige 4 sätestab rakendusnormi § 21 lõike 4¹ kohaldamiseks maavara otsingu eesmärgil tehtud üldgeoloogilise uurimistöö suhtes.

Paragrahvi 135² kohaselt kohaldatakse maavara otsinguks esitatud üldgeoloogilise uurimistöö loa taotlusele enne selle paragrahvi jõustumist selle loa kohta kehtinud õigusnorme. See tähendab, et menetluse alusel antakse välja üldgeoloogilise uurimistöö luba maavara otsinguks, välja arvatud juhul, kui taotleja ise taotlust muudab ja soovib uuringuluba. Sellisel juhul tuleb aga täita ka kõik uuringuloa saamiseks vajalikud nõuded.

Paragrahv 135³ on põhimõtteliselt analoogne kehtiva MaaPSi § 33 vastava osaga, kuid eesõigust puudutavaid sätteid on täpsustatud, need kehtivad vaid maavara otsinguks antud üldgeoloogilise uurimistöö lubade kohta. Tegelikult on ka kehtiv MaaPS vaid selliselt rakendatav, kuna üldgeoloogilisest uurimistööst, mis ei ole maavara otsing, ei saa tekkida eesõigust maavara geoloogiliseks uuringuks. Vältimaks edaspidi võimalikke vaidlusi, on vastav täpsustus lisatud ka rakendussättena.

Paragrahv 10 sätestab ravimiseaduses tehtavad muudatused.

Ravimiseaduse § 36 lõikes 1 parandatakse viide ohtlike jäätmete käitluslitsentsile ja viiakse see kooskõlla eelnõukohase seaduse §-s 4 tehtavate muudatustega.

Paragrahv 11 sätestab riigilõivuseaduses tehtavad muudatused.

Paragrahv koosneb üheksast punktist.

Muudatusega ajakohastatakse keskkonnalubade riigilõivumäärasid, mille tulemusena kehtestatakse lõiv samadel alustel kõikidele keskkonnaloa kohustusega tegevustele. Riigilõivu määrade muutmine põhineb Keskkonnaameti 2018. aasta teenuste kulude analüüsil, sealhulgas keskkonnaloa menetlusega kaasneval aja- ja ressursikulul ning tegevuste erisustel ja avalikustamisega kaasnevatel kuludel.

Keskkonnaministeeriumi ja Keskkonnaameti valitsemisala toimingutele määrati riigilõivud 2005. aastal. Riigilõivumäärasid ajakohastati viimati 2015. aastal. Ajakohastamine ei olnud terviklik ning selle käigus muutusid ainult need riigilõivumäärad, mis toleks ajaks olid jõustunud. Eelnõukohase seadusega ühtlustatakse keskkonnaloa taotluse riigilõivumäärad, kuivõrd Keskkonnaameti toimingute lõivud on valdkondade lõikes väga ebahühtlased – osa toiminguid tehakse tasuta. Keskkonnaloa andmisel tehakse tööd igas menetluses ning kõigile keskkonnalubadele samadel alustel lõivude kehtestamine on oluline ühtlustamise samm.

Riigilõivumäärad muudetakse RLSi § 4 kohaselt toimingu tegemisega kaasnevate kulude põhjal (kulupõhimõte). Muutmise aluseks on Keskkonnaameti 2018. aasta teenuste maksumuse kulumudel. Mudelis kaardistati 65 Keskkonnaameti põhiteenust, millega jaotatakse kõik kulud ressursideks. Suurimad neist on tööjõukulu, majanduskulu, kinnistud ja transport. Põhi- ja tugiteenustele otse jaotatakse tööliinide tööjõukulu (tööaja osakaalu alusel), töötaja transpordikulu ja konkreetse teenusega seotud tellimused (eksperthinnangud, uuringud jne). Riigilõivumäärade kulupõhimõttel kehtestamisel arvestatakse keskkonnalooga seotud toimingu otsest kulu ehk tööjõukulu, transpordikulu ja konkreetse teenusega seotud tellimust. Kaudseid kulusid riigilõivumäärade hulka arvestatud ei ole (majanduskulud, kinnistukulu, administreerimiskulu, koolituskulu, lähetused, IT-kulud).

Kehtivas riigilõivuseaduses ei ole keskkonnalubadele tehtud erisusi – kõik menetlused on lõivustatud samaväärselt. Eelnõukohase seadusega on kavandatud vabastused ja erisused:

- Riigilõivust on vabastatud väiksemad keskkonnaloa muudatused, mida ei tehta avatud menetluses.
- Riigilõivust on vabastatud veekogu paisutajad, välja arvatud hüdroenergia tootjad.
- Riigilõivust on vabastatud tänaste liigilubade ühendamine ja ümbervormistamine uuele keskkonnaloa andmekoosseisule (KOTKASE infosüsteemis).
- Loa muutmise lõiv on poole väiksem selle taotlemise lõivust. Keskkonnaloa antakse keskkonnaseadustiku üldosa seaduse järgi tähtajatult, mis tähendab, et täislõivu tasumine on loa taotlejale ühekordne väljaminek.
- Ühtne keskkonnaluba tähendab, et ettevõtjal pole enam kohustust omada mitut paralleelset luba. Mitme tegevusvaldkonnaga ühtse keskkonnaloa riigilõivumäär on arvestatud väiksem, kui on eraldi lubade taotlemisel tasutav lõiv.
- Tühistatakse vanametalli kokkuostude keskkonnaloa kõrgendatud riigilõiv ning ühtlustatakse see jäätmete käitlemise keskkonnaloa riigilõivuga.
- Tühistatakse üldgeoloogilise uurimistöo riigilõiv. Riigi huvi selle loa tüübi puhul on eelkõige saada uuringu tulemusena infot ning selle soodustamiseks on mõistlik üldgeoloogilise uurimistöo loa taotluse puhul kaotada riigilõivu kohustus.

Täiendavalt klassifitseeritakse mikro-, väike- ja keskmiste ning suuretegevõtjate riigilõivud. Lähtudes raamatupidamise seaduses sätestatud klassifikatsioonist kavandatakse erinevad lõivu tasemed sõltuvalt ettevõtte suuruselt. Sellisel juhul on erinev tasu kohustus mikro- (ühe juhatuse liikmega osahing, aastatuluga kuni 50 000€), väikestel ja keskmistel ning

suurettevõtetal (käive, vara ja töötajate hulk kriteeriumiteks). Tasemete eesmärk on küsida riigilõivu proportsionaalselt ettevõtte võimekusele – kõrgemat lõivu tasuvad suurettevõtted, kelle loa menetluse protsess on keskmisest keerulisem, mahukam ning ka tegevusest tulenev saaste või koormus keskkonnale suurem. Suurem osa keskkonnaloa kohustusega ettevõtjatest klassifitseeruvad väike- ja keskmise suurusega ettevõtete kategooriasse. Seetõttu on eelnõu üles ehitatud rakenduma suurimale sihtrühmale ning erisused on tehtud mikro- ja suurettevõtjatele (vt täpsemalt RLSi muutmise punkt 9).

Punktiga 1 täiendatakse riigilõivuseaduse 2. osa 3. peatükki Keskkonnaameti toimingute riigilõivu tasumisest vabastamise alustega. Seadusesse lisatakse § 28¹, mis sätestab riigilõivust vabastuse, kui keskkonnaloa muutmise otsustatakse keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 59 lõikes 5 või maapõueseaduse § 66 lõikes 3 sätestatud juhul avatud menetluseta. Kui keskkonnalube antakse ja ka muudetakse üldjuhul avatud menetluse kaudu, siis eelviidatud juhtudel võib keskkonnaloa muutmise otsustada avatud menetluseta. Avatud menetluse kohaldamise eesmärk on koguda otsuse tegemiseks teavet ning ühtlasi anda huvitatud isikutele võimalus otsuse tegemisel kaasa rääkida. Kui keskkonnaluba on võimalik muuta nii, et kumbagi eelnimetatud eesmärki ei kahjustata, puudub ka vajadus avatud menetluse kasutamiseks, mis on otsuse tegemiseks võrdlemisi ressursimahukas. Seetõttu ei kaasne ka toimingut tegevale asutusele ülemäära suurt menetluskoormust ning on otstarbekas sellised menetlused riigilõivu tasumisest vabastada. Sealhulgas laieneb see vabastus ka juhtudele, kui loas muudetakse loa omaja nime ja kontaktandmeid. Loa omaja nimi (ärinimi) ja kontaktandmed on lihtsasti muudetav teave, mistõttu puudub ka põhjus sellisele muudatusele avatud menetluse kohaldamiseks ning riigilõivu tasumiseks.

Paragrahvi § 28¹ lõikes 2 sätestatakse riigilõivu vabastus paisutamise keskkonnaloa taotlustele, kui võrd see võimaldab paisu omanikel väiksema ressursikuluga seadustada paisutustegevus. Vabastus on tingimuslik ning see ei laiene veekogu paisutamisel hüdroenergia kasutajatele, sest hüdroenergia kasutamine on seotud keskkonnast tulu teenimisega ning Keskkonnaameti statistika järgi on taolised loa menetluse protsessid mahukamad ja nõuavad loa andjalt rohkem ressursi.

Punktiga 2 tunnistatakse kehtetuks riigilõivuseaduse 6. peatüki 2. jagu. Maapõueseaduse alusel tehtavate toimingute riigilõivud kehtestatakse RLSi 6. peatüki 3. jao 8 jaotises §-s 136¹, kuna neid toiminguid teeb ainult Keskkonnaamet.

Punktiga 3 muudetakse RLSi § 124 lõikes 1 keskkonnakompleksloa taotluse läbivaatamise riigilõivumäärasid Keskkonnaameti teenuse kulude kaardistusest ning keskkonnaloa menetluste ühtlustamisest tulenevalt.

Keskkonnakompleksloa taotluse läbivaatamise eest tasutakse eelnõukohase seaduse kohaselt riigilõivu:

- 1) 1640 eurot, kui taotleja on samal ajal A-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtte kemikaaliseaduse tähenduses (kehtiv seadus – 1030 eurot);
- 2) 1520 eurot, kui taotleja on samal ajal B-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtte kemikaaliseaduse tähenduses (kehtiv seadus – 900 eurot);
- 3) käesoleva paragrahvi punktides 1 ja 2 nimetatata juhul 1240 eurot (kehtiv seadus – 700 eurot).

Kehtivad riigilõivumäärad pärinevad 2015. aastast, need kehtestati madalamad tegelikest teenuse kuludest, et vältida ühe korraga nii suurt määrade tõstmist (enne 01.01.2016 oli esmataotluse riigilõivumäär 640 eurot ja nõuete läbivaatamise määr 320 eurot) ja arvestusega, et tulevikus viiakse need teenuse kuludega vastavusse. Kompleksloa taotluse läbivaatamise

menetlus on mahukas menetlus, mistõttu on Keskkonnaameti kulud tegelikkuses kolm kuni neli korda kõrgemad, kui kehtivas RLSis sätestatud riigilõivumäär. Kuna eelnõuga ühtlustatakse keskkonnalubade menetlused, siis kehtestatakse kompleksloa taotluse läbivaatamise lõivu määr keskkonnaloa valdkondadega sarnasel tasemel (kompleksloaga sätestatavad nõuded peavad tagama vee, välisõhu ja pinnase kaitse ning jäätmete käitlemise komplekselt). Muudatus järgib kulupõhimõtet ja keskkonnaloale kehtestatavaid riigilõivumäärade tasemeid ning ei too ühe korraga kaasa otseste kuludega seotud järsku lõivu tõusu.

Sama paragrahvi lõikes 2 sätestatakse selgelt keskkonnakompleksloa muutmise taotluse läbivaatamise eest tasutav riigilõivumäär. Muudatus parandab õiguselgust, sätestades keskkonnakompleksloa nõuete läbivaatamise riigilõivu keskkonnakompleksloa andmise ja muutmise taotluse §-s 124. Kehtivas RLSis tekitab segadust eraldi paragrahvis sätestatud kompleksloa nõuete läbivaatamise eest lõivu tasumine, sest see toiming ei ole alati seotud loa muutmisega. Riigilõivu tasumise kohustus on edaspidi selgelt ainult keskkonnakompleksloa andmise ja muutmise taotluse läbivaatamise eest.

Punktiga 4 tunnistatakse kehtetuks RLSi § 125, sest keskkonnakompleksloa muutmise taotluse läbivaatamise riigilõiv sätestatakse RLSi §-s 124.

Samuti tunnistatakse kehtetuks seaduse 6. peatüki 3. jao 2. jaotises kehtestatud jäätmeseaduse alusel jäätmeloa ning ohtlike jäätmete käitluslitsentsi taotluse läbivaatamise toimingute lõivud (§-d 126 ja 127) ning sätestatakse need keskkonnaloa taotluse riigilõivude §-s 136¹. Jaotises jääb kehtima jäätmete riikidevahelise veo loa taotluse läbivaatamise riigilõiv, kuna toiming on keskkonnaloast eraldiseisev.

Muudatusega ei taaskehtestata § 126 lõikes 3 sätestatud kõrgendatud lõivu määra jäätmeloa taotluse läbivaatamise eest teiste isikute tekitatud ja üleantud metallijäätmete kogumiseks või veoks jäätmete edasise kaubandusvahendamise või taaskasutamise eesmärgil (edaspidi *metallijäätmeluba*). Selle lõike alusel määrati kõrgem riigilõiv metallijäätmete käitlusõigusele 2006. aastal vastu võetud riigilõivuseadusega (1011 SE³). Eelnõukohase seadusega ajakohastatakse keskkonnaloa taotluse läbivaatamise toimingu lõivud kulupõhimõttel. Keskkonnaameti avalike teenuste kulude analüüsile tuginedes ei esine suuremat tööaja kulu ning sisulist erinevust metallijäätmeloa ning jäätmeloa taotluse läbivaatamise toimingutes. Kõrgendatud metallijäätmeloa lõiv kehtestati 2006. aastal riigilõivuseaduses ebaseaduslike vanametalli kokkuostjate piiramiseks ning metallijäätmete käitlusnõuete paremaks tagamiseks. Metallijäätmeloa riigilõivu ajakohastamine tugineb Keskkonnainspektsiooni riikliku järelevalve projektplaani „Vanametalli kokkuostude kontrollimine 2015–2018“ kokkuvõttele. Keskkonnainspektsiooni 2018. aasta andmete tuginedes on järelevalve vanametalli kokkuostude üle olnud tulemuslik ning ebaseaduslike kokkuostjate hulk on väike. Vanametalli kokkuostude seadusekuulekus on paranenud 90% ning kokkuostupiiranguga metallijäätmete varguseid on perioodil 2015–2018 tuvastatud üksikuid. Nimetatud põhjustel ühtlustatakse metallijäätmeloa kõrgendatud riigilõiv (§ 126 lõige 3) jäätmete käitlemiseks taotletava ning kulupõhimõttele tugineva keskkonnaloa riigilõivu määraga.

Punktiga 5 muudetakse jäätmete riikidevahelise veo loa taotluse läbivaatamise eest tasutava lõivu määra (§ 128) RLSi §-st 4 lähtuvalt toimingu kulupõhimõttel. 200 euro asemel on uueks määraks 220 eurot.

---

³<https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/a4c07f63-35e4-3837-bbe6-faafa6209860/Riigil%C3%B5ivuseadus>.

Punktidega 6–8 muudetakse kiirgustegevusloa taotluse ja selle loa muutmise taotluse ning kiirguseksperdi tunnistuse taotluse läbivaatamise eest tasutavat riigilõivumäära (§-d 131 ja 132) RLSi §-st 4 lähtuvalt toimingute kulupõhimõtetel.

Kehtivad ja uued määrad on järgmised:

- kiirgustegevuseks antava keskkonnaloa taotluse läbivaatamise eest - kehtiv 130 eurot, uus 315 eurot;
- kiirgustegevuseks antava keskkonnaloa muutmise taotluse läbivaatamise eest kiirgusseaduse § 78 lõike 1 punktis 1, 4, 5 või 7 sätestatud kiirgustegevuse muudatuse korral – kehtiv 64 eurot, uus 150 eurot;
- kiirguseksperdi tunnistuse taotluse läbivaatamise eest – kehtiv 32 eurot, uus 60 eurot.

Punktiga 9 täiendatakse RLSi 6. peatüki 3. jagu 8. ja 9. jaotisega.

8. jaotise „Maapõueseaduse alusel tehtavad toimingud“ §-s 136¹ kehtestatakse varem RLSi §-s 121 asunud maavara geoloogilise uuringu loa andmise, muutmise ja ümberregistreerimise taotluse läbivaatamise lõiv.

Muudatusega ei taaskehtestata kehtiva RLSi §-s 122 sätestatud üldgeoloogilise uurimistöö andmise, muutmise ja ümberregistreerimise taotluse läbivaatamise riigilõivu. Selle põhjuseks on asjaolu, et eelnõu §-s 9 kavandatud MaaPSi muutmisega ei anta edaspidi üldgeoloogilise uurimistöö luba maavara otsinguks. Alles jääv üldgeoloogilise uurimistöö luba on lihtsa menetlusega ja selle taotlejaks on eelkõige ülikoolid ja Eesti Geoloogiateenistus. Mingil määral siiski ka ettevõtted. Üldgeoloogilise uurimistöö tegemine ei anna loa taotlejale edaspidi kaevandamise õigust, kuid annab riigile kindlasti olulist informatsiooni. Seega on riigi huvi selle loa tüübi puhul eelkõige saada uuringu tulemusena infot ning selle soodustamiseks on mõistlik üldgeoloogilise uurimistöö loa taotluse puhul kaotada riigilõivu kohustus. Võimalik riigilõivude laekumise vähenemine ei oleks seejuures samuti märkimisväärne, kuna üldgeoloogilise uurimistöö lubasid anti 2018. aastal 12, 2017. aastal 10, 2016. aastal 2 ja 2015. aastal 1. Seoses üldgeoloogilise uurimistöö loa alusel lubatavate tegevuste muutmisega võib prognoosida 2019. aastal taas lubade arvu olulist vähenemist.

9. jaotise „Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse alusel tehtavad toimingud“ §-s 136² ajakohastatakse ja ühtlustatakse keskkonnaloa taotluse ja muutmise taotluse riigilõivumäärad.

Lisatava paragrahvi lõikes 1 sätestatakse keskkonnaloa tegevusvaldkondade riigilõivumäärad:

- 1) vee erikasutus – 520 eurot (kehtiv – ei võeta);
- 2) saasteainete viimine paiksest saasteallikast välisõhku – 520 eurot (kehtiv – ei võeta);
- 3) jäätmete käitlemine – 520 eurot (kehtiv – 350 eurot);
- 4) ohtlike jäätmete käitlemine – 780 eurot (kehtiv – 260 eurot);
- 5) maavara kaevandamine – 1000 eurot (kehtiv – 500 eurot).

Riigilõivumäärade aluseks on Keskkonnaameti 2018. aasta keskkonnaloa menetluse teenuse kulude kaardistuse andmed tegevusvaldkondade lõikes. Riigilõivumäärade muutmine ei põhine ainult viidatud kulumudelil – lisaks arvestatakse ka mitme muu aspektidega.

Eelnõukohase seaduse kehtestamisel kohaldatakse kõikidele keskkonnaloa menetlustele KeÜSi 5. peatükis sätestatud loamenetluse korda. Keskkonnaluba antakse tähtajatult ning loa andmine otsustatakse 90 päeva jooksul nõuetekohase taotluse saamisest arvates, välja arvatud maavara kaevandamiseks antavad keskkonnaloa. Lõike 1 punktides 1–3 nimetatud tegevuste keskkonnaloa taotlustähtaeg on 90 päeva, mistõttu on nendes punktides nimetatud tegevuste keskkonnaloa menetluse maht üldiselt samaväärne. Otsesed kulud nimetatud

tegevustele keskkonnanaloo andmiseks on kehtiva süsteemi analüüsi järgi võrdlemisi sarnased, seetõttu on riigilõivumäärade kehtestamisel nimetatud tegevuste lõivud ühtlustatud. Punktis 4 sätestatakse kõrgem ohtlike jäätmete käitlemise keskkonnanaloo taotluse läbivaatamise lõiv, kuivõrd kulumudeli analüüsi alusel on seda tüüpi menetlused keskmisest jäätmete käitlemise loa menetlusest mahukamad. Samuti on ohtlike jäätmete käitlemisega seotud kõrgendatud keskkonnanariski tekkimise võimalus ja rangemad käitlusnõuded, mis põhjendatult toovad kaasa toimingute suurema menetluskoormuse.

Sama põhimõtet on järgitud maavara kaevandamise riigilõivumäärade kulupõhimõttel kehtestamisel RLS § 136² lõike 1 punktis 5. Kaevandamisloa andmine otsustatakse võrreldes teiste tegevuste 90-päevase menetlustähtajaga pikema aja - ühe aasta jooksul. Kuluanalüüsil põhinev riigilõivumäär ettepanek näitab selget seost loa menetluste mahu ja kestuse vahel. Seetõttu on maavara kaevandamise keskkonnanaloo taotluse läbivaatamise riigilõivumäär kõrgem keskkonnanaloo teistest tegevusvaldkondadest.

Lisaks arvestatakse eelnõukohase seaduse rakendamisel keskkonnanaloo menetlusprotsesside efektiivsuse paranemisega, mistõttu on riigilõivumäärad ühtlustatud 10% alla teadaoleva keskmise teenusekulu hinna.

Paragrahvi 136² lõigetes 2 ja 6 sätestatakse soodustused mitut tegevust ühendava keskkonnanaloo taotlemiseks ning olemasoleva loa muutmise riigilõivu määradele. Kuivõrd loa muutmise menetlus on kiirem protsess, kui on uue loa taotluse läbivaatamine, kehtestatakse lõikes 2 keskkonnanaloo muutmise taotluse läbivaatamise eest riigilõivumääraks 50 protsenti lõikes 1 sätestatud riigilõivu tasudest.

Ühtse keskkonnanaloo andmisel väheneb kogu menetlusega kaasnev töökoormus, sest üks avalik menetlus kulgeb ühe protsessina. Mitut valdkonda ühendava keskkonnanaloo taotluse läbivaatamine on kokkuvõttes vähem mahukas, mistõttu kehtestatakse lõikes 6 soodustus mitut tegevust ühendava keskkonnanaloo taotluse läbivaatamisel – sellisel juhul on riigilõivu määr 80% sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevuste riigilõivumäärade summast. Seejuures on täpsustatud, et lõikes 6 sätestatud soodustust kohaldatakse viimasena – enne arvutatakse keskkonnanaloo riigilõiv lähtudes § 136² lõigetes 1–5 sätestatust.

Paragrahvi 136² lõikes 3 sätestatakse selge erisus, et keskkonnanaloo muutmise menetluses loale tegevuse lisamisel ei kohaldata lõiget 2. Lõige on vajalik, kuna olemasoleva keskkonnanaloo muutmisel uue lõikes 1 nimetatud tegevuse lisamisega kaasneb esmataotlusega samaväärne loa menetluse maht.

Paragrahvi 136² lõigetes 4 ja 5 sätestatakse proportsionaalsuse tagamiseks keskkonnanaloo taotlejatele erinevad lõivu suurusjärgud sõltuvalt loa taotlejast. Lõikes 4 sätestatud soodustus mõjub positiivselt olemasoleva olukorra analüüsimisel vähemalt neljandikule keskkonnanaloo taotlejatest. Kehtivaid keskkonnanalube omab 2500 isikut, neist ligikaudu 600 on kohaliku omavalitsuse üksused, avalik-õiguslikud juriidilised isikud, mittetulundusühingud või mikroettevõtjad. Eelnõukohases seaduses on riigilõivu tasumise vähendamine kavandatud sellest kõige suuremat positiivset mõju avaldavatele sihtrühmadele ehk nimetatud neljandikule keskkonnanaloo taotlejatest, kes kasutavad keskkonda tavapäraselt üldhuviteenuse pakkumise eesmärgil (nt vallavalitsuste hallatav puurkaev või katlamaja, mis mõlemad nõuavad keskkonnanaluba). Samuti laieneb keskkonnanaloo vähendatud riigilõivumäär mikroettevõtjatele, kelle loa menetluse protsess on keskmisest kiirem ning seetõttu keskmisest kuluefektiivsem. Lõivu määra vähendamine on optimaalne suurusjärgk mikroettevõttele keskkonnanaloo

taotlemisel – kujundatud lõivu määr katab menetluse otsesed kulud ning ei ole samal ajal üleliia koormav mikroettevõtte maksejõulisusele.

Paragrahvi 136² lõikes 5 kehtestatakse kõrgendatud riigilõivumäär suurettevõtjatele (kõigist keskkonnaloa omanikest ligikaudu 30 isikut). Kõrgemat lõivu tasuvad suurettevõtted, kelle loa menetluse protsess on keskmisest keerulisem, mahukam ning ka tegevusest tulenev saaste või koormus keskkonnale suurem.

Riigilõivuseaduse muudatused on kavandatud jõustuma 2020. aasta 1. juulil. Perioodil 1. jaanuarist 1. juulini kohaldatakse ühtse keskkonnaloa andmisel kehtivaid riigilõivumäärasid. Kuna lubade nimetused eriseadustes säilivad ka pärast ühtse keskkonnaloa regulatsiooni jõustumist (nt „kaevandamisluba“ MaaPS § 1 lõikes 4), ei teki vastuolu ja riigilõivuseaduse kohaldamine on võimalik – mitme loa(osa) samaaegsel andmisel riigilõivud summeeritakse.

Paragrahv 12 sätestab tööstusheite seaduses tehtavad muudatused.

Paragrahv koosneb 21 punktist.

Eelnõukohase seadusega rakendatakse keskkonnakompleksloa taotlemise ja andmise menetlusele KeÜSi 5. peatüki loamenetluse sätteid. Muudatus on osa keskkonnaõiguse kodifitseerimisest ning sellega tagatakse keskkonnaseadustiku üldosa loamenetluse üldnormide järgimine kõikides keskkonnaõiguse valdkondades. Lisaks, kuna edaspidi on võimalus taotleda ja välja anda ühtset keskkonnaluba, siis ühtlustatakse atmosfääriõhu kaitse seaduses ja jäätmeseaduses asuv jäätme põletus- ja koospõletustehase loa regulatsioon ja kehtestatakse see tööstusheite seaduse 4. peatükis (kaotatakse üleliigsed kordused).

Punktiga 1 muudetakse seaduse § 3 sõnastust ja lisatakse lõige 2, milles öeldakse, et kompleksloa menetlusele kohaldatakse KeÜSi 5. peatükki. Muudetakse ka paragrahvi pealkirja.

Punktiga 2 asendatakse THSi § 7 lõikes 2 tekstiosa „Keskkonnakompleksluba (edaspidi kompleksluba)“ sõnaga „Kompleksluba“, sest lühend on punktiga 1 sätestatud THS §-s 3.

Punktiga 3 muudetakse § 7 lõike 3 loetelu seoses keskkonnalubade nõuete ühtlustamisega. Muudatus jätab lõike 3 punktist 3 välja seal nimetatud jäätmeloa, õhusaasteloa ning vee erikasutusloa viited ja need koondatakse kõik keskkonnaloa ühise nimetaja alla sama lõike punktis 2.

Punktiga 4 tunnistatakse õigusselguse eesmärgil kehtetuks § 16 lõige 4. Lõige tekitab rakendamisel segadust, kohustades eri käitajatele määrama ühe loaga selgelt eristatavad kohustused. Praktikast antakse keskkonnakaitseluba ühele käitajale ja loaga määratakse selged kohustused ja käitaja vastutus. Vastutuse jagamine ühe loaga eri käitajate vahel pole praktikast rakendatav, mistõttu tunnistatakse kehtetuks THSis sätestatud erisus. Seda võimaldab ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010 direktiivi 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (edaspidi *tööstusheite direktiiv*) artikli 4 lõige 6, mille kohaselt liikmesriigid võivad sätestada, et luba võib hõlmata ühe käitise mitut osa, mida käitavad erinevad käitajad. Seega ei ole selle võimaluse loomine kohustuslik.

Punktiga 5 jäetakse § 25 lõike 2 teine lause seaduse tekstist välja, sest keskkonnaloa kehtestamisega kaotab lause teine pool mõtte.

Punktiga 6 tunnistatakse kehtetuks § 28 lõiked 1 ja 2. Lõige 1 on taotluse esitamise tehnilist korda reguleeriv säte, mistõttu edaspidi sätestatakse see kompleksloa taotluse vormistuse ja esitamise korda täpsustavas keskkonnaministri määruses. Lõige 2 tunnistatakse kehtetuks seletuskirja KeÜSi muutva § 1 punktis 7 selgitatud põhjusel.

Punktiga 7 lisatakse § 28 uus lõige 1¹, mille kohasel koosneb kompleksloa taotlus muuhulgas KeÜSis, AÕKSis, JäätSis ja VeeSis sätestatud keskkonnaloa taotluse andmetest ja lisadest. Muudatus on vajalik olemasoleva õigusruumi paremaks sidumiseks valdkondlikes õigusaktides sätestatud nõuetega. Sarnaselt kehtivale korrale täpsustatakse kompleksloa taotluse ja selle lisade andmekoosseisu ning taotluse vormistuse ja esitamise korda sama paragrahvi lõike 6 alusel kehtestatud keskkonnaministri määrusega. Analoogset regulatsiooni sisaldab kehtiv keskkonnaministri 19. juuni 2013. a määrus nr 36 „Keskkonnakompleksloa taotluse ja selle lisade vormid ning keskkonnakompleksloa sisu täpsustavad nõuded ja vorm“.

Punktiga 8 tunnistatakse õigusselguse ja korduste kaotamise eesmärgil kehtetuks § 29 (taotluse koosseis) punktid 4 ja 6. Lisade esitamise kohustus on sätestatud KeÜS § 42 lõike 3 punktis 2 ja JäätS § 78 lõikes 3.

Punktiga 9 tunnistatakse kehtetuks tööstusheite seaduse §-d 30–36. THSi § 30 on kompleksloa taotluse menetlusse võtmise kohta. Selleks, et ühtlustada kompleksloa ja keskkonnaloa menetlust, tunnistatakse THSi § 30 kehtetuks ning kompleksloa taotluse menetlusse võtmine toimub samadel alustel kui keskkonnaloa menetlusse võtmine ehk KeÜSi ja HMSi kohaselt. THSi §-s 31 sätestatud kohaliku omavalitsuse üksuse kaasamine kompleksloa menetlusse dubleerib KeÜSi § 43. THSi §-s 32 sätestatud avatud menetluse kohaldamine dubleerib KeÜSi § 44. THSi §-d 33–36 käsitlevad loa menetluse avalikustamist ja avalikkuse kaasamist ning need on kaetud KeÜSi §-dega 47, 48 ja 48¹.

Punktiga 10 tunnistatakse kehtetuks § 37 lõiked 3–6 ning 8 ja 9. Kehtetuks tunnistatavad lõiked kordavad KeÜSi ja HMSi sätteid.

Punktiga 11 tunnistatakse kehtetuks §-d 38–40. THSi § 38 lõige 1 ütleb, millel peab loa andmise otsus põhinema. Paragrahvi 38 lõige 3 ütleb, mida otsus peab sisaldama. Tööstusheite direktiiv reguleerib loa sisu, kuid see, mida otsuses kajastama või otsuse tegemisel arvestama, on iga riigi enda korraldada. Seaduse tasemel sellise täpsusastmega loa andja tegevuse reguleerimine ei ole mõistlik. THSi § 38 lõiked 2 ja 4 on reguleeritud KeÜSi 5. peatükis.

THSi §-s 39 on sätestatud kompleksloa andmisest keeldumise alused ning see tunnistatakse kehtetuks, kuna paragrahv dubleerib KeÜSi §-s 52 sätestatud keeldumise aluseid.

THSi § 40 sätestab kompleksloa andmise ja andmisest keeldumise otsuse avalikustamise ning see tunnistatakse kehtetuks, kuna KeÜSi 5. peatüki kohaldamisel rakendatakse edaspidi KeÜSi §-s 58 sätestatud loa teatavaks tegemise korda.

Punktiga 12 lisatakse § 41 lõige 1¹, mis ütleb, et kompleksloale kohaldatakse KeÜSis, AÕKSis, JäätSis ja VeeSis sätestatud loa kohustusliku sisu nõudeid. Muudatus on vajalik olemasoleva õigusruumi paremaks sidumiseks valdkondlikes õigusaktides asuvate lubade sisule kehtivate nõuetega – kompleksluba koosneb keskkonnalubade andmetest ning THSi alusel nõutavatest täiendavatest andmetest.

Punktiga 13 tunnistatakse kehtetuks § 41 lõike 2 punktid 1 ja 2 sest KeÜSi 5. peatüki kohaldamisel on loa üldandmed kaetud KeÜSi § 53 lõike 1 punktides 1–3 sätestatuga. Sarnaselt

kehtivale korrale täpsustatakse kompleksloa andmekoosseisu sama paragrahvi lõike 6 alusel kehtestatud keskkonnaministri määruses.

Punktiga 14 tunnistatakse kehtetuks § 49 lõige 7. Edaspidi tasutakse riigilõivu kompleksloa muutmise menetluse, mitte läbivaatamise menetluse eest ning kohaldub KeÜSi § 42 lõige 4.

Punktiga 15 muudetakse § 50 ja viiakse see vastavusse KeÜSi §-ga 59. Kompleksloa muutmisele kohaldatakse KeÜSi § 59 ning lisaks veel täiendavaid nõudeid, mis sõltuvad kompleksloaga käitiste eripärast.

Punktiga 16 tunnistatakse kehtetuks §-d 51 ja 52. Kompleksloa muutmisele kohaldatakse sama menetlust, mis keskkonnaloa muutmisele. Paragrahv 52 on kompleksloa lihtsustatud korras muutmine, mis on sisuliselt sama, kui keskkonnaloa muutmine avatud menetluseta.

Punktiga 17 muudetakse § 53 sõnastust, et see oleks kooskõlas muudetud §-ga 50.

Punktiga 18 muudetakse § 54 ja viiakse see vastavusse KeÜSi §-ga 62. Kompleksloa kehtetuks tunnistamisele kohaldatakse KeÜSi §-s 62 sätestatud muutmise aluseid THSi §-s 54 sätestatud erisustega, mis tulenevad kompleksloaga käitiste eripärast.

Punktiga 19 tunnistatakse kehtetuks § 55. Kompleksloa kehtetuks tunnistamisele kohaldatakse KeÜSi ja HMSi kohast menetlust ning eraldi nõudeid, mis on esitatud §-s 55, kompleksloa kehtetuks tunnistamise menetluseks vaja ei ole.

Punktiga 20 muudetakse § 60 lõiget 2, mille kohaselt tuleb kompleksloa andmise, muutmise ja muutmata jätmise otsused teha kättesaadavaks nii Keskkonnaministeeriumi kui Keskkonnaameti veebilehel ja keskkonnaotsuste infosüsteemis. Lubade info on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis ning sama teabe kättesaadavaks tegemine teistel veebilehtedel on dubleeriv ja liigne töökoormus, arvestades, et KOTKAs sisaldab kõige ajakohasemat ja täielikumat lubadega seotud infot ja isikuid seda kasutama suunamine on seega põhjendatud. Seega on piisav seaduses sätestada, et lubadega seonduv info tehakse kättesaadavaks keskkonnaotsuste infosüsteemis.

Punktiga 21 luuakse selge kord jäätme põletus- või koospõletustehasele loa taotlemiseks ja andmiseks. Muudatusega ühtlustatakse seni tööstusheite seaduses, atmosfääriõhu kaitse seaduses ja jäätmeseaduses sätestatud nõuded (paraneb ka veeseaduse rakendamine) ning sätestatakse jäätme põletus- või koospõletustehase käitaja loa kohustused täielikult THSis.

Jäätme põletus- ja koospõletustehase nõuded tulevad tööstusheite direktiivist, mille nõuded on kehtiva õiguse järgi üle võetud THSi 4. peatüki ja selle alusel antud rakendusaktidega. Kuna aga jäätme põletus- või koospõletustehase käitamine on võimalik ka keskkonnaloa alusel, on kehtivas atmosfääriõhu kaitse seaduses ja jäätmeseaduses sätestatud eraldi nõuded sellise loa taotlemiseks ning kohaldub ka veeseaduse alusel vee erikasutusloa kohustus. Jäätme põletustehase käitamiseks loa taotluse ja sisu kohustuste aluseks on tööstusheite direktiivi artiklid 44 ja 45. Tehase rajamisel on olenevalt künnisvõimsusest kohustus taotleda kompleksluba või keskkonnaluba. Eelnõukohase seadusega tunnistatakse kehtetuks AÕKSi § 91 lõikes 4 ja § 98 lõikes 2 ning JäätSi §-des 95 ja 96 asuvad dubleerivad sätted ja kehtestatakse nendes sisalduvad nõuded THSi §-des 88¹ ja 88². Võrreldes kehtiva õigusega sisulist muudatust jäätme põletus- või koospõletustehase käitamise loa taotluse ja loa sisule ei tehta. Jäätme põletus- või koospõletustehase keskkonnaloa taotlemise korda täpsustatakse keskkonnaloa andmekoosseisu ja andmise korra rakendusaktis.

Paragrahv 13 sätestab veeseaduses tehtavad muudatused.

Paragrahv koosneb kahest punktist.

Veeseaduses tunnistatakse kehtetuks sätted, mis käsitlevad vee erikasutuse keskkonnanõu menetluse tähtaegu. Muudatusega ühtlustatakse loa tähtajad ja kaotatakse kordused nii VeeSist kui ka samaväärse muudatusega AÕKSist ja sätestatakse loa tähtajad KeÜSi § 53 lõikes 2.

Veeseaduses sisalduvad täiendavad alused loa tähtajaliseks andmiseks jäävad endiselt veeseadusesse, sest tegemist on valdkonnaspetsiifiliste alustega, mida ei saa üldisele tasemele viia.

Paragrahv 14 sätestab eelnõu jõustumisaja.

Seadus on kavandatud jõustuma 2020. aasta 1. jaanuaril. Erandina jõustub § 4 (jäätmeseaduse muudatused) 2019. aasta 1. oktoobril.

Riigilõivuseaduse muudatused on kavandatud jõustuma 2020. aasta 1. juulil, et anda ettevõtjatele aega uute lõivumääradega kohandamiseks.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõukohases seaduses ei võeta kasutusele uusi termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on seotud Euroopa Liidu õigusega samas ulatuses, milles Euroopa Liidu õigust rakendasid seni kehtivad atmosfääriõhu kaitse seadus, jäätmeseadus, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus ja tööstusheite seadus. Eelnõu vastab Euroopa Liidu õigusele. Kuna loetletud kehtivate õigusaktidega on Euroopa Liidu õigus juba üle võetud, ei ole eelnõukohase seaduse ja Euroopa Liidu õiguse vastavuse võrdlustabelit koostatud.

6. Seaduse mõju

Eelnõukohase seadusega ei kavandata kehtiva õigusega võrreldes põhimõttelisi muudatusi. Seadus parandab seni fragmentaarsete keskkonnanõu nõuete kvaliteeti ning õigusselgust ja keskkonnaseadustiku rakendajasõbralikkust. Eelnõu koostamisel on rangelt järgitud keskkonnaseadustiku üldosa seaduses sätestatud põhimõtteid ja keskkonnanõu ühesuguse menetluse kontseptsiooni rakendamist kogu keskkonnaõiguses. Seadus muudab keskkonnanõu menetluse ühtlasemaks ja lihtsamaks nii loa taotlejatele kui ka Keskkonnaametile.

Seadusega ei kaasne olulist sotsiaalset, sealhulgas demograafilist mõju, samuti mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, majandusele, regionaalarengule ega kohaliku omavalitsuse korraldusele.

Olulisemad kavandatud muudatused ja nende mõju:

Kuna tegemist on keskkonnaõiguse kodifitseerimisega seotud eelnõuga, ei kaasne seaduse rakendamise riskide, ulatuslike mõjusid ega halduskoormuse kasvu, samuti ei kavandata põhimõttelisi muudatusi õiguskorras. Seetõttu ei kaasne seadusega olulisi mõjusid ning seletuskirjale ei ole lisatud HÕNTE § 46 nõuete kohast põhjaliku mõjuanalüüsi aruannet.

Mõju hindamisel keskendutakse mõjudele, mis kaasnevad keskkonnaluba reguleerivate nõuete süstematiseerimise, KOTKAS arenduste kasutusele võtmise, lubadega seotud kohustuste muutumise ning halduskoormuse vähendamise. Lisaks hinnatakse mõjusid, mis kaasnevad riigilõivuseaduse muutmisega.

6.1. Mõju avaldav muudatus: keskkonnaseadustiku üldosa ning eriosade õigusselguse parandamine ning ühtse keskkonnaloa kontseptsiooni rakendamine.

Sihtrühm: keskkonnalubade omajad ja taotlejad, Keskkonnaministeeriumi haldusala ametnikud. 2019. aasta jaanuarikuu andmetel on muudatusest otseselt mõjutatud sihtrühm 2500 keskkonnaloa omajat ja 200 keskkonnakompleksloa omajat.

Kavandatav muudatus mõjutab peamiselt keskkonnaloa omajaid ja taotlejaid, sihtrühm on keskmine. Mõju olulisus sihtrühmale on keskmine, mõju ulatus ja avaldumise sagedus on keskmine. Muudatus avaldab positiivset mõju riigivalitsemise reformi eesmärgi täitmisele, vähendades ettevõtjate ning ametnike haldus- ja töökoormust tänu efektiivsemale korraldusele. Ebasoovitavad mõjud võivad kaasneda lühiajaliselt uuele menetluskeskkonnale üleminekul. Mõjud minimeeritakse infosüsteemi ning keskkonnaloa taotlemise kasutusjuhendite ning Keskkonnaameti-poolse kasutajatoe pakkumisega.

Kaasnev mõju: seaduse rakendamisel on arvestatud keskkonnalubade kvaliteedi paranemisega ning seeläbi loa omajate ja taotlejate rahulolu suurenemisega. Kavandatava muudatuse peamine mõju avaldub mitut tegevust ühendava keskkonnaloa andmise rakendamise kaudu. Ühtse keskkonnaloa kontseptsioonile üle minek vähendab loa menetluste üldarvu (kaovad paralleelsed menetlused) ning välja antavate keskkonnalubade hulka. Enne kavandatavat muudatust on kehtivaid nn valdkondlikke liigilubasid 4702 (jäätmehaldus-, vee erikasutuse, õhusaaste, kaevandamise valdkond), millele lisaks on 158 keskkonnaluba dubleerivat ohtlike jäätmehalduse käitlusalansi ja 46 kasvuhoonegaaside heitkoguse luba. Kehtivaid keskkonnalube on kavandatava muudatusega võimalik vähendada kuni 2000 võrra – täpne muudatusega saavutatav lubade hulga vähenemine sõltub loaga reguleeritava tegevuse iseloomust ning asukohast. Kehtivate lubade analüüsi põhjal on võimalik ühtse keskkonnaloa kontseptsiooni rakendamisel sellest kasu saada vähemalt neljandikul keskkonnaloa omajatest, s.o vähemalt 621 isikul.

Mõju riigiasutuste korraldusele: muudatuse mõju riigiasutuste töökoormusele ja töö iseloomule on positiivne, kuna vähendab Keskkonnaministeeriumi valitsemisala töö- ja ressursikulu. Täpsemalt on kulude kokkuhoidu kirjeldatud seletuskirja 7. peatükis.

Mõju elu- ja looduskeskkonnale: seaduse rakendamine on kaudse positiivse mõjuga üldiste Eesti keskkonnakaitseliste eesmärkide täitmisele, kuna seadus loob terviklikuma õigusruumi ja parandab keskkonnaloa taotluste ning Keskkonnaameti välja antavate keskkonnalubade kvaliteeti.

6.2. Mõju avaldav muudatus: keskkonnalubade taotlemine ja menetlemine, loaga seotud seire-, aruandlus- ja muude kohustuste täitmine ning kogutud andmete säilitamine KOTKASes.

Sihtrühm: keskkonnalubade omajad ja taotlejad, Keskkonnaministeeriumi haldusala ametnikud. Sihtrühmaks on 2500 keskkonnaloa omajat ja 200 keskkonnakompleksloa omajat.

Sihtrühm on keskmine. Mõju ulatus ja avaldumise sagedus on keskmine. Ebasoovitavaid mõjusid ei kaasne.

Kaasnev mõju: KOTKASE edasiarenduste kasutusele võtmisega lihtsustuvad tööprotsessid ning väheneb nii loa omaja ja taotleja halduskoormus kui ka Keskkonnaameti töökoormus. Erinevate valdkondadega (vesi, õhk, jäätmed, maapõu jm) seotud teenuseid pakutakse täna kuues erinevas infosüsteemis (KOTKAS, KLIS2, OSIS, JATS, VEKA, HEIAN) ning erinevatel alustel – puudub ühtne menetlusloogika, keskkonnatasusid hallatakse ja aruandeid esitatakse erinevates süsteemides. Klientidel on teenuseid keeruline leida ning raske aru saada, kuidas keskkonnaluba taotleda, kuidas toimub menetlus ja kuidas saab teenusega seotud kohustusi täita. Kui kliendil on mitut liiki lube, puudub tal neist terviklik ülevaade. Eelnõukohase seaduse rakendamine võimaldab loast tulenevate kohustuste täitmiseks kasutusele võtta tänapäevase infosüsteemi, mis omakorda parandab keskkonnalubade kvaliteeti ja tagab efektiivsema kontrolli loaga seotud kohustuste täitmise üle.

Eelnõukohane seadus on positiivse mõjuga keskkonnaloa omajatele ja taotlejatele. KOTKASE süsteemi arenduses on loodud valdkondlikud automaatkontrollid, eeltäitmise funktsioonid, teiste andmekogudega liidestused ja loaga kaasnevate kohustuste ülevaated. IT-süsteemide liidestamine nii Keskkonnaministeeriumi haldusala siseste kui ka väliste infosüsteemidega (äriregister, rahvastikuregister jt) parandab andmete täpsust ja kontrolli.

Mõju majandusele: muudatus avaldab kaudset positiivset mõju keskkonnalubade omajate ja taotlejate majandustegevusele, kuna lihtsustab võrreldes varasema olukorraga loa taotluste esitamist ja parandab infovahetust ning info kättesaadavust ametiasutustele. Lisaks paraneb muudatusega üldine keskkonnainfo kättesaadavus ning seeläbi ettevõtjate teadlikkus keskkonnanõuetest.

Mõju riigiasutuste korraldusele: muudatuse mõju riigiasutuste töökoormusele ja töö iseloomule on positiivne ning parandab võrreldes varasema olukorraga keskkonnaotsuste üldist kvaliteeti. KOTKASE edasiarenduste kasutusele võtmine kiirendab infosüsteemis dokumentide koostamist, esitatud dokumentide sisulist menetlemist, teavituste saatmist, nõuete esitamist ning võimaldab efektiivsemalt hinnata ametnike töökoormust, koostada aruandeid ning analüüsida andmeid. Keskkonnalubadele ühtsete nõuete ja andmekoosseisude kehtestamine aitab tagada keskkonnaandmete parema kättesaadavuse.

Mõju elu- ja looduskeskkonnale: seaduse rakendamine on positiivse mõjuga üldiste Eesti keskkonnakaitseliste eesmärkide täitmisele – paraneb keskkonnalubade kvaliteet, keskkonnaotsuste süstemaatilisus ning tagatakse efektiivsem riigi järelevalve keskkonnakasutuse üle.

Lisaks on muudatusel kaudne positiivne mõju keskkonnakaitseliste eesmärkide saavutamisele, kuna see võimaldab esitada kvaliteetsemaid keskkonnaloa taotlusi, mille koostamisse on taotleja rohkem panustanud. Seeläbi on loa andjal rohkem infot, mille abil määrata käitaja tegevusele meetmed, mis tagavad keskkonna kõrgetasemelise kaitse.

6.3. Mõju avaldav muudatus: üldgeoloogilise uurimistöö ja maavara geoloogilise uuringu lubadega seotud õiguste täpsustamine ja menetluse lihtsustamine.

Sihtrühm: üldgeoloogilise uurimistöö ja maavara geoloogilise uuringu loa omajad ja taotlejad, Keskkonnaministeeriumi haldusala ametnikud.

Sihtrühm on väike. Mõju ulatus on keskmine, avaldumise sagedus väike. Ebasoovitavaid mõjusid ei kaasne.

Kaasnev mõju: suur osa MaaPSi muudatusest on seotud sellega, et maavara otsingut saab edaspidi teha üldgeoloogilise uurimistöö loa asemel uuringuloa alusel. Kuna menetluslikult oli maavara otsinguks antav üldgeoloogilise uurimistöö luba sisuliselt identne uuringuloaga, ei avalda see muudatus sisulist märkimisväärset mõju. Muudatuse tulemusena eristuvad paremini eri liiki load ja nendega seotud õigused.

Kuna üldgeoloogilise uurimistöö loa alusel ei saa enam maavara otsingut korraldada ja selle alusel maavaravaru arvele võtta, siis antud loa liigiga potentsiaalselt kaasnevad keskkonnamõjud sellest tulenevalt vähenevad ning uuringud enam maakasutuspiiranguid kaasa ei too, ei anta luba avatud menetluses ega küsita menetluse lihtsustamiseks edaspidi selle loa puhul kohaliku omavalitsuse üksuse arvamust. Load on siiski ka edaspidi avalikult kättesaadavad ja kohaliku omavalitsuse üksust tuleb välitöödest teavitada. Muudatusega kaasnev mõju on väike, kuna ka varem oli avalikkuse huvi üldgeoloogilise uurimistöö vastu väike ja vähesel määral osaleti eelkõige maavara otsinguks antavate lubade menetlustes. Üldgeoloogilisele uurimistööle rakenduvad keskkonnapiirangud ja -nõuded ei muutu.

Lisaks lühendatakse kohaliku omavalitsuse üksusele geoloogilise uuringu loa taotluse ja otsuse eelnõu kohta arvamuse andmiseks antavat aega. Seni oli selleks kaks kuud, edaspidi 30 päeva. Muudatusega ei kaasne märkimisväärset mõju, kuna uuringuloa taotlus ei ole kuigi mahukas ja selle läbitöötamine ning arvamuse kujundamine ei vaja palju aega. Lisaks on analoogselt keskkonnalubade puhul arvamuse esitamise aeg ka praegu reeglina 30 päeva.

Seoses asjaoluga, et üldgeoloogilise uurimistöö loa alusel ei saa enam korraldada maavarade kasutuselevõtmise eesmärgil tehtavaid uuringuid, ei nõuta üldgeoloogilise uurimistöö loa taotluse puhul enam tekkivate kaevandamisjäätmete kirjeldust ega kaevandamisjäätmekava. Nimetatud muudatus ei too kaasa sisulist mõju, kuna üldgeoloogilise uurimistöö korral ei ole Eestis kaevandamisjäätmekavaid tekkinud ja seda ka juhul, kui uuriti maavarasid.

Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja uuringuloa menetlustes ei nõuta bürokraatia vähendamise eesmärgil enam eelhinnangut selle kohta, kas tegevusel on oluline keskkonnamõju (KeHJS § 6 lõike 2 punkt 2). Praktika on näidanud, et eelhinnangute koostamisega kaasneb suur töömaht ja reaalselt väärtust sellel ei ole, kuna uuringute mõjud ei ole märkimisväärsed. Praeguseks ei ole algatatud mitte ühtegi keskkonnamõju hindamist maavara geoloogilise uuringu loa taotluse ja üldgeoloogilise uurimistöö loa taotluse menetluses. Seetõttu on põhjendatud sellest nõudest loobumine. Loa andjale jääb siiski võimalus KMH algamiseks, kui selleks on põhjendatud alus, kuna edaspidi liigituks need tegevused muude tegevuste alla, mis võivad teatud juhtudel kaasa tuua olulise keskkonnamõju. Säilib ka kohustus anda eelhinnang süvapuurimise korral (üle 1000-meetrise sügavusega puuraugud). Seetõttu on eelhinnangu andmine ka edaspidi kohustuslik selliste maavara geoloogiliste uuringute ja üldgeoloogiliste uurimistööde puhul, mille käigus on kavas süvapuurimine. Eelnevast tulenevalt ei ole muudatusel negatiivset mõju.

Uuringuloa andmise otsustamise tähtaja lühendamine ühelt aastalt 90 päevale ja üldgeoloogilise uurimistöö loa andmise otsustamise tähtaja lühendamine ühelt aastalt 30 päevale on seotud kavandatud menetluste lihtsustustega. Näiteks ei ole menetluses enam kohustuslik maavarade komisjoni arvamuse küsimine, kohaliku omavalitsuse üksusel on taotluse ning taotluse kohta antava haldusakti eelnõu kohta arvamuse esitamiseks kahe kuu asemel 30 päeva, lubade menetlustes ei ole enam vaja koostada keskkonnamõju eelhinnangut ja tehtud on veel mõned väiksemad lihtsustused. Kuna tähtaja lühendamisega koos on lihtsustunud ka menetlus, ei põhjusta muudatus täiendavat koormust. Alles jääb ka võimalus nii üldgeoloogilise uurimistöö loa kui ka uuringuloa taotluse puhul menetluse tähtaega pikendada, kui ilmnevad asjaolud, mis ei võimalda loa andmise otsustamist selle tähtaja jooksul.

Üldgeoloogilise uurimistöö loa taotluse läbivaatamise eest ei tule edaspidi riigilõivu tasuda. Võimalik riigilõivude laekumise vähenemine ei oleks seejuures märkimisväärne, kuna üldgeoloogilise uurimistöö lubasid anti 2018. aastal 12, 2017. aastal 10, 2016. aastal 2 ja 2015. aastal 1. Seoses üldgeoloogilise uurimistöö loa alusel lubatavate tegevuste muutmisega saab prognoosida 2019. aastal veelgi lubade arvu olulist vähenemist.

Mõju majandusele: uuringulubade menetlus muutub lihtsamaks ja menetlusaeg lüheneb. Seetõttu muutub uuringute korraldamine operatiivsemaks ja ettevõtjate jaoks paremini ettenähtavaks. Parema info maapõue ehituse ja maavarade kohta võimaldab teha paremaid otsuseid maavarade ja maapõue kasutamise ning kaitse küsimustes, mis kokkuvõttes omab potentsiaalselt positiivset mõju ka majandusele. Üldgeoloogilise uurimistöö loa taotluse läbivaatamise riigilõivu kaotamise mõju on väike, kuna antavate lubade arv on väike. Seoses üldgeoloogilise uurimistöö loa alusel lubatavate tegevuste muutmisega saab 2019. aastal prognoosida taas lubade arvu olulist vähenemist. Üldgeoloogilise uurimistöö loa andmise või muutmise taotluse läbivaatamise eest tasutakse praegu riigilõivu 200 eurot. Seega võiks olemasoleva statistika alusel riigil aastast riigilõivu jääda saamata maksimaalselt *ca* 2000 eurot ja prognoosi arvestades veelgi vähem.

Mõju riigiasutuste korraldusele: uuringulubade menetluste lihtsustamine vähendab Keskkonnaameti formaalsete toimingutega seotud töökoormust ja võimaldab taotlusi sisulisemalt hinnata. Mõju uuringulubade taotluste menetlustega seotud töökoormuse vähenemisele ei ole taotluste väikest arvu arvestades kokkuvõttes väga suur. Mõnevõrra väheneb ka kohaliku omavalitsuse üksuste töökoormus, kuna üldgeoloogilise uurimistöö lubade taotluste kohta ei ole enam vaja arvamust avaldada.

Mõju elu- ja looduskeskkonnale: muudatused ei mõjuta otseselt elu- ega looduskeskkonda.

6.4. Mõju avaldav muudatus: erisuse lisamine keskkonnamõju hindamiseks enne tegevusloa taotluse esitamist

Sihtrühm: Tegevusloa andjad (otsustajad), arendajad, asjaomased asutused (KeHJS § 23 mõistes), KMH eksperdid. Sihtrühma suurust on raske hinnata, sest ei ole teada, paljud isikud hakkaksid seda võimalust kasutama.

Mõju ulatus on väike, avaldumise sagedus väike. Ebasoovitavaid mõjusid ei kaasne.

Kaasnev mõju: Kehtiva KeHJSi kohaselt algatatakse KMH arendaja poolt esitatava tegevusloa taotluse alusel. KeHJSi muudatusettepanekuga ei muudeta KMH põhimõtteid ega menetluse üldist korraldust, vaid muudetakse kehtivat KMH süsteemi paindlikumaks (eelkõige arendaja seisukohalt). Tegemist on arendaja soovi alusel toimuva KMH võimaluse loomisega (KMH tegevuse kavandamise varases etapis). Näiteks on kasulik juba tegevuse kavandamisel arvestada keskkonnatingimustega. Erinevatele KMH osapooltele ei kaasne täiendavat mõju, nad täidavad sama rolli ja ülesandeid, mis kehtivas KeHJSi KMH süsteemis. Seega kokkuvõttes kaasneb KeHJSi muudatusettepanekuga väheoluline, aga positiivne mõju KMH osalistele. Kuna tegemist ei ole ulatuslike muudatustega, ei teki nendega kohanemisel raskusi.

Muudatusettepanekute sotsiaalset mõju võib pidada positiivseks, sest need võimaldavad enne tegevusloa taotlemist avalikkust kaasata. Samuti on eelnõul positiivne majandusmõju, kuna arendajatel on teatud juhtudel oluline juba varases etapis oma tegevusi planeerides teada, kas kaasneva keskkonnamõju tõttu on üldse mõistlik tegevust ellu viia ning tegevusloa taotlema hakata ning milliste keskkonnatingimustega nad arvestama peavad. See võib väljenduda ka kulude kokkuhoius ning üldises haldusmenetluse efektiivsemaks muutmises.

Muudatusettepanekud, millega korrigeeritakse ja täiendatakse KeHJSs ette nähtud KMH menetlust menetlustoimingute ajaraamistikega seonduvalt, muudavad KMH menetluskorda selgemaks ning paremini rakendavamaks nii otsustaja kui arendaja seisukohast. Kaotatakse praktikas probleeme tekitanud ebakõlad KeHJSi ja EhSi vahel seoses projekteerimistingimusi puudutavate sätetega.

Mõju riigiasutuste korraldusele: Otsustajate jaoks on muudatuse mõju ebaoluline, kuid teatud juhtudel ka positiivne: kui KMH menetlus on juba varem teostatud, siis lihtsustab ja kiirendab see tegevusloa andmise üle otsustamise menetlust.

Mõju elu- ja looduskeskkonnale: muudatused ei mõjuta otseselt elu- ega looduskeskkonda.

6.5. Mõju avaldav muudatus: geoloogilise uuringu tegemisel saadud kivimaterjali, puursüdamike ja proovide säilitamise üle otsustamine ja nende säilitamine.

Sihtrühm: üldgeoloogilise uurimistöö ja maavara geoloogilise uuringu loa omajad ja taotlejad, Keskkonnaministeeriumi haldusala ametnikud, Eesti Geoloogiateenistus.

Sihtrühm on väike. Mõju ulatus on väike, avaldumise sagedus keskmine. Ebasoovitavaid mõjusid ei kaasne.

Kaasnev mõju: muudatuse tulemusena hakkab uuringu tegemisel saadud materjali säilitamise üle otsustama ja säilitamist korraldama Eesti Geoloogiateenistus. Muudatusel arvestatavat mõju ei ole, kuna muudatus peegeldab sisuliselt praegu juba toimivat praktikat.

Mõju riigiasutuste korraldusele: muudatuse tulemusena väheneb minimaalselt Maa-ameti töökoormus, kuna Maa-amet ei pea enam kivimaterjali, puursüdamike ja proovide säilitamise üle otsustama ega säilitamist korraldama. Mõnevõrra suureneb vastava tööülesande lisandumise tõttu Eesti Geoloogiateenistuse töökoormus. Samas on see Eesti Geoloogiateenistuse huvides ja töökorralduslikult juba praegu samamoodi lahendatud ning toimib. Maa-amet pakub uuringuaruannete laekumisel uuringust üle jäänud materjali Eesti Geoloogiateenistusele, kes saab otsustada, kas soovib materjali säilitada või mitte.

Mõju elu- ja looduskeskkonnale: muudatused ei mõjuta otseselt elu- ega looduskeskkonda.

6.6. Mõju avaldav muudatus: maavarade komisjoni rolli muutmine.

Sihtrühm: üldgeoloogilise uurimistöö ja maavara geoloogilise uuringu loa ning maavara kaevandamise loa omajad ja taotlejad, Keskkonnaministeeriumi ja haldusala ametnikud, maavarade komisjon.

Sihtrühm on väike. Mõju ulatus on keskmine, avaldumise sagedus väike. Ebasoovitavaid mõjusid ei kaasne.

Kaasnev mõju: maavarade komisjoni rolli muutmine aitab lühendada üldgeoloogilise uurimistöö loa, maavara geoloogilise uuringu loa, maavara kaevandamise loa ja nimetatud lubade muutmise taotluste menetlusaega MaaPSi § 21 lõikes 2 nimetatud kivimi, setendi, gaasi jm taotluste puhul, kuna edaspidi ei ole kohustust nende taotlustega seotud materjale esitada maavarade komisjonile arvamuse saamiseks. Keskkonnaameti maapõuebüroo on sisemise töökorralduse tulemusel saavutanud piisavalt hea lubade menetluse kvaliteedi ning maavarade komisjoni tagasiside piirdub valdavalt vormilis-tehniliste märkustega, mistõttu täiendav

maavarade komisjoni arvamuse küsimine ei suurenda oluliselt lubade ja loa korralduste kvaliteeti.

Muudatuse tulemusel muutub järvelubja, järvemuda, meremuda, kruusa, liiva, lubjakivi, dolokivi, savi ja turba loa taotlejale loa menetlemiseks kuluv aeg, kuna jääb ära kuni kahe kuu pikkune maavarade komisjonis läbivaatamise kohustus. Strateegiliste maavaradega (põlevkivi, fosforiit jt MaaPS § 21 lõikes 2 nimetatud maavarad) seotud menetlusi ei muudeta ja need esitatakse ka edaspidi maavarade komisjonile arvamuste saamiseks.

Muudatuste tulemusena väheneb maapõue valdkonna lubade menetlusaeg MaaPSi § 21 lõikes 2 nimetatud maavarade korraldusliku perioodi poole võrra ja vähendatakse asutuste koormust lubade menetlemisel. Samas säilib Keskkonnaministeeriumi ja allasutuste võimalus küsida maavarade komisjonilt nõu ja arutada keerukamaid menetlusi ja teisi maapõuega seonduvaid küsimusi.

Muudatuse tulemusel jääb maavarade komisjoni kohustuseks § 21 lõikes 2 nimetatud kivimi, setendi, vedeliku või gaasi loa taotluste, loa muutmise taotluste ning taotluse kohta antava haldusakti eelnõu kohta arvamuse andmine, seega strateegiliste maavarade ning ka keerukamate ja probleemsete küsimuste arutamine ja ettepanekute tegemine.

Mõju majandusele: muudatus avaldab kaudset positiivset mõju keskkonnanaloo omajate ja taotlejate majandustegevusele.

Muudatuse tulemusel kiireneb loa menetlusaeg ning ettevõtted saavad majandustegevuseks vajaliku keskkonnanaloo kiiremini. Loa taotlejale lüheneb loa menetlemiseks kuluv aeg, kuna jääb ära kuni kahe kuu pikkune maavarade komisjonis läbivaatamise kohustus, mida toetab ka riigi nullbürokratia eesmärk. Keskkonnaministeerium on hinnanud, et maapõue valdkonna lubade menetlusaeg väheneb ligikaudu poole võrra (365 päevalt 180 päevani), korrastamisprojektide menetlusaeg kuni kolm korda (kolmelt kuult ühe kuuni).

Mõju riigiasutuste korraldusele: muudatuse tulemusel väheneb riigiasutuste töökoormus, lubade menetlemiseks ei ole vaja maavarade komisjoni arvamust kõikide loa taotluste kohta, samas säilib võimalus arutada maavarade komisjonis küsimusi vastavalt vajadusele. 2018. aastal menetles maavarade komisjon kokku 191 üldgeoloogilise uurimistöö, geoloogilise uuringu ja maavara kaevandamise luba ning loa muutmise taotlust ja korrastamisprojekti. Komisjoni koosolekud toimuvad kord kuus, et täita MaaPSi nõuet anda aramus kahe kuu jooksul. Komisjoni koosolekuteks on vaja ette valmistada ja koostada päevakava ja saata komisjoni liikmetele materjalid iga laekunud loa eelnõu või korrastamise projekti kohta ning koostada otsuste eelnõud ja seejärel vastused Keskkonnaministeeriumi enda haldusala asutusele, Keskkonnaministeeriumile. Maavarade komisjon on arutluse all olnud päevakorrapunktidest vaid üksikutele keelduva seisukoha andnud, kuid töötab läbi üle 100 loa taotluse ning korrastamisprojekti, mille kohta antud tagasiside ja arvamustes väljatoodu sisaldab valdavalt vormilisi puudusi.

Muudatusel on riigi nullbürokratia eesmärgist lähtuvalt positiivne mõju riigiasutuste töökorraldustele.

Mõju elu- ja looduskeskkonnale: muudatused ei mõjuta otseselt elu- ega looduskeskkonda.

6.7. Mõju avaldav muudatus: kaevandamisloa alusel lubatavate tegevuste loetelu laiendamine.

Sihtrühm: kaevandamisloa omajad ja taotlejad, Keskkonnaministeeriumi haldusala ametnikud.

Sihtrühm on väike. Mõju ulatus on väike, avaldumise sagedus keskmine. Ebasoovitavaid mõjusid ei kaasne.

Kaasnev mõju: edaspidi on kaevandamisloa omajal loa alusel õigus eemaldada mäeeraldise teenindusmaal väljaspool mäeeraldise piire kivimit või setendit ka muude kaevandamiseks vajalike tehnorajatiste rajamiseks (nt ladude põhjade ettevalmistamine, kaablite süvendite rajamine jms). Lisaks võib allmaakaevandamisel mäeeraldise lamamisse ja lasumisse rajada tehnorajatisi veekõrvalduse, ventilatsiooni, elektrivarustuse ja kaevandamise ohutuse tagamiseks. Loetelu laiendamine on mõistlik, et tagada ühtne lähenemine erinevatele töödele ja rajatistele mäeeraldise teenindusmaal. Muudatuse mõju on väike, kuna täiendavalt lubatavad tegevused ei erine olemuselt juba kehtivas seaduses lubatud tegevustest.

Kaevandamisloa alusel on edaspidi õigus eemaldada ka mäeeraldise teenindusmaal väljaspool mäeeraldise piire kivimit või setendit korrastamistingimuste täitmiseks korrastamisprojekti määratud ulatuses. Muudatuse mõju on positiivne, kuna seni on see olnud selgelt reguleerimata teema, mis on tihti korrastamisprojekti koostamisel ja kinnitamisel küsimusi tekitanud ja mõnikord ebapraktiliste korrastamislahendusteni viinud. Negatiivseid mõjusid ei ole, sest täiendav õigus kehtib vaid mäeeraldise teenindusmaa piires, mis on niikuinii kaevandamiseks määratud territoorium. Õigust võib rakendada vaid loa andja heakskiidul, kuna eelduseks on kinnitatud korrastamisprojekti olemasolu.

Mõju majandusele: muudatusel võib olla teatud mõju seetõttu, et lihtsustub eelnimetatud tegevuste läbiviimine, mis võimaldab ressursside kokkuhoidu.

Mõju riigiasutuste korraldusele: muudatuse tulemusena võib vähesel määral väheneda kohaliku omavalitsuse üksuste ehitusõiguse rakendamise seotud töökoormus, kuna pinnasetööd mäeeraldise teenindusmaal ei eelda enam ehitusluba või ehitusteatist.

Mõju elu- ja looduskeskkonnale: muudatused ei mõjuta otseselt elu- ega looduskeskkonda.

6.8. Mõju avaldav muudatus: kaotatakse loa nõue füüsilisest isikust kinnisasja omanikule, kes soovib talle kuuluvalt ühelt kinnisasjalt võetud maavara ning maavarana arvele võtmata kivimit ja setendit transportida oma teisele kinnisasjale selle isiklikus majapidamises kasutamise eesmärgil.

Sihtrühm: füüsilisest isikust kinnisasja omanikud, Keskkonnaamet.

Sihtrühm on potentsiaalselt suur, aga tegelikult enamik isikutest selle teemaga kokku ei puutu, seega on õige hinnata sihtrühm pigem keskmiseks. Mõju ulatus on väike, avaldumise sagedus keskmine. Ebasoovitavaid mõjusid ei kaasne.

Kaasnev mõju: siiani oli oma majapidamise tarbeks materjali võtmisel täiendav nõue, et ühelt enda kinnisasjalt materjali teisele kinnisasjale transportimisel on vajalik Keskkonnaameti luba. Nimetatud loa nõue võimaldas materjali liikumist paremini kontrollida, kuid bürokraatia vähendamise eesmärke silmas pidades ei ole selle kasutegur märkimisväärne ja selle säilitamine ei ole põhjendatud. Kuigi loa nõue materjali oma ühelt kinnistult teisele viimisel kaotatakse, jäävad kõik muud piirangud sellisele tegevusele alles. Seega sisuliselt füüsilisest isikust kinnisasja omaniku õigusi ei laiendata ja muudatusel ei ole negatiivset mõju.

Mõju majandusele: mõju majandusele ei ole.

Mõju riigiasutuste korraldusele: muudatuse tulemusena ei pea Keskkonnaamet enam väljastama füüsilistele isikutele materjali transportimise lube, mis vähendab vähesel määral töökoormust.

Mõju elu- ja looduskeskkonnale: muudatused ei mõjuta otseselt elu- ega looduskeskkonda.

6.9. Mõju avaldav muudatus: kaotatakse põllukivide võõrandamise loa nõue ning nõue kirjeldada ehitamisel ja maaparandussüsteemi ehitamisel üle jääva kaevise võõrandamise loa taotluses kaevise kasutamise asukohta.

Sihtrühm: ettevõtjad, füüsilised isikud, Keskkonnaamet.

Sihtrühm on väike. Mõju ulatus on väike, avaldumise sagedus väike. Ebasoovitavaid mõjusid ei kaasne.

Kaasnev mõju: muudatused vähendavad bürokraatiat. Põllukivide väikeste mahtude ja piiratud ressursi tõttu ei ole põllukivide vabamal kasutamisel olulist mõju ehitusmaavarade turule. Samas nende korjamine parandab põldude viljakust ja haritavust ning nende kasutamine võimaldab vähesel määral vähendada maavara kaevandamist, millel kokkuvõttes on positiivne mõju. Väikeste koguste tõttu ja tulenevalt asjaolust, et tasukohustus oli vaid riigimaalt pärinevatel kividel, ei ole ka tasukohustuse säilitamine mõistlik, kuna selle haldamine nõuab rohkem ressursi kui kivide eest tasuda tuleks.

Ehitamisel ja maaparandussüsteemi ehitamisel üle jääva kaevise võõrandamise loa taotluses kaevise kasutamise asukoha kirjeldamise nõude kaotamine vähendab bürokraatiat ja kaotab võimaliku topeltregulatsiooni kaevise kasutamisel. Kasutamise kohas tuleb niikuinii lähtuda teistest kohalduvatest õigusaktidest.

Mõju majandusele: olulist mõju majandusele ei ole.

Mõju riigiasutuste korraldusele: muudatuse tulemusena ei pea Keskkonnaamet enam väljastama põllukivide võõrandamise lube ega selgitama välja kaevise kasutamise asukohta. Selle tulemusena väheneb mõnevõrra töökoormus.

Mõju elu- ja looduskeskkonnale: muudatused ei mõjuta otseselt elu- ega looduskeskkonda.

6.10. Mõju avaldav muudatus: ohtlike jäätmete käitluslitsentsi integreerimine keskkonnakaitseloa osaks ning jäätmete käitlemise keskkonnaloa nõuete ühtlustamine keskkonnaseadustiku üldosa seadusega.

Sihtrühm: ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ja keskkonnalubade omajad ja taotlejad.

Sihtrühm on 160 ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavat jäätmekäitlejat ning valdkonnas tegevust alustada soovivad ettevõtjad, seega pigem väike. Mõju ulatus on keskmine, avaldumise sagedus keskmine. Ebasoovitavaid mõjusid ei kaasne.

Kaasnev mõju: praegu peab ohtlike jäätmete käitleja esmalt taotlema ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ja alles seejärel täiendava kohustusena jäätmeloa. Ohtlike jäätmete käitluslitsentsi andmise menetlus on vähemalt kolm kuud ning jäätmeloa andmise menetlus samuti kolm kuud, seega õiguse ohtlike jäätmete käitlemiseks saab isik minimaalselt kuue

kuuga. Tavaliselt kestab aga tegevusloa saamine oluliselt kauem kui kuus kuud. Kui taotlus on nõuetele vastav, annab Keskkonnaameti spetsialist ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ning seejärel selle alusel saab ohtlike jäätmete käitleja taotleda jäätmete käitlusõigust andvat jäätmeluba. Mõlema tegevusloa taotlemisega kaasneb ka avalikustamine. Ohtlike jäätmete käitluslitsentsist loobumine annab võimaluse oluliselt lühendada menetluse aega. Uue korra kohaselt jääb ära kogu ohtlike jäätmete käitluslitsentsi menetluse administratiivne pool ehk eraldi taotlus, avalikustamine, korralduse ja litsentsi vormistamine. Samas ohtlike jäätmete käitlemise nõuded ei leevene, sest senised ohtlike jäätmete käitluslitsentsi väljaandmise nõuded (nt pädevusdokumendi esitamise nõue, ohtlike jäätmete saatekirja vormistamise võimaluse nõue jms) jäävad kehtima – need esitatakse jäätmeloa taotlemisel.

Lisaks ohtlike jäätmete käitluslitsentsi nõudest loobumisele muudetakse kehtiva õiguse kriitilisel üle vaatamisel jäätmeloa kohustust ja vormi viisil, mis vähendab keskkonnalubade arvu. Lubade hulk väheneb, sest varem loa kohustusega väiksema keskkonnariskiga tegevused (nt jäätmete vedu) registreeritakse edaspidi Keskkonnaametis. Jäätmekäitleja registreerimine on aga oluliselt lihtsam ja kiirem menetlus.

Mõju majandusele: muudatus mõjutab kaudselt 160 ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omaja majandustegevust. Ohtlike jäätmete käitluslitsentsid kehtivad viis aastat ning väljastatud litsentsid kehtivad oma kehtivusaja lõpuni. Ohtlike jäätmete käitluslitsentsi kehtivusaja lõppemisel, selle muutmisel või kehtetuks tunnistamisel integreeritakse seni kehtinud litsentsi kohustused jäätmete käitlemise keskkonnaloale. Nimetatud muudatus vähendab protsessis osalejate haldus- ja töökoormust.

Mõju riigiasutuste korraldusele: väheneb üldine töökoormus, sest kahe tegevusloa asemel taotletakse üht. Samuti asendab ainult kogumiseks või veoks välja antud jäätmeluba lihtsam menetlusliik – registreering. Haldusorgani administratiivne töökoormus väheneb ehk enam ei pea menetlema mitu korda sama tegevust reguleerivaid lube. Administratiivse töökoormuse vähenemise arvelt tekib võimalus senisest põhjalikumalt keskenduda jäätmeloa sisule ja keskkonnakaitse küsimustele.

Mõju elu- ja looduskeskkonnale: muudatusega ei kaasne olulist mõju keskkonnale, kuna kõik nõuded, mis olid sätestatud ohtlike jäätmete käitluslitsentsi saamiseks, tuleb edaspidi täita ohtlike jäätmete käitlemiseks jäätmeloa taotlemisel.

6.11. Mõju avaldav muudatus: kasvuhoonegaaside heitkoguse loa integreerimine keskkonnaloa ja keskkonnakompleksloa osaks.

Sihtrühm: kasvuhoonegaaside heitkoguse loa, keskkonnaloa ja keskkonnakompleksloa omajad ja taotlejad ning Keskkonnaministeeriumi haldusala ametnikud.

Sihtrühm on 46 kasvuhoonegaaside heitkoguse luba omavat paikse heiteallika käitajat, potentsiaalselt ka muud tegevust alustada soovivad ettevõtjad, sihtrühm on seega väike. Mõju ulatus on keskmine, avaldumise sagedus ühekordne (väike). Ebasoovitavaid mõjusid ei kaasne.

Kaasnev mõju: kasvuhoonegaaside heitkoguse loa integreerimine keskkonnaloa ja keskkonnakompleksloa osaks toob kaasa tööprotsesside lihtsustumise ning loa omaja ja taotleja haldus- ja töökoormuse vähenemise. Hetkel on heitkoguse luba eraldiseisev Keskkonnaministeeriumi antav luba, mis annab paikse heiteallika käitajale õiguse paisata käitisest või selle osast kasvuhoonegaase atmosfääri. Heitkoguse luba väljastatakse või muudetakse keskkonnaministri käskkirjaga ja saadetakse käitajale paberil. Kuna puudub

vajadus jätkata kehtiva süsteemiga, mille kohaselt heitkoguse luba peaks olema eraldiseisev luba, siis integreeritakse heitkoguse luba keskkonnaloa ja keskkonnakompleksloa osaks.

Eelnõukohane seadus on positiivse mõjuga keskkonnaloa omajatele ja taotlejatele. Hetkel on valdav osa heitkoguse loa muudatustest olnud seotud käitaja ärinime muutmise ja eraldiseisva loa kohustuse kaotamisega kaob vajadus kümnete selliste muudatuste tegemiseks, mis on kõikidele osalistele koormuseks. Lisaks, nagu ka eespool juba mainitud, paraneb loa taotlemise, menetlemise ning loaga seotud kohustuste täitmine nüüdisaegse KOTKASE menetluskeskkonna kasutusele võtmise ja teiste infosüsteemidega liidestuste (nt äriregistriga) kaudu.

Muudatus mõjutab 46 heitkoguse loa omajat ning teisi potentsiaalselt süsteemiga liituda soovivaid paikse heiteallika käitajaid. Muudatus ei too kaasa täiendavat halduskoormust olemasoleva heitkoguse loa omajatele, kuna kõik 46 isikut omavad juba paralleelselt keskkonnaluba või keskkonnakompleksluba. Sujuvaks muudatuse elluviimiseks on lisatud eelnõusse rakendussäte, mille kohaselt tunnistatakse 46 kehtivat heitkoguse luba kehtetuks ja loale märgitud andmed kantakse paikse heiteallika käitaja keskkonnakompleksloale või keskkonnaloale. Sellest tulenevalt ei kaasne loa omajatele seaduse rakendamisel täiendavat halduskoormust. Lubade ümbervormistamine ei too kaasa olulist mõju riigiasutuste töökorraldusele, kuna sisuliselt kattuvad heitkoguseloala andmed käitaja keskkonnaloa või keskkonnakompleksloaga ning andmete märkimine vormistatakse ühekordse ümberkorraldusega.

Mõju majandusele: muudatus avaldab positiivset mõju kasvuhoonegaaside heitkoguse loa, keskkonnaloa ja keskkonnakompleksloa omajate ja taotlejate majandustegevusele. Positiivne mõju väljendub võrreldes varasemaga lihtsustatud loa taotluste esitamises, kiiremas infovahetuses ja info kättesaadavuses ametiasutustele ning paralleelsete menetluste osakaalu vähenemises.

Mõju riigiasutuste korraldusele: muudatusel on oluline positiivne mõju riigiasutustele, sest vähendab nende töökoormust ja loob terviklikuma toimiva süsteemi.

Mõju elu- ja looduskeskkonnale: muudatused ei mõjuta otseselt elu- ega looduskeskkonda.

6.12. Mõju avaldav muudatus: Keskkonnaameti toimingute riigilõivude kulupõhimõttel ajakohastamine.

Sihtrühm: keskkonnaloa omajad ja taotlejad, valdkonnas tegevust alustada soovivad ettevõtjad.

Muudatusest mõjutatud sihtrühm on 2500 keskkonnaloa omajat, 200 keskkonnakompleksloa omajat ja 550 kiirgustegevusloa omajat ning loa kohustusega tegevust alustada soovivad ettevõtjad. Sihtgrupp on keskmine, mõju ulatus on keskmine, avaldumise sagedus keskmine.

Kaasnev mõju: peamine muudatusega kaasnev mõju on seotud keskkonnaloa tegevusvaldkondade riigilõivumäärade tõstmisega ning riigilõivude kehtestamisega õhu ja vee valdkonna keskkonnalubadele. Kulupõhimõtte rakendamisel tõusevad lõivumäärad ning kehtestatakse riigilõiv ka varem riigilõivust vabastatud vee erikasutuse ja õhu saastamise tegevustega seotud keskkonnalubadele. Sihtrühmas juba kehtivat keskkonnaluba omavat isikut kavandatud muudatus oluliselt ei mõjuta, kuna keskkonnaluba antakse üldjuhul tähtajatult. Mõju avaldub peamiselt loa kohustusega tegevusaladel tegevust alustada soovivatele isikutele. Loa omajatele avaldub peamiselt mõju loa muutmise taotluse menetlemise riigilõivude

muutusest tulenevalt. Kohustuste muutumisega kaasnevate mõjude maandamiseks sätestatakse muudatussätetele mõistlik jõustumistähtaeg. *Vacatio legis* põhimõttel jõustub käesoleva seaduse RLSi muutmise § 11 seaduse jõustumisest kuus kuud hiljem. Ettevõtetele, kelle tegevust riigilõivumäära muutmine võib mõjutada, jääb piisavalt aega muudatustega kohanemiseks ning sellest lähtuvalt oma tegevuste planeerimiseks. Lisaks on muudatuse mõju vähendamiseks ette nähtud rida leevendavaid erandeid tavamääradest, mida on täpsemalt kirjeldatud seletuskirja lehekülgedel 35-40 selgitatud riigilõivuseaduse muutmise paragrahvis.

Loa omajate hulgas on riigiasutusi, kohaliku omavalitsuse üksuseid, avalik-õiguslikke juriidilisi isikuid, mittetulundusühinguid ja mikroettevõtteid. Seega kohalduvad seaduse muutmisel lõivu tõstmisega kaasnevat mõju leevendavad erandid ligi neljandikule kõikidele keskkonnaloa taotlejatele. Kohaliku omavalitsuste üksustele kaasneva mõju osas võib lisaks märkida, et üldjuhul on vajalikud load juba antud, mistõttu ei kohaldu valdavalt esmase loataluste riigilõiv, vaid muutmise taotluse lõiv, mis on oluliselt madalam.

RLS muutmise välja töötamisel ja kaasnevate mõjude hindamisel on lisaks lähtutud riigilõivude kulupõhimõttel ajakohastamisel „saastaja maksab“ printsiibist – mille kohaselt katab keskkonda kasutada sooviv isik otseselt sellega kaasnevad kulud.

Mõju majandusele: kulupõhimõtte kohaselt peab riigilõivumäär katma vähemalt toimingute tegemisega seotud otsesed ja teatud ulatuses ka kaudsed kulud. Kulupõhimõttel Keskkonnaameti toimingutele lõivude kehtestamine toob kaasa valdkonnas riigilõivumäärade tõusu ning tõstab loa kohustusega tegevusaladel tegutsevate ettevõtete majanduskulusid. Kuna mõju avaldumise sagedus on vaid ühekordne ning see on tegevusvaldkondade lõikes proportsioonis tegevuse ulatuse ning mahuga, siis ei ole ette näha kavandatava muudatuse ulatuslikku mõju majandusele.

Keskkonnaameti toimingute riigilõivumäärad on valdkondlikult diferentseeritud, arvestades toimingute kulusid, aga ka toimingute eesmärki, sellest saadavat hüve ja avalikku huvi. Muudatusega ühtlustuvad keskkonnaloa taotluse läbivaatamise riigilõivumäärad ning väiksema ressursikuluga toimingud on lõivu tasumise kohustusest vabastatud. Seetõttu ei ole kavandatav muudatus nii oluline, et tooks kaasa keskkonnaloa kohustuste täitmist väljasuretavat ebasoovitavat mõju.

Mõju riigiasutuste korraldusele: muudatused ei mõjuta otseselt riigiasutuste korraldust.

Mõju elu- ja looduskeskkonnale: muudatused ei mõjuta otseselt elu- ega looduskeskkonda.

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevus, eeldatavad kulud ja tulud

Seaduse rakendamisega on peamiselt seotud KOTKAS II ehk KOTKASe edasiarenduste projekt, mille tulemusel luuakse keskne e-teenuste ja menetluste keskkond ühtse keskkonnaloa ning registreeringute ja väikelubade haldamisega seotud teenuste pakkumiseks. Projekti vajalikkuse hindamisel arvestati selle elluviimisel halduskoormuse vähenemisega ning koostati projekti kulude ja tulude analüüs.

Seaduse rakendamisel väheneb mitme valdkonnaga ühtsete keskkonnaloade menetlusprotsesside efektiivsemaks muutmise tõttu Keskkonnaameti ametnike töökoormus hinnanguliselt 13 855 tundi aastas mis hoiab kokku Keskkonnaameti tööjõukuludelt 131 742 eurot aastas.

Projekti KOTKAS käivitamise tulemusel vähenevad keskkonnalubade haldamiseks praegu kasutusel olevate infosüsteemide arendus- ja halduskulud 96 510,56 eurot aastas. Lisaks ei tule KOTKAS II-I arenduste tulemusel täiendavalt kulutada tänaste infosüsteemide arendamisele 273 000 eurot.

Projekti tulemusel vähenevad Keskkonnaameti klientide kulud seoses KOTKASE projekti skooipi kuuluvate tööprotsessidega hinnanguliselt 10% ehk 119 241 eurot aastas.

Seaduse rakendamisega kaasnevad KOTKAS II projekti elluviimise kulud. Riigihankega „Keskkonnaotsuste Infosüsteemi arendus ja hooldus“ (nr 194805) sõlmiti 48-kuuliseks perioodiks raamleping KOTKASE edasiarendusteks. Täitmisel riigihanke eeldatav maksumus on 3 000 000 eurot, millest on alustatud esimese hanke osa realiseerimisega. Projekti esimene etapp on rahastatud Euroopa Liidu struktuurivahendite taotlusvoorst „Valitsusasutuste ja nende hallatavate asutuste avalike teenuste IKT arendamine“ summas 490 000 eurot. Projekti järgmised etapid on kavas samuti rahastada struktuurivahendite toel, seega ei kaasne seaduse rakendamise ning KOTKASE projekti arendusega täiendavaid riigieelarvelisi kulusid. Infosüsteemi haldab Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskus temale igal aastal eraldatavatest vahenditest ning see ei nõua eraldi eelarve planeerimist.

Täiendavat koolitusvajadust seaduse rakendamiseks ei ole. Keskkonnalubade omajad ja taotlejad on infosüsteemi efektiivseks kasutusele võtmiseks kaasatud Keskkonnaameti kliendikoja kaudu ning loodud on infosüsteemi peakasutaja ametikoht, mille ülesanne on tagada keskkonnavaldkonna põhiprotsesse toetavate IT-lahenduste efektiivne ja nõuetekohane toimimine. Juurdepääs arendatavale infosüsteemile ei ole tasuline ning KOTKASE edasiarenduste kasutusele võtmisega ei kaasne teenuse kasutajatele kulutusi.

Infosüsteemi KOTKAS arendustööde jätkamise alternatiivse variandina kaaluti keskkonnalubadega seotud teenuste haldamiseks täna kasutusel olevate valdkonnapõhiste infosüsteemide edasi arendamist ning vajalike liidestuste loomist. Alternatiivist loobuti, kuna selle realiseerimise kulud oleksid oluliselt suuremad ning nii klientide kui ka ametnike töö jääks jätkuvalt erinevatesse süsteemidesse ning ei muutuks efektiivsemaks, puuduks ühtne ülevaade keskkonnalubadest ja nendega seotud kohustustest ja seotud teenuseid pakutaks mitmest kohast.

Seaduse rakendamine ei too lisaks kirjeldatule kaasa muid tegevusi riigile ja kohaliku omavalituse üksusele ega ka teistele seaduse rakendajatele. Valdavalt on tegemist kehtiva õiguse korrastamisega ning eelnõukohase seadusega ei looda uusi regulatiivseid kohustusi.

Seoses riigilõivude tõstmisega ning vee- ja õhu valdkonna keskkonnaloale riigilõivu kehtestamisega suurenevad teatud määral keskkonnakasutusega seotud tegevust planeeriva või luba omava ettevõtja kulutused. Mõjude minimeerimiseks sätestab RLS rea erandid tavamääradest, sh kohaliku omavalitsuse üksustele. Nende muudatuste mõju on täpsemalt analüüsitud seletuskirja 6.12 osas.

Tulenevalt keskkonnaloa ja keskkonnakompleksloa riigilõivudes tehtavatest muudatustest võib eeldada lõivude laekumisest riigieelarve tulude kasvu. Olemasoleva olukorra analüüsi kohaselt prognoosib Keskkonnaamet riigilõivude laekumise riigieelarvesse ligikaudu kahekordseks võrreldes kehtivaga. 2018. aastal tasuti keskkonnaloa ja keskkonnakompleksloaga seotud toimingute eest riigilõivu ca 240 000 eurot ning prognoositav lõivude laekumine on muudatuse järgselt suurusjärgus 500 000 eurot aastas. Riigilõivude laekumine sõltub sellest, millised taotlejate grupid keskkonnaluba taotleavad, seetõttu ei ole täpset seaduse rakendamisega seotud tulude kasvu võimalik ette ennustada.

8. Rakendusaktid

Seoses keskkonnaseadustiku üldosa seaduse muutmisega kehtestatakse keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 42 lõike 7 ja § 53 lõike 3 alusel uus rakendusakt - keskkonnaministri määrus „Keskkonnaloo taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja andmekoosseis ning keskkonnaloo andmekoosseis“.

Rakendusakti kavand on lisatud eelnõu seletuskirjale (lisa 1).

Seoses atmosfääriõhu kaitse seaduse ja jäätmeseaduse muutmisega muutuvad kehtetuks järgmised rakendusaktid:

- 1) keskkonnaministri 27. detsembri 2016. a määrus nr 74 „Õhusaasteloo taotlusele ja lubatud heitkoguste projektile esitatavad täpsustatud nõuded, loa taotluse ja loa vormid“;
- 2) keskkonnaministri 7. detsembri 2016. a määrus nr 63 „Paikse heiteallika käitaja kasvuhoonegaaside heitkoguse loa taotluse kohta esitatavad täpsustatud nõuded ja taotluse vorm, heitkoguse loa muutmise taotluse täpsustatud nõuded ja heitkoguse loa vorm“;
- 3) keskkonnaministri 26. aprilli 2004. a määrus nr 26 „Jäätmeloo andmise, muutmise ja kehtetuks tunnistamise menetluse käigus läbiviidavate menetlustoimingute tähtsajad ning jäätmeloo taotlemiseks vajalike andmete täpsustatud loetelu ja jäätmeloo taotluse vorm ning jäätmeloo vorm“;
- 4) keskkonnaministri 26. aprilli 2004. a määrus nr 121 „Ohtlike jäätmete käitluslitsentsi andmise, muutmise ja kehtetuks tunnistamise kord ja menetluse käigus läbiviidavate menetlustoimingute tähtsajad, litsentsi taotlemiseks vajalike andmete loetelu ja litsentsi vorm“.

Seoses atmosfääriõhu kaitse seaduse, jäätmeseaduse, maapõueseaduse ja tööstusheite seaduse muutmisega muudetakse järgmisi rakendusakte:

- 1) Vabariigi Valitsuse 1. jaanuari 2016. a määrus nr 134 „Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi kuuluvate käitajate tegevusalade loetelu“;
- 2) keskkonnaministri 7. detsembri 2016. a määrus nr 64 „Kasvuhoonegaaside heitkoguse ühikutega kauplemise kord“;
- 3) keskkonnaministri 19. juuli 2013. a määrus nr 36 „Keskkonnakompleksloa taotluse ja selle lisade vormid ning keskkonnakompleksloa sisu täpsustavad nõuded ja vormid“;
- 4) keskkonnaministri 17. detsembri 2018. a määrus nr 52 „Üldgeoloogilise uurimistöö ning maavara geoloogilise uuringu kord ja nõuded ning nõuded fosforiidi, metallitoorme, põlevkivi, aluskorra ehituskivi, järvelubja, järvemuda, meremuda, kruusa, liiva, lubjakivi, dolokivi, savi ja turba omaduste kohta maavarana arvelevõtmiseks“;
- 5) keskkonnaministri 5. aprilli 2011. a määrus nr 22 „Keskkonnatasu deklaratsiooni vormid ja täitmise kord ning maavara kaevandamise mahu aruandele esitatavad nõuded, aruande vorm ja esitamise kord“;
- 6) keskkonnaministri 19. juuli 2017. a määrus nr 23 „Üldgeoloogilise uurimistöö loa, geoloogilise uuringu loa ja maavara kaevandamise loa saamise õiguse enampakkumise ning põlevkivi kaevandamise aastamäära osa ja tagantjärele kaevandatava põlevkivi koguse kaevandamise õiguse enampakkumisel müümise täpsustatud nõuded ning kord ja enampakkumise alghind“;
- 7) keskkonnaministri 7. aprilli 2017. a määrus nr 12 „Uuritud ning kaevandatud maa korrastamise täpsustatud nõuded ja kord, kaevandatud maa korrastamise projekti sisu

- kohta esitatavad nõuded, kaevandatud maa ning selle korrastamise kohta aruande esitamise kord ja aruande vorm ning maa korrastamise akti sisu ja vorm“;
- 8) keskkonnaministri 23. jaanuari 2017. a määrus nr 4 „Üldgeoloogilise uurimistöo loa, geoloogilise uuringu loa ja maavara kaevandamise loa taotluse esitamise kord ning taotluse vorm ja täpsustatud nõuded taotluse kohta ning üldgeoloogilise uurimistöo loa, geoloogilise uuringu loa ja maavara kaevandamise loa vorm“;
  - 9) Vabariigi Valitsuse 29. augusti 2005. a määrus nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“;
  - 10) keskkonnaministri 16. juuni 2011. a määrus nr 33 „Romusõidukite käitlusnõuded“;
  - 11) majandus- ja kommunikatsiooniministri 29. juuli 2009. a määrus nr 78 „Laevaheitmete ja lastijäätmete üleandmise ja vastuvõtmise korralduslikud nõuded“.

Muudetavate määruste kavandeid ei lisatud seletuskirjale nende mahu ja muudatuste tehnilise iseloomu tõttu.

9. Seaduse jõustumine

Eelnõukohane seadus jõustub 2020. aasta 1. jaanuaril.

Eelnõukohase seaduse § 4 (jäätmeseaduse muutmine) muudatused jõustuvad 2019. aasta 1. oktoobril. Üldisest seaduse jõustumisajast erinev tähtaeg on vajalik KOTKAS II projekti jäätmete valdkonna infosüsteemi arenduste tähtaegseks kasutusele võtmiseks.

Eelnõukohase seaduse §-s 11 tehtavad riigilõivuseaduse muudatused jõustuvad 2020. aasta 1. juulil. Jõustumistähtaeg on valitud arvestusega, et seaduse vastuvõtmise ja jõustumise vahele jääks piisav ajavahemik võimaldamaks normi adressaatidel muudatustega tutvuda ja arvestada riigilõivu uute tasumääradega.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu saadetakse kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Rahandusministeeriumile, Maaeluministeeriumile, Haridus- ja Teadusministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile ja Siseministeeriumile.

Eelnõu saadetakse arvamuse avaldamiseks Eesti Linnade ja Valdade Liidule, Eesti Vee-ettevõtete Liidule, Eesti Kala- ja Vähikasvatavate Liidule, Eesti Vesiviljelejate Liidule, Eesti Veeühingule, MTÜ-le Veskivaramu, MTÜ-le Eesti Sadamate Liit, MTÜ-le Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühing, Eesti Planeerijate Ühingule, Eesti Väikesadamate Liidule, Eesti Põllumeeste Keskliidule, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojale, Eesti Talupidajate Keskliidule, Eesti Lihaveisekasvatavate Seltsile, Eesti Mäetööstuse Ettevõtete Liidule, Eesti Geoloogia Seltsile, Eesti Turbaliidule, Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liidule, Mäeseltsile, Eesti Keemiatööstuse Liidule, Eesti Jäätmekäitlejate Liidule, SA Keskkonnaõiguse Keskusele, Eesti Keskkonnaühenduste Kojale, Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsioonile, Eestimaa Looduse Fondile, Eesti Töandjate Keskliidule, Eesti Omanike Keskliidule, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Toiduainetööstuse Liidule, Geoloogiateenistusele, Põllumajandusametile, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile, Maanteeametile ja Euroopa Liidu kasvuhoonegaaside lubatud heitkogustega kauplemise süsteemis osalejatele.

Huvirühmade kaasamiseks korraldatakse 3. juuni 2019 Keskkonnaministeeriumis eelnõud tutvustav avalik konsultatsioon.

Algatab Vabariigi Valitsus algatamise kuupäev

(allkirjastatud digitaalselt)

/ ... /

Riigikantselei istungiosakonna juhataja